ارکان حربیهٔ عمومیه
تاریخ حرب کلیاتی

محاربات جدیدهٔ عثمانیه
دردنجی طاقم ـ ایکنجی صره . آ

جهان حربنده

عثمانلی حرکاتی تاریخچه‌سی

جزؤ ـ ۱

چناق قلعه محارباتی

درسعادت ـ مطبعهٔ عسکریه
۱۳۳۸

خطا و صواب جدولی

صحیفه	سطر	خطا	صواب
۲	۱٤	صره‌لرنده‌کی	صره‌لرده‌کی
۲	۲۰	مقدانه	مقدراتنه
٤	۱٦	غلیه	غلبه
٥	۱۷	غیرمساعده	غیرمساعد
٦	۱۰	میرآلای	قائمقام
۷	۹	عبی	عینی
۸	۱۸	ایریجه	ابریجه
۱۹	۱٤	« ویکی‌کوی »	و « یکی‌کوی »
۱۹	۱٤	« وقوری‌چشمه »	و « قوری‌چشمه »
۲۱	۸	حلب	جلب
۲۲	۲٤	۲٦ آلای	۲٦. آلای
۲۳	۲٥	آقشامه‌سوردیکی	آقشامه‌قدر سوردیکی
۲٤	۲٥	صیفین‌دره	زیفین‌ده
۲۹	۲٤	ما کنه‌لی آتشلرندن	ما کنه‌لی تفنك آتشلرندن
۳۰	۹	۲۲ ، ۲٤ مایس	۲۲ : ۲٤ مایس
۳٦	۱۷	قیاتپه	قباتپه
۳۷	۲٥	قیاتپه	قباتپه
۳۹	۱	قیاتپه	قباتپه
۳۹	۲۲	ترتینات	ترتیبات
٤۲	۱۰	قیاتپه	قباتپه
٤٦	۲٤	قیاتپه	قباتپه
٤۸	۱۰	۲٦ تموز	۲٦/۲۷ تموز
٦۰	۲٦	طوغریدن طوغری	طوغریدن طوغری‌یه

«جهان حربنده عثمانلی حركاتی تاریخچه‌سی» فهرستی

صحیفه

برنجی جزء

چناق قلعه محارباتی :

برنجی قسم :

ایكنجی قسم :

اوچنجی قسم :

چناق قلعه محارباتی تاریخچه‌سی

خطا و صواب جدولی

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٢	١٤	صره‌لرنده‌کی	صره‌لرده‌کی
٢	٢٠	مقدانه	مقدراتنه
٤	١٦	غلبه	غلبه
٥	١٧	غیرمساعده	غیرمساعد
٦	١٠	میر آلای	قائممقام
٧	٩	عی	عینی
٨	١٨	اریجه	اریجه
١٩	١٤	« ویکی کوی »	و « یکی کوی »
١٩	١٤	« وقوری چشمه »	و « قوری چشمه »
٢١	٨	حلب	جلب
٢٣	٢٤	٢٦ آلای	٢٦. آلای
٢٣	٢٥	آقشامسوردیکی	آقشامه‌قدر سوردیکی
٢٤	٢٥	صیغین‌دره	زیتین‌ده
٢٩	٢٤	ماکنه‌لی تشفرندن	ماکنه‌لی تفنك آتشلرنده
٣٠	٩	٢٢ ، ٢٤ مرس	٢٢ : ٢٤ مایس
٣٠	١٧	قرتیه	قیتیه
٣١	٢٥	قرتیه	قیتیه
٣٩	١	قرتیه	قیتیه
٣٥	٢٢	ترجیت	ترجیحت
٤٣	١٠	قرتیه	قیتیه
٤٠	٢٤	قرتیه	قیتیه
٤١	١٠	[illegible]	[illegible] توز
٥٠	٢٠	صوعرصوعرة	صوعرصنصوغری

«جهان حربنده عثمانلی حرکاتی تاریخچه‌سی» فهرستی

صحیفه

برنجی جزؤ

چناق قلعه محارباتی :

برنجی قسم :

ایکنجی قسم :

اوچنجی قسم :

ملفوفات

خريطه وقروكيلر

١ — چناق قلعه بوغازی و كليبولی يارم اطه‌سنك عمومی خريطه‌سيله شمال ، جنوب و آنافارطه غروپلری منطقهٔ حربيه‌لرينی محتوی خريطه .

٢ — چناق‌قلعه بوغازی مدافعه بطريه‌لرينك مواضعی ، طورپيل‌خطلرينی وطور - پيدولرك كيجه وضعيتنی مبين قروكی .

٣ — ١٢ نيسان ٣٣١ وضعيتی .

٤ — ١ تموز ٣٣١ وضعيتی .

٥ — ٢٤ تموز ٣٣١ وضعيتی .

٦ — ٦ اغستوس ٣٣١ وضعيتی .

جهان حربنده عثمانلی حركاتی تاریخچه‌سی

مقدمه

«سن» نهری منصبندن «پو» منصبنه و حتی جزایر حدودینه و «فلاند» كورفزندن «دەنیپر» منصبنه موصول ایكی خط مستقیم آراسنده‌كی منطقه‌ایله «بحرخزر»‌ك جنوب ساحلندن «بصره» كورفزینه قدر تمدید ایدیله‌جك بر خطك غربنده‌كی خطهٔ وسیعه حرب عمومی دارالحرب برینی تشكیل ایدر .

عرق و مذهبلری مختلف میلیونلرجه كتلهٔ بشر ، ایشته بو كنیش ساحه‌ده درت كسور سنه بربریله چارپیشمش ، عصرلرسوره‌ن مساعی‌ایله وجوده كتیردكلری معموره‌لرینه كندی اللریله تخریب و بو اغورده حوصله‌سوز قانلر آقیتمشلردر .

اعصار و ادوارك حاضرلادیغی احتراصات و اقتصادی استرقابات بومباسی بو سنه‌سرایدن آتیلان بر قورشونله بردنبره پارلادی و تاریخ بشریتك ، خلقتدن بری بر مثلنی قید ایتمدیكی بر جدال عمومی‌یه سبب اولدی .

دور استیلاسندن بوكونه قدر كچن تقریباً درت عصرلق بر زمان ظرفنده موجودیت ملیه‌سنه متوجه سوءقصدلرله متمادیاً بوغوشان عثمانلی اردوسنك مشروطیتی متعاقب سنه‌لرده دها هنوز بر وقفهٔ حضور و تكامل كچیرمه‌دن ایتالیا و بالقان حربلرینی كرهاً قبولی نه‌درجه نابموسم و حتی مضر ایدیسه ینه عینی ذهنیت پیشندن ، وقتسز و لزومسز بر استعجال ایله حرب عمومی‌یه دخولی‌ده ـ هر نه صورتله تأویل ایدیلیرسه ایدلسون ـ ینه مضر و وضعیت عمومیهٔ سیاسیه‌سنه غیر مطابق ایدی .

بدایت مشروطیته قدر ، اعلان حرب كبی ملتك حیات و مقدراتنی علاقه‌دار ایدن مسائل معظمه و معضله ایچون دائما رجال و متخصصینه دانشمق و اونلرك رأی و مطالعه‌سنی

اعطای حکم و قرارده اك مهم عامل تلقی ایتمك اصول قدیمه‌دن ایدی ؛ حالبوکه بوسفر نه مجلس ملینك رأیی و نه‌ده رجال و متخصصینك مطالعه‌سی صورولمادی . بناءً علیه دینیله‌بیلیرکه عثمانلی ملتی جهان حربنه سوروکلندی، آتیلدی .

مع‌هذا بوغیرطبیعی ومشوش باشلانغیجه رغماً ، اردومزك بوجهان حربنده کوستردیکی خوارق حماست ، مسلم جهاندر ؛ بو تاریخچه‌نك سائق تحریری‌ده ، ایشته بوکون ماضینك سراب نسیانی ایچنده کومولمش ظن ایدیلن او مستثنا قهرمانلقلری مجملاً تثبیت وبو خصوصده‌کی نصاب مباهاتنه پك حقلی اولارق انتظار ایدن ملته قیصه برحساب ویرمکدر .

ارکان حربیهٔ عمومیه‌نك بو نیت و مقصدله تحریر ونشرینه لزوم کوردیکی اشبو تاریخچه‌ده ، قلاسیك آثار تاریخیه‌ده اولدیغی کبی ، عثمانلی اردوسنك مختلف جبهه‌لرده‌کی حرکاتی برر جزؤ حالنده یازیله‌جق وهر جبهه‌نك ادوار مهمه‌سی‌ده ، بو جزؤلرك اقسامی تشکیل ایده‌جکدر .

بوندن باشقه عثمانلی اردوسی حرکاتنك مختلف دارالحرکه‌لرده‌کی متفق اردولر حرکاتیله مناسبت و روابطی درکار اولدیغندن بو تاریخچه‌نك جزؤلری نهایتنه علاوه ایدیلن مطالعات ذیلنده اوصره‌لرنده‌کی اوروپا جبهه‌لری وضعیت عمومیه‌سی حقنده‌ده غایت مجمل معلومات درج ایدلمشدر .

حرب عمومی‌یه تقدم ایدن سیاست عمومیه‌یه برنظر

١٨٧٨ حربندن صکره لازمهٔ سیاستله میدانه چیقان اتفاق مثلث ، بدایتده « اتفاق مثنی » و (روس ـ ژاپون) حربندن صکره دخی «ائتلاف مثلث» ایله قارشیلاشدی .

بغدادخط کبیرینك استحصال امتیازیله شرقه توجه ایتمش اولان آلمان آمال اقتصادیه‌سی، کذرکاهنده انکلیز سیاست مانعه‌سنه تصادفله صربست بر ساحهٔ انکشاف بولامامشدی . بر عتیقك مقدراتنه حاکم بو ایکی منظومه‌نك آمال و منافعی بالطبع بربرینه متباین و ظاهراً ادامه‌سنه خواهشکر کوروندکلری مسالمت جهانك ایرکیج بوندن متأثر اولمسی منتظر ایدی .

بناءً علیه اسکی دنیانك هوای سکونتی باروت قوقولریله اشباع و بردنبره جهانشمول بر فورطنه تولید ایدن حادثاتك سائق وقوعی او کونك ظهورانده دکل بلکه دها اسکی سنه‌لرك سلسلهٔ وقایعنده آرامق ایجاب ایدر .

اسباب حرب

اساس اعتباریله بزم ایچون اسباب حرب تحریسندن زیاده شدید بر احتیاج صلح و سکون موجود ایدی . مع مافیه بر کره جهان حربی باشلادقدنصکره عاطل و غافل طورمق‌ده غیر ممکن و بلکه‌ده تهلکه‌لی ایدی . اطرافمزی محیط و دول معظمه‌نك بو غائله‌سندن استفاده‌یه ساعی اولملری محتمل حریص قومشولرك هر هانکی بر سوء قصدینه اوغرامق ملحوظ وخاصةً « چاریغراد » دیدیکی پایتخت خلافته عصرلردنبری کوزدیکن واونکله برابر بوغازلری‌ده الده ایتمك ایچون بو معظم غائلهٔ دولیه‌دن استفاده ایتمسی هیچ‌ده مستبعد اولمیان چارلغك محتمل بر تعرضنه قارشی دخی متقیظ بولنمق ضرورتی آشکار ایدی، بو لزومی تقدیر ایتمش اولان حکومت ٢٠ تموز ٣٣٠ ده « مسلح بیطرفلق » حالنه لچمك اوزره سفربرلکنی اعلان ایتدی .

حکومت عثمانیه‌نك صرف تدافعی بر فکر ومقصدله اتخاذ ایتدیکی بو قرار وآلدیغی بو صوك وضعیتك ادامه ویا تبدیلی مسئله‌سی ایسه تماماً آتی‌یه واونك طوغوره‌بیله‌جکی اسباب وعوامل حقیقیه‌یه متوقف بولونیور ایدی .

مع مافیه شو جهان حربنه قاریشمامق ایچون ملاحظات آتیه‌نك‌ده نظر اعتباره آلنمسی الزم ایدی :

١ — اردو ضعیف ونواقصی پك چوق ایدی، بالقان حربنده‌کی عظیم ضایعاتنی تلافی‌یه وقت بولمادن باشلادیغی بو سفربرلکده پك بویوك احتیاجات ایله قارشیلاشدی . بالخصوص بر قیش حربی اجراسنه مادةً مقتدر دکل ایدی .

٢ — کرك اردونك مارالعرض حالنه وکرکسه حرب عمومینك فضله‌جه اوزامق احتمالنه نظراً بو بادره‌یه اشترا کمزدن فائده یرینه بالعکس مضرت مأمول ایدی .

٣ — وضعیت جغرافیه‌مز اعتباریله ائتلاف دولتلریله هم حدود بولوندیغمزدن طولایی منظومه‌مز کورەنك بحری ویابری بر تضییقنه اوغرامق احتمالی غالب وبویله بر حالده ایسه کندیلریله ارتباط ومواصله‌مز بولونمیان دول مرکزیه‌دن فعلی معاونت کورمه‌مز امکانی غیر موجود ایدی .

٤ — ١٨٠٧ ده « بویوك ناپولیون » ایله اتفاق ایدرك ینه بویله بر بادرهٔ عمومیه‌یه آتیلمش اولان دولت علیه پك فنا بر معاهده ایله ایشك ایچندن چیقابیلمش ایدی .

بو سفرکی جهان حربنك‌ده بزه عینی صورتله وبلکه دها مدهش شر وضرر کتیرمسی احتمالی غالب ایدی .

٥ — بو سفرکی حرب عمومینك ، برعصر اولکی جهان حربی کبی وحتی دها زیاده اوزامسی پك زیاده محتمل وبزم مع‌الاسف غیر مساعد اولان حال ومنابعمزله بوکا تحمل ایده‌بیلمه‌مز امکانی مشکوك وضعیف ایدی .

حرب عمومی‌یه صورت دخولمز

حکومت عثمانیه‌نك حرب عمومی‌یه دخولندن برآز اول بر اتفاقله المانیایه باغلاندیغنه دائر یرلی و اجنبی مطبوعاتده انتشار ایدن مطالعات وافشا آتك ماهیت رسمیه‌سی هنوز توثیق اولونه‌مامشدر .

انجق شوراسی آشکاردرکه بالقان فلاکتی عقبنده اردونك تنسیق واصلاحی مقصدیله جلب ایدیلن هیئت و اوندن اول مختلف وظیفه ومقصدلرله مقر سلطنت سنیه‌یه کلمش ویا کتیرلمش اولان آلمانلر ، پك طبیعی اولارق دول مرکزیه لهنه اعمال نفوذدن خالی قالمیور و مع‌مافیه بونلرك مساعیسی پك‌ده ثمره‌دار اولمیور ایدی . چونکه حکومت ، مسلسل حربلرك الیم نتایجیله بیتاب قالمش ملت واردویی ، دول ائتلافیه‌نك پك‌ده لهمزده اولمیان طور و حرکتنه رغماً یکی بربادره‌دن صیانتی الزم کوریبور ودول مرکزیه‌یه توجهکار کبی کورونن براقلیتك ضمنی مظاهرتنه بیله غلبه چالیوردی .

وضعیت بوشکلده‌دوام ایدوب کیدر ایکن ناکهظهور برحادثه برنجی قسمه‌محسوس برضربهٔ تأثر وانفعال اوردی : بوحادثه ، « غوبه‌ن » و « بره‌سلاو » سفینه‌لرینك ماجرای التجا واشتراسی ایدی . آلمان اعلان حربندن اول بحر سفید صولرنده بولونمقده اولان بوایکی سفینه ، مؤتلفین دونانماسنك تعقیبنه اوغرایارق ٢٨ تموز ٣٣٠ اقشامی ساعت ٦ صکره‌ده چناق قلعه بوغازینه التجا ایتدی . بوکیفیت التجانك تولید ایتدیکی سیاسی اعتراضلر ، مذکور ایکی سفینه‌نك حکومت عثمانیه‌جه اشترا ایدیلوب « یاووز سلطان سلیم » و « مدللی » عنوانیله فیلویه الحاقی صورتیله اسکات ایدلدی . بیللردنبری عثمانلی ملتنك درت کوزله بکله‌دیکی « رشادیه » و « سلطان عثمان » سفینه‌لرینه ، کندی قانونلرینه توفیقاً انکلتره حکومتنجه وضع‌ید ایدلمسی مسئله‌سی دخی ایشته بوزمانه مصادفدر . « غوبه‌ن » و

« برەسلاو » ك ماجرای اشتراسی ، مذكور ايكی دریدنوطك وضعیله حادثەسندن متهیج اولان افكار عمومیەدە عكس‌تأثیرلر حصوله سببیت ویردی ؛ حرب و آلمان طرفدارلرینك بوندن اعظمی درجەدە استفادە ایتمیەدە طبیعتیله قولایلشدی .

ظاهراً عثمانلی قوهٔ بحریەسی ایچون قوتلی بر نقطهٔ استناد تشكیل ایدن « غوبەن » و « برەسلاو » ، حقیقتدە بزم كوچوك فیلومز ایچون برعامل تشتت اولدی ؛ چونكه بوحادثەدن برمدت صكره [٢٧ اغستوس ٣٣٠] بویوك وكوچوك‌تكمیل عثمانلی سفائن‌حربیەسی ، آمیرال « سوشون » ك امرو قوماندەسنه ویرلمش وهمان تكمیل قوماندا موقعلری آلمان ضابطانه دور ایدلمش ایدی .

مع‌هذا « غوبەن » و « برەسلاو » ك احداث ایتدیكی مساعد وضعیت بیله اكثریتدە موجود اولان فكر بیطرفی‌یی ازاله ایدەمەمش ایدی ؛ بو اوزون دور ترددی ملی حیات ومنفعتلرینه مضر بولان استانبول آلمان محافلی ، ضمنی وحتی علنی تشبثلریله واك زیادە كندیلرینه لهدار كورونلرك مظاهرتیله حكومتی قطعی بر قراره طوغری سوروكلەمكه چالیشیورلر ایدی، فقط بوتون بومساعی ومظاهرتك سریع برنتیجه ویرەمدیكنی كورونجه دها كسدیرمه بریولدن ایشه كیریشمكه قرار ویردیلر واغلب احتمال ، بو قراردە جدالجویانه بر وضعیت احداثی ایدی .

آلمانلره بو درجه تلاش واستعجال تلقیح ایدن عوامل سیاسیه وحربیه یوق دكل ایدی ؛ ٩١٤دەكی برنجی«مارن» ملحمەسنك‌نتایجی آلمانلری‌غیرمساعدە بر وضعیته‌كتیرمش و « هندنبورغ » ك اغستوس اواخرینه طوغری پروسیای شرقی جبهەسندە احراز ایتدیكی مظفریته رغماً « غراندوق نیقولا » نك میلیونلردن عبارت اردولری آلمان و آوستریا حدودلرندە تهدیدكار بر وضعیت اخذ وآلمانلری غرب جبهەسی ضررینه اولارق بو دارالحربی تقویەیه اجبار ایتمش ایدی .

كرك بو عوامل اساسیەنك وجودی وكركسه اتفاق مثلث اركانندن ایتالیانك حرب‌عمومی‌یه سیرجی وحتی مؤتلفینه لهدار بر وضعیت آلمش اولمسی آلمانلری یكی برمعین ومتفق آرامغه سوق ایتمش وبونك ایچون‌دە وضعیت جغرافیاسی اعتباریله حربه مؤثر اولابیلەجك حكومت عثمانیه بولونمش ایدی .

آمیرال (سوشون) بوجدالجو مقصدی‌استحصالدە گجیكمەدی ؛ كرك ٢٧ اغستوس ٣٣٠ [١٠ ایلول ٩١٤] دە عثمانلی باش قوماندانلغی وكالتنه تقدیم ایتدیكی راپوریله وكركسه صدراعظم حضورندەكی صریح افاداتیله بومقصدینی آچیقدن آچیغه بیلدیرمكدن

بیله چکینمدی . حتی ١٥ ایلول ١٩١٤ ده حضورشاهانه‌ده اجرا ایدیلن رسم کچیدی متعاقب ، ینه آمیرالك مصرانه طلبنه رغماً ، دونمانك قره‌دکزه چیقمسی مجلس وکلاجه تصویب ایدلمه‌دی .

آمیرال ، ٢٠ ایلول صباحی دونمانك برقسمنی کندی امریله قره‌دکزه چیقارمغه تشبث ایتدی وفقط بوده بوغاز استحکاماتنك طوپلریله توقیف ومنع ایدلدی ؛ ساحل استحکاماتی مفتش عمومیسی « اوزه‌دوم » ك متعاقباً ویردیکی امر ـ که دونمانك بوغازدن چیقمسنه ممانعت ایدلمه‌سی حقنده ایدی ـ دخی اوکون ایچون حکمسز قالمش ایدی .

« سوشون » ، دونمایی قره‌دکزه چیقارمق ایچون متمادی تعجیز وتضییقدن ینه کیری طورمدی ؛ حتی ٢٣ ایلولده وباش قوماندان وکیلنك چناق قلعه‌ده بولوندیغی صره‌لرده ارکان حربیهٔ عمومیه ایکنجی رئیس وکیلی میرآلای بهاءالدین بکدن بر امر دخی استحصال ایتدی ایسه‌ده بالآخره ایشه وضع ید ایدن باش قوماندان وکیلی مذکور امری فسخ و ٢٧ ایلول ٣٣٠ ده ویردیکی برامرله دونمای همایوندن انجق برقاچ کمینك برای تعلیم چیقمسنه مساعده ایتدی .

مع‌مافیه آمیرال بوکوچوك مساعده اوزرینه ایرتسی کونی بوتون فیلویی قره دکزه چیقاردی ؛ قرارکاه عمومی ایسه بوحرکتدن انجق ٢٩ صباحی خبردار اولارق دونمانك همان عودتنه امربیله ویردی‌ایسه‌ده هرنه‌دنسه برهفته صکره دونمانك برای‌تعلیم قره‌دکزه چیقمسنه تکرار مساعده ایتدی .

« سوشون » ك بوحرکاتی صره‌سنده دیکر بعض آلمان ضابطانی‌ده « اوزه‌دوم » دن استحصال ایتمش اولدقلری مأذونیتله وبرر طورپیدوایله بحر سفیده چیقمغه چالیشدیلر وبدایتده بوغاز قوماندانلغنك اعتراض وممانعتنه اوغرادیلرسه‌ده بالنتیجه بونلره‌ده مأذونیت اعطا ایدلدی .

قره‌دکز حادثه‌سی :

قربان بایرامنك عرفه کونی ، قولاقدن قولاغه فیصلدانان غیر منتظر برحادثه ، نهایت بایرام صباحی غزته‌لرله تعمیم ایدیلن ودونما قوماندانلغندن آلمان سفارتنه ویرلمش برتلسز تلغرافه مستند تبلیغ رسمی ایله توضح ایتمش ایدی :

« دونمامز قره‌دکزده تعلیمله مشغول ایکن ١٤ و ١٥ تشرین‌اولده روس فیلوسنك تجاوزینه اوغرامش وبالضروره ١٦ ده تعرضه کچه‌رك برطورپیل واپورینی غرق ، برطورپیدویی خسارزده وبرکمی‌یی‌ده ضبط ایتمش برروس طوپ چکری وبرغامبوطی

طورپیللەمش ودشمنك مغروق سفائننن اوچ ضابطله یتمش ایکی نفر اسیر ایدلمش ، . . . . .

هیئت وکلادن بعض ذوات حادثهٔ واقعەنك چارهٔ ازالەسی اولمق اوزره آلمان هیئت عسکریەسنك مملکتلرینه اعادەسی ودها بعض تدابیر ایله مؤتلفینه ترضیه اعطاسنی تکلیف ایتدیلرسەده هرنەدنسه قبول اولنمادی وحرب علیهنده بولنان بوذواتك استعفاسنی انتاج ایتدی .

ائتلاف سفراسنك بری برینی تعقیباً ١٨ و ١٩ تشرین‌اولده استانبولدن کیری یه چاغرلمسی وفرانسه حکومتنك ١٩ ده نشر ایتدیکی بیاننامه ایله کندیسنی دولت علیه ایله حال حربده عد واعلان ایلمسی وعینی کونده روسلرك ارضروم حدودینی تجاوز ومؤتلفین سفائن حربیەسنك‌ده «چناق‌قلعه»و«عقبه»یه طوپ آتمقله فعلاً اعلان حرب‌ایتمش بولنمسی نتیجەسنده مخاصمات آرتق برامر واقع حالنی اکتساب ایتدی .

معمافیه ائتلاف منظومەسندن روسلرك ، محاربەدن اول «استانبول»اهالیسی نامنه رومانیایه سپارش ایدیلوب یوله چیقارلمش اولان ٣٠،٠٠٠ چوال اونی«وارنه»آچیقلرنده [٤ ایلول ٣٣٠ ده] مصادره ایدوب کتورملری ، ولایت شرقیه حدودمزده بیطرفلغی اخلاله متوجه برچوق حادثاته سببیت ویرملری ، انکلیزلرك حجاز پوستەسنی مصادره وایکی زرهلیمزه وضع ید ایتملری ، شط‌العربده سفائن حربیه کزدیرملری ، (لینچ) قومپانیاسنك تعطیل سیر وسفر وانکلیز تبعەسنك «بصره» دن هجرت ایتمسی ، ١٣ ایلولده اطەلر دکزینه چیقمش اولان بر طوپیدومزه بردها بوغازدن خروجی حالنده آتشه اوغرایەجغنك اخطار ایدلمسی ، مصر استانوقوسنك تبدیلی ، قاپیتولاسیونلرك ابقاسی . . . والخ کبی برچوق اسباب ووسائق ، افکار عمومیه اوزرنده پك‌ده اییی تأثیرلر براقامشدی .

برنجی جزؤ

چناق قلعه محارباتی

[خریطه: نومرو ١]

چناق قلعه بوغازی حقنده طوپوغرافیك معلومات

ازمنهٔ قدیمه‌ده (هلله سپونت) تسمیه قلنان «چناق قلعه» بوغازی (چارداق - کلیبولی) دن بدأ ایله جنوب غربی‌یه طوغری (قوم قلعه - سدالبحر) ه‌قدر امتداد ایدوب طولی تقریباً ٦٣ کیلو متره [٣٤ میل بحری] وعرضی ایسه [١٤٠٠ : ٧٨٠٠ متره] بیننده متحولدر .

«کلیبولی» شبه جزیره‌سی:

«بولایر» برزخندن «الیاس» برونه قدر امتداد ایدن شبه‌جزیره تقریباً ٩٠ کیلومتره طولنده اولوب الك دار محلی اولان «بولایر» برزخنده عرضی ٥,٥ کیلومتره‌در . بورادن اعتباراً تدریجاً کنیشلیه‌رك (آقباش - بیوك کمیکلی) آراسنده ٢٠ کیلومتره‌یه بالغ اولور وتکرار دارلاشه‌رق «الیاس» برونده نهایت بولور. شمال شرقیدن کلوب تدریجاً آلچاله‌رق «قواق‌صویی» ایله مرمره آراسنده «بولایر» برزخنی تشکیل ایدن سلسلهٔ جبال تکرار یوکسله‌رك جنوب غربی‌یه طوغرو «نه‌جه» لیمانه قدر دوام ایدرو برقولله بو سلسله‌یه ارتباط پیدا ایدن دیکر برسلسله‌ده «آنافارطه‌لر» شرقندن کچه‌رك «الیاس» برونده نهایت بولور .

بو سلسله‌نك شمال قسمی دها دیك وصعب‌المرور اولوب شمال ساحلنده «قاینارجه» لیمانیله «نه‌جه» لیمانی آره‌سنده بعض اوفق تفك لیمانلر موجوددر. «قاینارجه» لیمانیله «ایریجه» برونی آراسنده‌کی قسمی دها آز میللی و «قواق صویی» منبعی جوارنده ایسه بعض بطاقلقلر موجوددر. جنوب سلسله‌سی‌ده صارپ وکسیك وادیلردن متشکل اولوب «کمیکلی» برونلری جوارنده‌کی غرب مائله‌سی دها آز میللی و «طوزلی کول» وجنوبی ایسه دوز وقومسالدر .

دها جنوبده «تكه» قوينه قدر اولان ساحل قسمى [قبا تپه ـ قومدره‌سى] آراسنده‌كى برقسم مستثنا اولمق اوزره كاملاً صارپ وكسيك وادى وياجلردن متشكلدر . شبه‌جزيره داخلنده موجود واديلرك اكثريسى صوسز سيل يتاقلرندن عبارت اولوب مهم بر نهر يوقدر .

آناطولى جهتى :

«قوم قلعه» دن جنوبه طوغرو ساحل قسمى صورت عموميه‌ده دوز وخفيف ميللى اولوب دها شرقده جنوبدن شماله طوغرو «مندرس چايى» جريان ايدر و «قوم قلعه» شرقنده بوغازه منصب اولور . اشبو چايك غرب قسمنده «يكيشهر» حذاسنده جنوبه طوغرو يازين دخى موجود اولان و كوپريلردن غيرى محلنده كچيد ويرمه‌ين بر بطاقلق واردر . دها جنوبنده صيق اورمانلرله مستور اولان «نعل دوكن» سلسله‌سى امتداد ايدر . شرق ساحلنده‌كى اراضى ايسه كثيف اورمانله محاط يولسز اراضيدن متشكلدر .

بوغازك ترتيبات تدافعيه‌سى وطرز اكمالى

[قروكى: نومرو ۲]

سفربرلك ابتداسنده «چناق قلعه» بوغازينك تحكيمات وتسليحاتى بك نقصان ايدى . صورت عموميه‌ده طابيه‌لر طوپراق وكاركيردن اولوب طوپلرك قسم اعظمى‌ده اسكى سيستم عادى آتشلى وقيصه منزللى اولمقله برابر جبخانه‌لرى‌ده محدود ايدى .

مدخل طابيه‌لرنده ۲۸:۱۵ سانتيمتره چاپنده يكرمى عدد طوپ موجود اولوب بونلردن ايش كوره بيله‌جك يالكز درت عدد ۲۴/۳۵ لق اوزون طوپلر ايدى . بونلرك منزل اعظميسى ۱٤۸۰۰ متره وديكر طوپلرك اعظمى منزلى ايسه ۷۵۰۰ متره ايدى . داخلى طابيه‌لرده‌ده ۱۵ : ۳۵,۵ چاپنده يتمش سكز طوپ موجود اولوب بونلردن ، اوزاقدن ايش كوره بيله‌جك يالكز بش عدد اوزون ۲۵,۵/۳۵ لق ايله اوچ عدد اوزون ۲۴/۳۵ لق طوپ موجود ايدى . بونلردن برنجيسنك منزل اعظميسى ۱٦۹۰۰ [*] ايكنجيسنك ايسه ۱٤۸۰۰ [*] متره ايدى ومتباقى ۱۵/۲۴ سانتيمتره‌لك طوپلرك اعظمى منزلى ۹٦۰۰ و ۲۲ چاپ طولنده‌كى قيصه طوپلرك منزل اعظميسى ايسه ۷۵۰۰ متره‌دن عبارتدى . مدخلدن «داردانوس»

---

[*] اوچيوز اوتوز ايكى سنه‌سندن صكره سيورى كلاهلى مرميانك تطبيقيله اشبو منزللر (۱۸۰۰۰) و (۱٦۰۰۰) متره‌يه چيقارلمشدر .

حذالرینه قدر اولان بوغاز قسمی بوش ومدافعه‌سزایدی. یالکز « داردانوس» و« کیز » جوارنده یدی عدد ٧٠٥ : ١٥ سانتیم چاپنده بحریه طوپی موجود ایدی . انکلیز دونماسنك بوغاز قارشوسنه کلدیکی تاریخ ایله [٢٩ تموز ٣٣٠] بوغازی زورلامغه باشلادیغی تاریخ آره‌سنده [٦ شباط ٣٣٠] آلتی آی مدت کچدی. ایشته بو مدت ظرفنده اساسات آتیه داخلنده والده موجود بالجمله وسائطدن استفاده ایدیله‌رك بوغاز تحکیم وتقویه ایدلدی .

مدخل بطریه‌لری نه قدر تقویه ایدیلورسه ایدلسون بونلرك آتش منزلی خارجنده موضع آلابیله‌جك دشمن دونماسنك فائق آتشنه قارشی مقاومت ایده‌میه‌رك نهایت سکوته محکوم اولمسی محقق ایدی. بوسببله اك زیاده داخلی استحکاماته اهمیت ویریله‌رك وسائط موجوده ایله تحکیم وتقویه وبونك ایچون‌ده دشمن دونماسنی بوغازك دارساحه‌سی داخلنده قارشولامق خصوصی دستور اتخاذ ایدلدی و بواساس داخلنده بوغازه ٦ شباطه قدر بروجه آتی وسائط علاوه ایدلدی :

١ . اوبوسلر :

دشمن دونماسی مدخل طابیه‌لرینی تخریب ایدوبده بوغازه کیررسه منزلی قیصه اولان داخل استحکاماتی آتش کشادندن اول اوزاق مسافادن تخریب ایده‌جکدی. بوکامانع اولمق ایچون قراکلق لیمانك هرایکی ساحلنده $\frac{١٥}{١٠,٨}$ سانتیمتره‌لك عادی آتشلی سکز اوبوس بطریه‌سی وضع اولوندی .

٢ . طورپیل خطلری :

والده موجود بالجمله مالزمه‌دن استفاده ایدیله‌رك بوغازك اك دار ساحه‌سنده تدریجاً طقوز طورپیل خطی تأسیس اولوندی ونمازکاه ساحللرینه‌ده بردانه طورپیدو انداخت قوواتی وضع اولوندی .

٣ . سدبطریه‌لری :

طورپیل خطلرینی تحری کمیلرینه قارشی محافظه ایتمك ایچون سفائن حربیه‌دن چیقاریلان کوچك چاپلی سریع آتشلی طوپلرله «چناق قلعه»ده موجود مانتللی وعادی قروپ طوپلری و نوردانفلدلردن برطاقم سد بطریه‌لری تشکیل ایدلدی . قسم اعظمی « کیز »،«صوغانلی» و«حوضلردره‌سی» جوارینه یرلشدیرلدی .

٤ . پروژه‌کتورلر :

طوریپل منطقه‌سنك کیجه‌لین تنویری ایچون اوله‌جه موجوداولان ایکی پروژه‌کتوره علاوةً سکز عدد دها پروژه‌کتور قوندی .

٥ . ساخته بطریه‌لر :

قسماً دشمن طیاره‌لرینه آتش ایتمك و قسماً اغفال بطریه‌سی وظیفه‌سنی کورمك ایچون قروپ طوپلرندن تشکیل ایدیلن بطریه‌لر مواقع مختلفه‌یه وضع اولوندی. دشمن دونتماسنك آتشنی تقسیم ایتدیرمك خصوصنده بونلردن چوق استفاده ایدلدی .

بوغازك بحری برتعرضه قارشی تحکیم وتقویه‌سیله برابر دشمنك قره‌یه عسکر چیقارمسی احتماله قارشی‌ده ساروس کورفزندن بوزجه آطه‌نك قارشوسنده‌کی اسکی استانبول برونته قدر اولان سواحلك ترصد وامر محافظه‌سی ایچون ۷ و ۹ . فرقه‌لرایله آلتی سیار ژاندارمه طابوری تعیین ایدلدی .

« چناق قلعه » بوغازینك دول ائتلافیه دونتماسی طرفندن بحراً زورلانمسی وانکلیزلرك استحضاراتی

۲۱ تشرین اول ۳۳۰ صباحی بوغاز مدخلنده‌کی طابیه‌لری بومباردمان ایتمکله فعلاً بوغاز تعرضنه ابتدار ایدن انکلیز وفرانسز فیلولری شباطه قدر یکی برحرکتده بولنمادیلر .

«چناق قلعه» بوغازینی زورلامق مسئله‌سنك ۲۰ کانون اول ۳۳۰ده روسیه‌نك انکلتره‌یه مراجعتی اوزرینه میدانه چیقدیغی اکلاشلمشدر [۱] . بو تاریخده روسلر ، قفقاسیه‌ده پك فضله تضییق ایدلدکلرینی بیان ایده‌رك ترکلرك نظر دقتلرینك بشقه بر طرفه جلبیله یوکلرینك تخفیفی ایچون سواحل عثمانیه‌یه قارشی برنمایش بحری یاپلمسنی انکلتره‌دن رجا ایتمشلر وانکلتره حکومتی دخی بونمایشك اجراسنی وعد ایتمش ایدی . اشبو حرکت ایچون اك مهم هدف اوله‌رق «چناق قلعه بوغازی» انتخاب ایدلدی. بوغازك ضبطی ایچون انکلیزلر یوز اللی بیك کشیلك برقوتك لزومنی تخمین ایدییورلردی . فقط بوصره‌لرده الده بوقدر قوت موجود اولمدیغی کبی برقاچ آی ظرفنده‌ده احضاری ممکن اولمدیغندن «چناق قلعه» نك

[۱] کرك بو و کرکسه بوندن صکره دشمنك حرکاتی حقنده ویریله‌جك دیکر معلومات ، انکلیز «چناق قلعه» قومیسیونك صوك راپوریله ذیلی اولان جنرال (هامیلتون) ك وجنرال (سه‌رچارلس مونرو) نك «چناق قلعه» تخلیه‌سی حقنده‌کی راپورندن وفرانسز یوزباشیسی (شارل‌رو) نك اثرندن مقتبسدر .

یالکز بحراً زورلانمسنه قرار ویرلدی . انکلتره بحریه لظارتی دونمانك بو ایشده یالکز باشنه موفق اوله‌جغنی تأمین ایدییوردی .

بو قرار ویرلدکدن صکره استحضارات لازمه‌یه باشلاندی. بوغازه‌ روسی شباط ابتدالرنده زورلانمغه باشلانه‌جق ایدی . بوغازی زورلامق ایچون انکلیزلر ۱۴ وفرانسزلر ٤ زرهلی تعیین وعلاوةً برچوق طورپیدو ، طورپیل تحری کیلری ، طیاره وخسته‌خانه سفینه‌لریله تحت البحرلر وسائره تخصیص ایتدیلر .

بوغازك بحراً زورلانمسنه قرار ویرلدیکی صره‌ده اسکات ایدیله‌جك طابیه‌لری اشغال و بو صورتله دونمایه یاردیم ایتمك اوزره بالآخره برفرانسز فرقه‌سیله بر انکلیز بحریه فرقه‌سی‌ده تعیین ایدلدی؛ و ۲٤ شباط ۳۳۰ ده «موندروس» لیمانه کوندرلدی [تقریباً ۳۰ بیك کیشی] . «چناق قلعه» بوغازینك مرورندن صکره «قره‌دکز بوغازی» ایله «استانبول»ك اشغالی ایچون‌ده اوچ انکلیز فرقه‌سیله برروس قول اردوسندن مرکب تقریباً ۱۰۰ بیك کشیلك برقوتك آیریجه احضارینه باشلاندی ، آنجق «اوده‌سا» ده طوپلانمقده اولان روس قول اردوسی ، اشتلاف دونماسی «چناق قلعه» یی کچوب «استانبول» ه کلدکدن صکره حرکاته اشتراك ایده‌جکدی .

برنجی قسم

مدخل استحکاماتنك تخریبی

[٦ و ١٣ شباط ٣٣٠]

٦ شباط ٣٣٠ [١٩ شباط ٩١٥] صباحی بوغاز قارشوسنه كلن ١٢ سفینۀ حربیه، مدخلده‌كی دورت طابیه‌یی اولا اوزاقدن بومباردمانه باشلادی ومسافه طولاییسیله بونلره یالكز «اورخانیه» و «ارطغرل» طابیه‌لری مقابله ایده‌بیلدی. دشمنك بوایلك بومباردمانی اقشام ساعت ٥ ٣٠ قدر تام سكز ساعت دوام ایتدی .

١٢ شباطه‌قدر بشقه برتشبثده بولونمیان دشمن ، یوم مذكور صباحی ، اون زرهلیدن مركب بردونتما ایله تكرار بوغاز قارشوسنه كله‌رك یدی‌بچق ساعت قدر عینی طابیه‌لری بومباردمان ایتدی .

بوایكی بومباردمان نتیجه‌سنده ، مدخلده‌كی دورت طابیه‌نك تكمیل طوپلری خراب وبر جبخانه‌لك برهوا ومدافعیندن ١٤ نفر شهید و ١٨ نفر مجروح اولمشدی .

عثمانلی باش قوماندانلق وكالتی ، مارالذكر مدخل طابیه‌لرینك تخریبی اوزرینه «چناق‌قلعه»نك بری قوۀ مدافعه‌سنی ایكی فرقه‌ایله تقویه ایدرك ٤ فرقه‌یه ابلاغ ایتدی .

بوغاز داخلنك بومباردمانی وطوربیل تطهیری :

[١٣ شباط : ٤ مارت] دشمن، مدخل طابیه‌لرینك تخریبندن صكره ٤ مارته‌قدر تكمیل فعالیتی ، مدخلی اله كچیرمكه ، بوغاز داخلنده‌كی بطریه‌لری تخریبه ، طوربیللری قالدیرمغه واك صوكده مركز طابیه‌لرینی اسقاطه حصر ایتدی .

ایلك هفته‌ظرفنده هر كون متمادیاً « سدالبحر » و « قوم قلعه » یی دوكدی ؛ برقاچ دفعه قره‌یه كشف قوللری چیقارمغه چالیشدی ایسه‌ده هرسفرنده‌ده شدتلی مقابله‌یه معروض قاله‌رق موفق اولامادی .

١٩ شباطده ، شدید بربومباردمانی متعاقب ، اولا « سدالبحر » ه عسكر چیقاردی، ایسه‌ده درعقب طرد ایدلدی .

اوکله‌دا عسکره عینی تشبثی « قوم قلعه » یه قارشی‌ده تکرار ایدرك بر مفرزه چیقارمه بیلدی ایسه‌ده معروض قالدیغی شدتلی تضییق اوزرینه بونی‌ده کیجه‌لین تکرار کیلرینه آلمغه مجبور اولدی .

دشمن ، عینی زمانده هرکون برقاچ زرهلی وقروواز وراپله متعدد طورپیدولرینی بوغاز داخلنه سوق ایدرك « قراکلق لیمان » طرفینده اوبوس بطریه‌لرمزی و « داردانوس » بطریه‌سنی بومباردمان ایتمکده وبو فیلوینی تعقیباً کلن طورپیل تحری کیلری‌ده « قراکلق لیمان» ی طارامقده ایدی.

دشمن، بتون بومساعیسنه رغماً اوبوس بطریه‌لرمزی تخریبه موفق اولامادی، سببی ایسه بطریه لرمزك هرکون بربشقه مستور موضعدن انداخت ایدرك دشمنی شاشیرتمسی ایدی .

دشمن ، کوندوزلری شوصورتله « قراکاق لیمان » ی طارادیغی کبی کیجه‌لری‌ده طورپیدولرینك تحت حمایه‌سنده طورپیل تحری کیلرینی ایلری‌یه سوره‌رك طورپیللری طوپلامغه و پروژه‌کتورلرمزی تخریب ایتمکه چالیشیور و فقط سد بطریه‌لرمزك شدید آتشلری طولاییسیله بوتشبثاتی ثمره‌سز قالیوردی .

مع‌مافیه دشمن ، مارالذکر تشبثاتی صوك زمانلرده صیق‌صیق تکرار ایدرك(آق یار تپه‌لری ـ صوغانلی دره) خطنه قدر اولان بوغاز داخلنی طارامغه وبرنجی طورپیل خطنی قسماً سوکمکه موفق اولدی ایسه‌ده دیکر خطلره برضررویره‌مدی .

دشمن دونتماسی ، ٢٠ شباطدن اعتباراً طیاره‌لرینك ترصدیله « قباتپه » جوارندن آشیرمه انداختله مرکز طابیه‌لرینی کریدن تخریبه چالیشدی.فقط اوبوسلرمزك مقابله‌سی اوزرینه بونده‌ده موفق اولامادی .

٢٢ و ٢٣ شباطده ، ایلك‌دفعه اولارق بویوك زرهلیلرینی بوغازه صوقدی ومرکز طابیه‌لرینی بومباردمان ایتدی . فقط کوردیکی مقابله اوزرینه برثمره اقتطاف ایده‌میه‌رك کری‌یه چکلدی .

٥ مارت محاربهٔ بحریه‌سی :

١٣شباطدن ٤ مارت اقشامنه قدر کیجه‌لی کوندوزلی ابراز ایتدیکی فعالیت نتیجه‌سنده آرتق بوغازك ایچ بطریه‌لریله محاربه ایده‌بیله‌جك بروضعیت مساعده اکتساب ایتدیکنه قانع اولان دشمن ، ٥ مارتده تکمیل دونتماسنی بوغازه صوقاراق صوك ضربه‌یی اورمغه وبوغازی جبراً مرور ایتمکه قرار ویرمش ایدی .

قرار مذکورك مقدمهٔ تطبیقی اولمق اوزره ٥مارت صباحی ساعت ١١ده ٦ انکلیز زرهلیسیله

٥ طورپیدو صف حرب نظامنده بوغازدن ایچری‌یه کیردی و برمدت صوکره‌ده بونلری دورت فرانسز زرهلیسی تعقیب ایتدی. اوکده‌کی زرهلیلر، « خلیل ایلی‌صرتلری » خطی حذاسنه کلنجه‌مرکز طابیه‌لرینه آتش آچدیلر. برازصکره فرانسز زرهلیلری‌ده‌بوخطك جناحلرینه‌کله‌رك آچیقدن آتشه اشتراك ایتدیلر .

بدایتده مسافه‌نك اوزاقلغی سببیله مقابله ایتمه‌مش اولان بطریه‌لرمز ، زرهلیلرك صوقولمسی اوزرینه آتش آچدیلر . بو صره‌لرده ٦ زرهلیدن عبارت دیکر بر انکلیز قوهٔ‌بحریه‌سی‌ده (ینی‌کوی ـ یکیشهر) اوکلرینه‌طوغری ایلرولیه‌یوردی.

یان‌طرفده‌کی فرانسززرهلیلری،اوکله‌دن برآزصکره صف‌حرب ایلریسنه‌کچه‌رك‌شدتلی آتشه‌باشلادیلر وبالطبع عینی‌درجه‌ده برمقابله کوردیلر .

« یکیشهر » اوکنده بکله‌ین ٦ انکلیززرهلیسی‌ده ساعت $١^{١٥}$ صکره [١] ده‌بوغازه طوغری ایلرولیه‌دی .

وضعیت‌حربیه ، اوکله‌دن‌صکره ساعت $٢^{٠٠}$ ده بك‌بحرانلی‌برشکل آلدی:

« چناق‌قلعه » و « کلیدالبحر » قصبه‌لری آتشلر ایچنده ، تکمیل تله‌فون خطلری خراب ، طابیه‌لرله مخابره‌مفقود ، طوپلرك‌برقسمی تخریب ایدلمش وبعضیلری طوپراغه کومولدیکی برقسمنك‌ده قالری صیقیشه‌رق عملدن ساقط قالمش وشوصورتله مدافعین طوپجی‌آتشی ضعیفلامش ایدی .

تام‌بوصره‌لرده ایدی،که « ارن کوی » اوکنده بردشمن طوپیدوسی برمرمیمزك تام‌اصابتیله غرق ایدلدی. بونی متعاقب « بووه» زرهلیسی‌ده برطورپیله چارپاراق باطدی. متعاقباًده فرانسز زرهلیلری کیری‌یه چکلدی‌واونك یرینه صکره‌دن‌کلن ٦ انکلیز زرهلیسی صف‌حربه کیردی وایلرولیه‌دی .

مدخلدن ایچه ایلرولمه‌مش اولان(ایرره‌زیستیبل) زرهلیسی‌ده ساعت $٤^{٣٠}$ صکره‌ده یانه‌یاتدی واوکا طوغری کیدن (اوشین) زرهلیسی ده عینی عاقبته اوغرادی . متعدد اصابتلرله خساره‌اوغرامش اولان (اینفله‌کسیبل) زرهلیسی‌ده بوصره‌ده کیری‌یه‌چکلمکه مجبوراولدی . (آغامنون) زرهلیسنه‌ده برقاچ‌مرمی اصابت‌ایتمش ودشمن‌دونماسی آرتق بارز برطرزده صارصیلمش‌ایدی.

---

[١] اختصار مقصدیله اوکله‌دن‌اولکی ساعتلرك‌حذاسنه یالکز « اول » واوکله‌دن صکره‌کی زمانلره عائد ساعتلرحذاسنه‌ده « صکره » تعبیرلری قونمشدر .

مؤتلفين دونناسی ، بسقطلانمش اولان « ایرره‌زیستیبل » و « اوشین » زرهلیلرینی برافارق بوغازدن چیقدی ومذکور ایکی‌کمی‌ده کیجه‌یاریسنه طوغری بوغار داخلنده باطدی.

— نتیجه —

تقریباً ۷ ساعت دوام ایدن و ۱۶ زرهلی ایله متعدد قرووازور ، طوربیدو طرفندن اجرا ایدیلن بو تعرضك مدافعینه ویره‌بیلمش اولدیغی ضرر ، ٤ ضابط ، ٤٠ نفر شهید و ۷۰ مجروح ایله ۸ طوپك سقطلانمسندن وبعضی جبخانه‌لك وقشله‌لرك خرابیتیله « چناق‌قلعه » و « کلیدالبحر »ك قسماً یانمسندن عبارت ایدی.

مخاصم طرفك ضایعاتی ایسه دها مهم ایدی . ۳ زرهلی و ۲ طوپیدوسی غرق و ۳ زرهلیسی‌ده آغیر صورتده خسارزده اولمش ایدی .

دشمن دونناسی ، بو آجی وثمره‌سز تشبثدن صکره آرتق بحری تعرضدن صرف‌نظر ایدرك بردها بوغازه کیرمدی .

برنجی قسم حقنده مطالعه

متعرضین : دولت عثمانیه‌نك مركزي حكومات غربیه التحاقی تحقق ایتدكدن صوكره روس اردولریله حكومات غربیه‌نك الك امین و الك قیصه خط مواصله‌سنی سد ایدن بوغازلرك زورلانمسی حكومات مذكوره ایچون پك بیوك بر اهمیت سیاسیه وسوق الجیشیه اكتساب ایتمش ایدی .

«چناق قلعه» بوغازینه تعرضدن اول ، بو مهم مسئله‌نك متخصصیندن مركب برشورای عسكریده اوزون اوزادی‌یه تدقیق و مناقشه ایدلدیکی و بالنتیجه بوغازك برآ و بحراً عینی زمانده تضییق حالنده انجق مثبت بر ثمره استحصالی قابل اوله جغنه قرار ویرلدیکی مؤلفین نشریاتندن صراحةً آكلاشیلیور ؛ بوكا رغماً ایشه یالكز بحری قوتله باشلانمسی و ۷۰ كیلومتره اوزونلغنده و الك كنیش محلی ۶ : ۷ كیلومتره عرضنده طبیعی بر قنال و آز چوق حاضرلانمش بر محرم مستحكم حالنده اولان «چناق قلعه» بوغازینك اوچ بش كمی فدا ایتمك صورتیله كچیله بیله جك درجه‌ده ضعیف و عاجز عد ایدلمسی و بو تشبثك اعلان حربی متعاقب و باصقین طرزنده اجرا قلنمامسی بالطبع طوغری دكل ایدی .

فصله اولارق اعلان حربدن ایلك تشبث بحریسنك یوم وقوعنه قدر كچن ۱۰۸ كونلك اوزون بر فاصله زمان ظرفنده مقتضی بری قوتك جمع و نقلی تماماً ممكن و بو طرزده حركت ایدلدیکی تقدیرده بوغازی دها آز فداكارلقله كچمك احتمالی غالب ایدی .

فی الحقیقه ۱۲ شباطدن اول بوغازك طرفیننده قره مدافعاتی ایچون یالكز ایكی فرقه موجود اولوب بونلردن ده یالكز بریسی شبه جزیره‌ده وضعیف ترصد قطعاتی سواحله طاغلمش ایدی . بوندن آكلاشیلیور كه یوم مذكوره قدر شبه جزیره‌نك هر هانكی بر نقطه‌سنه موفقیتلی بر اخراج یاپلمسی ممكن و بوغازك برآ اسقاطی نسبةً سهل اولابیلیر ایدی .

دشمن دونانماسنه توجه ایدن دیكر و پك مهم بر وظیفه‌ده داخلی طابیه‌لری تخریب مسئله‌سی ایدی و بوكا موفق اولمسی احتمالی ده قوی ایدی .

دشمن دونانماسی ۵ مارت صباحی «قراكلق لیمان» ه پك سربست و احتیاطسزجه كیردی . مدافعینك هر واسطه‌دن بالاستفاده مذكور لیمانه یكیدن طوربیل دوكمه‌سی احتمالی نظر اعتباره آلملی و هر حالده اوكنی طارایارق كیرملی ایدی . فی الحقیقه ۴/۵ مارتده فداكار بحریه ضابطلرمزك

شایان تقدیر عزم و همتیله مذکور لیمانه یکیدن طوربیل دوکولمش ومؤتلفین دونماسنك «مارت» دهکی موفقیتسزلك عواملی تهیئه ایدلمش ایدی .

مدافعین:

١ — عثمانلی قوماندانلغنك بوغازی مدافعه نامنه مدخل طابیه لرندن زیاده داخلی تحکیماتك ترصین وتقویه سنه صرف زمان ووسائط ایتمسی پك موافق برحرکت ایدی . فی الحقیقه مدخلده واقع ٤ بطریه، موجود وقسماً غیرعصری وسائطله نه قدر تقویه ایدلسه دشمن دونماسنك اوزون منزللی وبویوك چاپلی طوپلرینه اوزون مدت مقاومت ایتمسی غیرممکن وایلك ضربه ده سقوط ایده جکی محقق ایدی ؛ بوصریح احتمالك اوکنه آنجق دشمن دونماسنده موجود الك اوزون منزللی طوپلره معادل سلاحله تجهیز ایدیله بیلمسی حالنده چکیله بیلیردی که ؛ بوکاده امکان مادی موجود دکل ایدی .

٢ — دشمن دونماسنك مدهش فعالیتنه وایقاع ایتدیکی عظیم تخریباته رغماً مدافعه طوپجیسنك فتور کتیرمه مسی وخاصةً بعض بطریه لرینه صیق صیق تبدیل موضع ایتدیره رك دشمنی شاشیرتوب کندیسنی اضرار ایتمسنه مانع اولمسی وعینی زمانده دشمن دونماسنه اعظمی درجه ده ایقاع خسار ایتمسی شایان تقدیر برعزم ومتانت برهانیدر .

بناءً علیه دیفیله بیلیر که ، قوت ووسائط نقصانی لایتزلزل برعزم وایمان ایله تلافی ایدرك خصم اردولرینی آیلرجه توقیف ودفعاتله مغلوب ومنهزم ایدن شانلی «پلونه ، ادرنه ، یانیه واشقودره» مدافعلری ، طوبراق سپرلرك قره محاربانده کی قیمت واهمیتنی نصل که ملی برمنقبهٔ حماست شکلنده تاریخ عالمه قیدایتمش وبونکله اخلافه مستثنا بردرس انتباه ومفخرت اتحاف ایلمش ایسه ، قرق سنه صوکره «چناق قلعه» ده دها مدهش قوتلرله قارشیلاشان او قهرمانلر احفادینك ، خصم وسائط قاهره سنه نسبتله یك دون ویك ابتدائی مواد ومنابعیله و بر محرومیت نامه ایچنده ، ینه طوبراق سپرلر ایچندن دیو آسا چلیك قلعه لره ودمیر ، آتش وولقانلری ابداع ایدن جسیم طوپلره قهرمانانه مقاومت ایدرك اورایه «مارت آبدهٔ مؤبده» سنی دیکمسی دخی تاریخ ملیمزه الك پارلاق والك فخر آلود بر داستان حماست علاوه ایتمشدر .

هرحالده ملت وتاریخ ، بو بویوك وبی نظیر ظفری تسعید ایدرکن باشلرنده جواد پاشا حضرتلری وارکان حربیه رئیسی صلاح الدین عادل بکك بولوندیغی موقع مستحکمك تکمیل قوماندانلرینه ، ضابطلرینه وافرادینه ده الك بویوکسك تقدیراتی ابذال صورتیله لازمهٔ قدر شناسیسنی دریغ ایتمیه جکدر .

ایکنجی قسم

«چناق‌قلعه» بوغازینك برآ زورلانمسی

مدافعه حاضرلقلری

[٦ مارت : ١٢ نیسان]

دول ائتلافیه‌نك ، ٥ مارت محاربه‌سندن صکره ، «چناق‌قلعه»بوغازینی برا زورلامغه قرار ویردکلرینی وبو مقصدله بوغاز قارشوسنده‌کی اطه‌لره [لیمنی ، ایمروز] ، ٤٠،٠٠٠ فرانسز و ٥٠،٠٠٠ انکلیز عسکرینی طوپلامغه باشلادقلرینی استخبار ایدن عثمانلی قرارکاه عمومیسی ، «چناق‌قلعه»بوغازی منطقه‌سنده‌کی سیار قوتی [٣ نجی اسعدپاشا قول اردوسی] ٥ . اردو نامیله مشیر « لیمان فون‌ساندرس » پاشانك قوماندانسنه ویردی وعینی زمانده قوای مذکوره‌یی ٣ . پیاده فرقه‌سی وبر سواری لواسیله‌ده تقویه ایدرك ٦ پیاده فرقه‌سیله برسواری لواسنه ابلاغ ایتدی [٨٤،٠٠٠ کشی] .

١٣ مارتده « کلیبولی » یه کله‌رك ٥ . اردونك قوماندانلغنی فعلاً درعهده ایدن « لیمان » پاشا ، بوغازك بری ترتیبات تدافعیه‌سنی شو طرزده بولمش ایدی :

٥ . فرقه : «ساروس» منطقه‌سنده «ویکی کوی» ، «بایرامیچ» ، «قاضی کوی» ، «وقوری چشمه» جوارلرنده ؛

٧ . فرقه : «بولایر» ، « کلیبولی» و «یکی کوی» منطقه‌سنده ؛

بو فرقه‌نك جنوب غربیسنده « طیفور » و «طورشون کوی » ده «کلیبولی» و «بروسه» سیار ژاندارمه طابورلری ساحله قارشی طاغنیق بروضعیتده .

٩ . فرقه : برقسم قوتیله «آنافارطه‌لر» و «سدالبحر» منطقه‌سنده ، متباقی قسمیله « قوم‌قلعه» ، « حمیدیه ویکیشهر » آره‌سنده ؛

١٩ . فرقه : « مایدوس » و « صرافیم » جوارنده احتیاطده .

١٢٦ . آلای : «چناق‌قلعه» جنوبنده .

بوآلایله ۹ . فرقه‌نك اناطولی ساحلنده‌كی قوی آره‌سنده «استانبول» و «بك اوغلی» سیار ژاندرامه طابورلری وارایدی .

۱۱ . فرقه : «بشیكلر» كریسنده .

«چناق‌قلعه» سیار ژاندرمه طابوری‌ده « طراقلی » ده .

۳ . قول اردو ، ساحله قارشی ترتیباتی، دشمنی قره‌یه چیقارمامق نقطهٔ نظرینه كوره آلدیرمش ایدی . تهلكه وقوعنده تقویه امكانی اولمیان ساحل اقسامنه فضله‌جه و بالعكس ترصدی قولای و دشمنك چیقابیلمسی آز محتمل نقاطده ضعیف قوتلر تخصیص ایتمش وقوای كلیه‌سیله‌ده كیریلرده احتیاطده بولونیور ایدی .

«لیمان» پاشا ، ۱۹ مارتده ۹ . فرقه منطقه‌سنی تفتیش ایدر كن ساحلك ضعیف قطعاتله ترصد ایدلمنی وقسم كلی ایله كیریده تعلیم و تربیه ایله اوغراشلمسنی امر ایتدی . دیكر منطقه لرده‌كی فرقه لرده عینی طرزده ترتیبات آلاجقلر ایدی . مشارالیهك فكرینه كوره وسائط بحریه‌سی مكمل اولان دشمنك اخراجنه ممانعت ممكن دكلدی و انجق قره‌یه چیقدقدن صوكره ساحل جوارنده‌كی ایلری قطعاتی كیریده‌كی احتیاطلرله تقویه ایدرك اوزرینه آتیلمق ایجاب ایدییور ایدی .

۵ . اردو قوماندانی، امر وقوماندایی آلدقدن صوكره دشمنك حركات محتمله‌سنی نظر اعتباره آلارق قوای موجوده‌سنی بروجه آتی ۳ غروپه آیردی :

۱ . غروپ : ۵ و ۷ . پیاده فرقه‌لری ، «ساروس» منطقه‌سنده ؛

۲ . غروپ : ۹ . فرقه‌دن عبارت وشبه‌جزیره‌نك جنوب منطقه‌سنده ؛

۳ . غروپ : ۳ و ۱۱ . پیاده فرقه‌لرندن عبارت و بوغازك آسیا منطقه‌سنده .

سواری لواسی : «ساروس» كورفزینك شمال ساحلنی ترصده مأمور و ۱۹ . فرقه‌ده «مایدوس ـ بیغالی» جوارنده اردو احتیاطنی تشكیل ایدییور ایدی .

دشمنك اخراج یرلری واستحضاراتی

«چناق‌قلعه» بوغازینك یالكز دونتما ایله اسقاط ایدیله‌میه‌جكنی ۵ مارت محاربه‌سی نتیجه‌سنده اكلامش اولان دول ائتلافیه ، بو سفر دونتمانك اشتراكیله برابر بوغازی براً و بحراً زورلامغه قرار ویرمش و بو مقصدك استحصالی ایچون‌ده اولجه مخصص بری انكلیز و دیكری فرانسز ایكی فرقه‌دن ماعدا دها اوچ انكلیز فرقه‌سی ایله دونتمایی تخصیص ایتمشلر ایدی .

بو حركاتی سوق و اداره‌یه مأمور جنرال «هامیلتون» ڭ اخراج پلانی مجملاً شویله ایدی :

١ — قوای کلیه‌یی شبه جزیره‌نك جنوب برونه [سدالبحر منطقه‌سی] اخراج واورادن «ایلچی تپه» یه ایلرولەمك ،

٢ — ایکنجی درجه‌ده برقوتی ، محضا مدافعینی انقسامه اوغراتمق اوزره «قباتپه» شماله چیقاروب «قوجه چمن» تپه‌سنی اشغال ایتدکدنصکره «مال تپه» استقامتنه ایلرولیه‌رك شبه جزیره‌نك شمال و جنوب قسملرینی بربرندن آییرمق ،

٣ — «این تپه» بطاریه‌لرینك تأثیراتی کندی اوزرینه جلب ایتمك اوزره برفرانسز پیاده آلاینی‌ده موقتاً « قوم قلعه» یه چیقارمق ،

٤ — مدافعین قوماندانی شاشیرتمق مقصدیله «ساروس» کورفزنده و «بشیکه» لیماننده بر نمایش بحری یاپمق .

اخراج حرکتنه ١٢ نیسان ٣٣١ ده باشلانه‌جقدی .

متعرضینجه بو اساسلت تقرر ایتدکدنصوکره مصرده احضار ایدلمش اولان ٥ فرقه رومی نیسان ابتدالرنده «موندروس» ه طوغری تحرك ایدلدی [١]).

اخراج حرکاتی
[١٢ نیسان ٣٣١]

١ . «آری برونی» منطقه‌سنده :

فجردن برآزاول بو جبهه‌یه چیقان انکلیز قطعاتی.

تصادف ایتدکاری برنك ترصد طابورمزی [٣ نجی اسعد پاشا قول اردوسنك ٩ . فرقه‌سنه منسوب ی ٢٧ ط ٢] کری‌یه بوسکورته‌رك بالآخره «کال یری» نامنی آلان موقعه قدر ایلرولەدی و صول جناحیله‌ده « جونق بایری » نه یاقلاشدی و بورایه کلنجه ، کریدن قوشوب کلن قائممقام علی شفیق بك قوماندا سنده‌کی ٢٧ . پیاده آلایمزله «بیغالی» دن ییدربی یتشن ١٩ . فرقه قطعاتنك تعرضنه اوغرایارق ساحلده‌کی صوك صرتلره قدر آتیلدی .

١٩ . فرقه قوماندانی قائممقام مصطفی کمال بك ، دشمنی تمامیله دکزه دوکمکی استهداف ایدن کوندوزکی موفقیتلی تعرضنه کیجه دخی دوام ایتدی ایسه‌ده اراضینك پك قاریشیق و قونده‌لقلی اولمسی ، کلی ضایعات ویرمش اولان قطعاتك یورغونلغی و دشمنك کیجه

[١] جنرال هامیلتونك‌مرسی‌راپورندن .

قرا کلفندن بالاستفاده چیقاردیغی قوتی تقویه ایتمش بولونمسی کبی اسباب طولاییسیله مقصدینی استحصال ایده‌مدی .

دشمن ، ایرتسی صباح دونماسیله قطعیاً تمزك بولندیغی جبهه‌یی شدتلی آتش آلتنه آلدقدنصکره پیاده‌سنی تعرضه قالدیردی ایسه‌ده ۱۹ . فرقه‌نك جناحلرینی کریلتمکدن باشقه بر نتیجه استحصال ایده‌مدی .

٢ . «سدالبحر» منطقه‌سنده :

دشمن ، فجری متعاقب اجرا ایتدیکی شدیدبر بومباردمان حمایه‌سنده ، بو جبهه‌ده بش نقطه‌یه [مورطو لیمانی ، ارطغرل قویی ، تکه قویی ، تکه برونی شمالی ، کرته نك غربی] عسکر چیقارمغه باشلادی . بو منطقه‌نك ترصد و مدافعه‌سنه ۹ . فرقه‌یه منسوب ۲۶ . آلایك اوچنجی طابوری مأمور ایدی .

ایلك اوچ نقطه‌یه چیقان قوت ، بدایتده دها هنوز صندالرده واخراج محلنده ایکن أریدی و بلك آز بر قسمی اولدقلری محللرده سینوب قالدی . دشمن ، افشامه قدر تکرارلدیغی متعدد اخراج تشبثلری نتیجه‌سنده انجق « بیاض تپه » ، « کوزجی بابا » و «ارطغرل طابیه‌سی» نی الده ایده‌بیلدی .

«مورطو لیمانی» نه چیقان دشمن ایسه اسکی حصارلنی اشغال ایدرك اوراده قالدی .

«کیرته» نك غربنه چیقان ایکی دشمن طابوری ایسه بدایتده ایلروله‌یه‌بیلدی ایسه‌ده چوق کچمه‌دن معروض قالدیغی طوپجی آتشی اوکنده طورمغه ومتعاقباً یتشوب کلن مدافعینك مقابل تعرضیله کری‌یه چکیلوب ایرتسی صباح گیلرینه دونمکه مجبور اولدی .

« سدالبحر » جوارنده‌کی کوچوك مقابل تعرضمزده ؛ کیجه‌لین تقویه ایدلمش اولان دشمنی آتمغه کافی کلمدی وبالعکس ایرتسی کونی ، قوتلی دشمنك تضییقی اوکنده بو طابورمز « کیرته » یه طوغری چکلدی .

۹ . فرقه قوماندانی ، بو وضعیت قارشیسنده بالمجبوریه « کیرته » ایلریسنده‌کی [خراب‌دام - ۸۳ راقملی تپه] خطنی اشغال و تحکیمه باشلادی . اشبو محاربانده قائممقام قدری بك قوماندانسنده‌کی ۲۶ الای بالخاصه تمیز ایتمشدر . بالکز بوجبهه‌ده‌کی ایکی کونلك ضایعاتمز ۱۸۹۷ کشیدن عبارت ایدی .

٣ . «قوم‌قلعه» منطقه‌سنده :

دشمن دونماسی ، بومنطقه‌یی علی الصباح شدتلی بومباردمان ایتدکدن‌صوکره ساعت ۱۰ اولده «قوم‌قلعه» یه‌عسکر چیقاردی ، و کویی‌ده اشغال ایتدی ایسه‌ده‌دها زیاده ایلرولیه‌مدی . ۳۰ . فرقه‌نك کیجه‌لین اوچ طابورله بواستقامتده اجرا ایتدیکی

تعرض ، کوپك ایچنه قدر انکشاف ایده‌بیلدی ایسه‌ده دشمن دونماسنك آتشی آلتنده قطعاتمز بارینه‌میه‌رق طیشاری‌یه چیقمغه مجبور اولدی .

دشمن ، ایرتسی صباح موفقیتسز برتعرض دها یاپدی و عقیبنده مقابل تعرضه قالقان پیاده‌مز تکرار «قوم‌قلعه»یه کیردی ایسه‌ده دشمن دونماسنك کویه توجیه ایتدیکی شدتلی آتش آلتنده افرادمزك برقسمی کویدن چیقمغه مجبور وبر قسمی‌ده اوزلره تحصن ایدرك محاربه یکیدن باشلامش ایسه‌ده بالنتیجه بوراده‌کی بشیوز قدر عسکرمز اسیر اولدی .

زوالدن صکره قطعاتمز « اورخانیه »صرتلرینه چکلدی واوراده دشمنك ایلروله‌مسنی منع ایتدی . دشمن ایسه ، ۱۳/۱۴ نیسانده کویی تخلیه ایدرك چکلدی، کیتدی . بوجبهه‌ده‌کی ایکی کونلك ضایعاتمز بشیوزی اسیر اولمق اوزره ۱۷۳۰ کشیدر .

اخراجك ایلك کونی«ساروس»و«بشیکه»قارشوسنده‌کی دشمن دونماسنك جدی بر تشبثی کورولمینجه بوحرکاتك نمایشدن عبارت اولدیغی و«قوم‌قلعه»ده‌کی اخراج حرکتنك‌ده ضعیف اولدیغی اکلاشلدی و بونك اوزرینه«ساروس»ده بولنان ۷ و ۵.فرقه قطعاتیله آسیا ساحلنده‌کی ۱۱.وقسماً ۳ . فرقه قطعاتی پارچه‌پارچه« آقباش»و« کلیا»اسکله‌لرینه‌نقل ایدیله‌رك ۳ . قول اردو قوماندانی اسعد پاشانك امرینه ویرلمکه باشلاندی و پیدرپی کلن اشبو قطعات ایله احتیاجه کوره« آری برونی»و«سدالبحر» جبهه‌لری تقویه ایدلدی .

دشمن تحت‌البحرلرینك بوغازده بولنمسندن طولایی سوقیاتك انجق کیجه‌لری اجرا ایدیله‌بیلمسی ووسائط نقلیه‌نك عدم کفایه‌سی سببیله هر کیجه اعظمی ایکی آلای نقل ایدیله‌بیلمش وبوسببله ایلك کونلرده«سدالبحر»و« آری برونی»جبهه‌لرینك اساسلی برصورتده تقویه‌سی ممکن اوله‌میه‌رق دشمنك قوتجه برلشه‌بیلمسنه امکان ویرلمشدر .

آری برونی محاربانی :

۱۴ نیسان تعرضی

[دوزتپه ـ طوپ بایری ـ فونده‌لقلی صرت ـ ککلك‌دره‌سی]

خطنده بولنان ۱۹.فرقه‌قطعاتی ۱۴ نیسان ۳۳۰صباحی دیکر ایکی آلای ایله تقویه وتکثیف ایدیله‌رك دشمنه تعرض ایتدی . ایلك حمله‌ده دشمنی برقاچ‌یوز متره کیری آتدی وحتی صاغ جناحده برقسمنی ساحله بیله‌سوردی . محاربه‌اقشامه‌سوردیکی کبی کیجه‌لین دخی تعرضه دوام ایدیله‌رك صاغ‌جناح برآز دها ایلروله‌دی ایسه‌ده قطعاتك یورولمش وفضله‌ضایعاته دوچار اولمش‌بولنمسی واراضینك حالی تعرضك دها زیاده انکشاف ایتمسنه مانع اولدی .

دشمن دونماسی ، ۱۵ نیسان صباحی ۱۹ . فرقه‌نك ایلروله‌مش اولان جناحلرینی

شدتلی بومباردمان ایدرك عینی زمانده قرەیه چیقاردیغی بربحریه لواسی ایله برلکده مقابل تعرض یاپدیسەده صول جناحمزی بر آز کیری یەسورمکدن بشقه بر نتیجه الده ایدەمدی.

١٨ نیسانده تعرض:

«آری برونی» جبهەسی ١٨ نیسان صباحنه قدر «ساروس» و آسیا منطقەلرندن واستانبولدن کلن قطعاتله تقویه ایدلمش و عموم قوتی ٢٨ طابور پیادەیه (١٨ بیك محارب) بالغ اولمشدی. دشمنك قوتی ایسه [آوسترالیا - نووزەلاند] قول اردوسیله بر بحریه لواسندن عبارت ایدی.

شمدی یه قدر جناحلردن یاپیلان تعرضلر دشمن دونماسنك آتشی طولاییسیله عقیم قالمشدی. بناءً علیه بو سفر دشمنك مرکزینه تعرضه قرار ویرلدی و بو مقصدله «ساروس» دن یکی کلن ٥. فرقه قطعاتی مرکزه تعیین ایدلدی.

صباحلین باشلایان تعرض اقشامه قدر دوام ایتدی وقطعات، دشمنك شدتلی آتشنه رغماً دشمن موضعنه یاقلاشەرق ساعت ٤ ده صکرەده صوك برهجوم اجرا اسیله قسماً دشمن سپرلرینه بیله آتلادی ایسەده احتیاط واستنادلرك وقت وزمانیله یتشەمەسی سببیله بوفدا کارلق دخی عقامته اوغرادی، و کیجەلین اجرا ایدیلن دیکر بر تعرض ده ثمرەسیز قالدی.

دشمن دونماسی، ١٩ نیسان صباحی، جبهه و کریلرمزی نامسبوق بر آتشله دوکدکدن صوکره اقشام ساعت ٩ ده صاغ جناحمزه برمقابل تعرض یاپدیسەده طرد ایدلدی.

افرادك زیادەجه یورغون دوشمش ودشمن موضعنكده مکملاً تحکیم ایدلمش بولنمسی طولاییسیله ارتق آچیقدن تعرض اجراسی فائدەسز وحتی تهلکەلی کوریلەرك منتظم اصول تقربك تطبیقنه قرار ویرلدی. ایشته بوتاریخدن اعتباراً آری برونی جبهەسنده سپر محارباتی باشلادی و ٦ مایس تعرضنه قدر مهم برحرکت اولمدی. ١٢ نیساندن ٢١ نیسانه قدر بو جبهەدەکی ضایعاتمزك مقداری (١٩٩) ضابطله (١٣،٩٥٥) نفر و دشمنکی ایسه (٨٠٠٠) کبیدر.

برنجی «کیرته» محاربەسی:
[١٠ نیسان]

١٤ نیسان صباحی دشمن قطعاتی، «سدالبحر» و «تکه» برونندن ایلرولیەرك [اسکی حصارلق - حاجی حسین چفتلکی - صیغین درە منصبی] خطنه قدر کلدیلر واوراده توقف ایتدیلر. قطعاتمز [خراب دام - ٨٣ رقملی تپه] خطنده بولنیورلردی.

ساعت ٨ اولده دشمن دونماسی ٩. فرقەنك جبهه و کریلرینی شدتلی بومباردمانه باشلامقله برابر پیادەسی ده مرکزه طوغری ایلرولمکه باشلادی.

ساعت $١١^{٠٠}$ صره‌لرنده « كيرته » يولنك شرقنده‌كى ٢٥ و ٢٦. آلايلر چكلمكه باشلادى.
تقويه ايچون سوق ايديلان ١٩. آلاى ايسه دشمن دونما آتشى سببيله هنوز يتيشه‌مه‌مشدى؛
فرقه‌نك النده بشقه‌جه احتياط قوتى بولنمامسنه و دشمنك ده ترك ايديلن مركزه طوغرى
تعرضه دوام ايله‌مسنه مبنى فرقه‌جه عموم قطعاته « ايلچى تپه » استقامتنه چكلمك امرى
ويرلديسه ده بو صره‌ده كان ٢٦. آلايك اوچنجى طابورى [ايكى بلوك] چكيان ايكى آلاى
افرادينى تقويه ايده‌رك دشمن ايلرى يورويشنك توقيفنه مهم بر سبب اولدى و رجعت
امرينك اجراسى مسئله‌سندن ده ، بو شكله كوره صرف نظر ايدلدى .

اوكله‌دن صكره ساعت $٤^{٠٠}$ ده طوغرى خط حربه يتيشن ١٩. آلايك تقويه‌سيله عمومى
بر مقابل تعرض اجرا ايديله‌رك دشمن اسكى موضعنه قدر كيرى‌يه سورولدى .

«سدالبحر» جبهه‌سنده كيجه هجوملرى :

١٨/١٩ ، ٢٠/٢١ نيسان كيجه‌لرى

اخراجى متعاقب باش قوماندانلق وكالتى طرفندن ويريلن
امر ، دشمنك يراشمه‌سنه ميدان ويرمه‌دن طردى مركزنده ايدى .

دشمن دونماسى سدالبحر جبهه‌سنى اوچ جهتدن آتش آلتنه آلديغى و بوكا قارشى
قويه‌جق وسائطمز بولنمديغى ايچون بو جبهه‌ده تعرضك كوندوز اجراسنه امكان كوروله‌ميوردى.
توسل ايديله‌جك يكانه چاره كيجه تعرضلرى ايدى. بو مقصدله پيدرپى كوندريلن تقويه
قطعاتيله ١٨ نيسانه قدر بو جبهه‌نك قوتى ٢١ پياده طابورينه [١٧ بيك كيشى‌يه] بالغ
اولدى . ايلرى قطعاتيله (يصى تپه - خراب دام) خطنده بولنان منطقه قوماندانى جبهه‌يى
(كيرته - سدالبحر يولى) ايله ايكى‌يه تقسيم ايده‌رك شمال طرفنى ٩ . فرقه ، جنوب طرفنى
٧ . فرقه قوماندانلرينك امرينه ويردى و ١٨/١٩ نيسان كيجه‌سى ساعت $١٠^{٠٠}$ ده هجومه قرار
ويردى .

١٨/١٩ نيسانده هجومى:

٩. فرقه قطعاتى: وقت معيننده سكوتله ايلرو ايله‌رك دشمن موضعنه تقرب ايتديلر.
سه‌ده دشمنك شديد پياده و ماكنه‌لى تفنك آتشلريله فضله ضايعاته اوغرادقلرندن توقفه مجبور
اولديلر . فرقه قوماندانى النده‌كى احتياطلرى ايلرويه سوق ديسه‌ده قطعاتى ايلرولتمك ممكن
اولمدى . صباحه قارشى ساعت $٣^{٣٠}$ ده دشمن ، فرقه‌نك صول جناحنه مقابل تعرضه
باشلادى و فرقه‌ده موضع اصليسنه چكلمكه مجبور اولدى .

٧ . فرقه قطعاتی : ده عین زمانده سكونتله ایلروولیه‌رك ایلك حمله‌ده « سلیمان رئیس دره‌سی» ایله «قانلی دره» آره‌سنده‌كی دشمن سپرلرنی اشغال ایتدیلر ؛ دشمن قطعاتی چكلدی . بعض قطعاتمز دشمنی تعقیب ایدرك « مورطولیانی » ساحلنه قدر ایلروله‌دی ایسه‌ده « اسكی حصارلق » ده‌كی دشمن ایله «قانلی دره»نك غربنده‌كی دشمن قطعاتی موضعلرینی محافظه ایتدكلرندن ایلروله‌ین عسكریمزی یان آتشلریله توقیف ایتدیلر . دشمن ، صباحه قارشی ایلروله‌ین قطعاتمزك صاغ جناحنه مقابل تعرضه باشلادی . آیدینلقله برابر دشمن دونماسنك‌ده پك شدید آتشی ، فرقه‌نك اسكی موضعنه قدر چكلمه‌سنه سبب اولدی . دشمن دونماسی ١٩ نیسان اقشامنه قدر موضعلریمزی بومباردمان ایدرك سپرلری خیلیجه تخریب ایتدیكی كبی قطعاته‌ده پك چوق تلفات ویردیردی .

٢٠ / ٢٢ نیسانده هجوملری :

٢٠ نیسانده «سدالبحر» منطقه‌سی استانبولدن یكی‌كلن ١٥ . فرقه ایله تقویه ایدیله‌رك برهجوم دها اجراسنه وضربهٔ قطعیه‌نك مذكور فرقه طرفندن دشمن صاغ جناحنه اورولمسنه قرار ویرلدی .

٩ . فرقه قطعاتی : دشمن موضعنه طوغری ایلرله‌دی ایسه‌ده معروض قالدیغی شدتلی آتش اوكنده قسماً رجعت ایتدی وقسماً‌ده اولدیغی یرده قالدی ایسه‌ده اوزون مدت یرنده قاله‌میه‌رق فجردن اول گری‌یه چكلدی .

١٥ و ٧ . فرقه قطعاتی : برنجی خطده بولنان ٧ . فرقه‌نك ایكی آلایی ١٥ . فرقه‌نك ایكی الاییله تقویه ایدیله‌رك ایلرویه آتیلدی وبرقسم دشمن سپرلرینی ضبط ایتدی . دیكر قسمندن دشمنی چیقارا‌مادی . قطعاتمز فجرله برابر گریدن دشمن دونماسنك وهوادن طیاره‌لرینك طوپ وبومبا آتشنه اوغرادی وبونك اوزرینه افراد تكرار اسكی موضعلرینه طوغری گلمكه باشلادی . بوكیجه تعرضه اشتراك ایدن قطعاتدن یالكز ١٥ . فرقه‌نك ضایعاتی ٣٠٠٠ كیشی ایدی .

«سدالبحر»ده انكلیز قطعاتنك [فرانسزلر خارج] بدایتدن ٢٢ نیسانه قدر مجموع ضایعاتلری ١٣,٩٧٩ كیشیدر .

٢٢ نیسانده «سدالبحر» جبهه‌سی قوماندانی (فون زودن شترن) تبدیل ایدیله‌رك یرینه ١٥ . قول اردو قوماندانی میرلوا (وه‌بر) پاشاتعیین ایدلدی . وآری‌برونی جبهه‌سی ، سدالبحر جبهه‌سندن آیریله‌رق كما فی السابق ٣ . قول اردو قوماندانی اسعد پاشانك قوماندا‌سنده قالدی وآری‌برونی جبهه‌سنه (شمال غروبی) ، سدالبحر جبهه‌سنده‌ده (جنوب غروبی) نامی ویرلدی .

(وه‌بر) پاشا قوماندانی درعهده ایتدیكی زمان جنوب غروبنك وضعیتی شایان ممنونیت دكلدی . قطعات

متمادی محاربه‌لردن وادوات تحکیمیه‌نك نقصانندن طولایی هنوز اساسلی برخط مدافعه وجوده کتیره‌مه‌مشلردی . جبهه‌ده‌کی قطعاتك مقداری ۳۱ طابوردن عبارت اولدیغی حالده متعدد تعرضلرده ویریلن ضایعاتدن طولایی پیاده قوتنك یکونی ۱۵ بیکی تجاوز ایتمیوردی . بوندن باشقه قطعاتك اکثریسی جزؤتام حالنده اولمایوب مختلف فرقه وآلایلره منسوب بولنیوردی . ضابطان پك آزالمش وهنوز اکمال ایدیله‌مه‌مشدی . پیاده جبخانه‌سی کافی مقدارده ایسه‌ده طوپجی جبخانه‌سی محدود ایدی .

جنوب غروبی بو وضعیت قارشوسنده شمدیلك تعرضدن صرف نظر حتی بولونیلن موضعده بیله باریناق ممکن اولامایه‌جغی وبهمه‌حال « آلجی‌تپه » یه قدر چکلمك لازمکله‌جکی خصوصنده جنوب غروبی قوماندانیـله ارکان حربیه رئیسنك همفکر بولوندیغی اوصره‌ده مذکور غروبی تفتیشـدن عودت ایدن اردو ارکان حربیه رئیسی طرفندن اردو قوماندانه عرض معلومات ایدلمش ایدی . متعاقبا اردو قرارکاهنه دعوت ایدیلن شمال غروبی قوماندانی اسعد پاشا ، « آلجی تپه » یه‌قدر چکلمه‌نك پك وخیم نتایج ویره‌بیله‌جکی وهرنه‌یه مال اولورسـه اولسـون بولونیلان خطك محافظه‌سی لازمکله‌جکی فکرینی درمیان ایتدی . بو فکر اردوجه‌ده قبول اولونارق الده‌کی مواضعك معندانه مدافعه‌سیله دشمنه برقاریش یر بیله ویرلمه‌سی وممکن مرتبه دشمنه صوقوله‌رق اوراده سپر قازلمسی جنوب غروبنه امر ایدلدی .

بو تاریخدن اعتباراً «سدالبحر» جبهه‌سنده فضلـه‌جه اهمیت ویرن دشمن بالآخره جلب ایتدیکی تقویه قطعاتنی بورایه اخراج ایده‌رك تعرضنه دوام ایتدی . «آری برونی» جبهه‌سنده ایسه بیوك مقیاسده حرکاتده بولنمادی .

ایکنجی «کیرته» محاربه‌سی:

۲۳ ، ۲٤ ، ۲۵ نیسان

برنجی «کیرته» محاربه‌سندن صکره جنرال (هامیلتون) «کیرته» و «آلجی‌تپه» یی ضبط ایتمك ایچون یکیدن تقویه قطعاتی ایستدی. بونك اوزرینه برفرانسز فرقه‌سیله ٤۲. تریتوریال فرقه‌سی ، ۲۹.هند پیاده لواسی وبر بحریه لواسی کوندرلمکه قرار ویرلدی .

۲۲ نیسانه قدر بو قطعاتدن اوچ لوایله بر فرانسز پیاده آلایی وبر مقدارجبخانه «سدالبحر» ه کلمشدی. جنرال (هامیلتون) کیجه تعرضلریله پك یورولمش اولان ترك قطعاتنه کندیلرینی طوپلامق ایچون فرصت ویرمك ایسته‌میوردی. بناءً علیه «آری برونی» ندن‌ده ایکی لوا قوت جلب ایدرك درحال تعرضه قرار ویردی . تعرض ۲۳ نیسـانده باشلایه‌جق

واوچ کون دوام ایده‌جکدی . برنجی کون فرانسزلر ایله بحریه لواسی ایلروله‌رك «کره‌ویز دره» یه حاکم اولان صیرتلری اشغال ایلیه‌جك ایکنجی کونی ٢٩ . فرقه ایلروله‌رك «کیرته»یی ضبط ایلیه‌جك ، اوچنجی کونی‌ده‌تکمیل‌جبهه «آلچی‌تپه» یه طوغرو عمومی بر تعرض اجرا ایده‌جکدی . بزم محارب قوت ١٥ بیك ، انکلیز وفرانسزلرك ایسه ٢٥ بیك کیشی ایدی .

٢٣ نیسانده :ساعت ١١ اولده‌دشمن قره‌ودونناطوپلریله‌جبهه‌مزی‌بومباردمانه‌باشلادی. بر مدت صکره صول جناحمزده‌کی ٧. فرقه جبهه‌سنه تعرض ایتدی . بو تعرضی یاپان فرانسزلرله بحریه لواسی طرفمزدن قولایجه توقیف ایدلدیکی کبی اقشامه قدر توالی‌ایدن متعدد تعرضلری‌ده عقیم قالدی .

٢٤ نیسانده : ساعت ١٠ اولده بر چاریك قدرامتدادایدن‌بومباردمانی متعاقب٩.فرقه جبهه‌سنه تعرض‌ایتدیسه‌ده نه بوندن ونه‌ده‌اقشامه قدرتکرار ایتدیکی دیکر تشبثلرندن هیچ بر نتیجه استحصال ایده‌مدی .

٧. فرقه جبهه‌سنده : زواله قدر محاربه خفیف اوله‌رق دوام ایتدی . تام زوالده فرانسزلر بو فرقه‌نك جبهه‌سنی‌ده شدتلی بومباردمان ایده‌رك متعاقباً تعرضه قالقدیلرسه‌ده طوپچی وپیاده آتشمزله رجعته‌مجبور اولدیلر. اقشام ساعت ٥ ده شدتلی بومباردماندن صکره تکرار هجومه قالقه‌رق فرقه‌نك صاغ جناح سپرلرینی اشغال ایتدیلرسه‌ده درحال یاپیلان بر مقابل تعرضمزله کیری‌یه پوسکورتلدیلر .

٢٥ نیسانده: دشمن بو صباح هر ایکی فرقه جبهه‌سنه دونما آتشی حمایه‌سیله مکرر تعرضلرده بولندیسه‌ده هیچ نتیجه‌سز قالدی .

دشمن دونناسیله قره‌بطریه‌لری اقشام ساعت ٥ ده هرایکی‌فرقه‌نك جبهه‌وکریلرینی غایت شدتلی بر آتش آلتنه آلدی وپیاده‌سی‌ده متعاقباً هر ایکی فرقه جبهه‌سنه هجوم ایتدی . بو هجوم ٩. فرقه جبهه‌سنده قسماً توقیف وقسماًده موفقیتله طرد ایدلدی . ٧ . فرقه جبهه‌سنه توجه ایدن فرانسز هجومی ایسه دها شدتلی اولدی وایلك حمله‌ده سپرلریمزدن بر قسمنه کیره‌بیلدیسه‌ده احتیاطلرله یاپیلان مقابل تعرضلر سایه‌سنده‌سپرلریمز استرداد اولندی؛ دشمنك قراکلق باصدقدن صکره‌یاپدیغی متعدد تعرضلرده پوسکورتلدیکی کبی کوندوزین استرداد اولنه‌مامش اولان‌برسپرمز دخی بو کیجه هجومنده تکرار آلندی.

«آری برونی» محاربانده

٦ مايس تعرضی

٢٨ نیسانده چناق قلعه یه کلوب محاربه جبهه لرینی کورمش اولان باش قوماندان وکیلی استانبوله عودت ایتدکدن صکره ٣٠ نیسانده بشنجی اردو قوماندانته بر تلغراف چکرك شمال غروپنده محاربه نك صوك صفحه یه کلدیکنی و بو وضعیتك اوزون مدت دوامی جائز اولمادیغنی و بوله چیقارلمش اولان ایکنجی فرقه نك وصولنده بو جبهه ده کی دشمنه تعرض ایدلمسنی امر ایتدی .

٢ . فرقه ٣ مایسه قدر کاملاً «آقباش» ه کلدی. تعرضك ٦ مایس صباحی ساعت $٣^{٣٠}$ ده اجراسنه اوردوجه قرار ویرلدی . جبهه ده ١٩ . و ٥. فرقه قطعاتی بولنیور و ١٦ . فرقه ده جبهه نك احتیاطنی تشکیل ایدییوردی . یکی پیاده جق تعرضه حاضرلق اولمق اوزره جبهه نك صول جناحی ١٦ . فرقه یه ، مرکزی ده (قانلی وقرمزی صیرت) ایکنجی فرقه یه تسلیم ایدلدی . بو صورتله جبهه ده صاغدن اعتباراً ١٩ ، ٥ ، ٢ و ١٦ . فرقه لر بولنیوردی . درت فرقه نك عموم پیاده قوتی ٤٢ بیك کشی یه بالغ اولیوردی . ضربهٔ قطعیه ایکنجی فرقه طرفندن دشمنك مرکزینه اوروله جق ایدی .

هجومك صورت اجراسی :

عموم قطعات ساعت $٣^{٣٠}$ اولده تعرضه باشلادیلر . ١٩ . فرقه نك صاغ جناحیله مرکزی دشمن سپرلرینه کیردی. ٥. فرقه مرکزی ده دشمن سپرلرینه تقرب ایدرك بعض افراد سپرلره آتلادی ایسه ده متباقی افراد دشمنك شدید آتشندن طولایی توقفه مجبور اولدی. ٢. فرقه قطعاتی فضله تلفاته معروض قالدیغندن ایلرولمکه موفق اولامادی. ١٦. فرقه قطعاتی ده اراضیدن استفاده ایدرك دشمن موضعنه تقرب ایتدی وساعت $٥^{٣٠}$ اوله قدر ایکنجی فرقه تکمیل احتیاطلرینی صرف ایتدیکی حالده بر درلو ایلرولمکه موفق اولامادی .

فجردن صوکره ٥ . فرقه ایله ٢ . فرقه قطعاتی تعرضلرینی تکرار ایتدیلرسه ده دشمنك شدید پیاده و یان ماکنه لی آتشلرندن طولایی ایلرولمك ممکن اولامادی . صباحلین دشمن ١٩. فرقه نك ایلرولمش اولان صاغ جناحنه بر مقابل تعرض اجرا ایده رك الده ایدلمش اولان سپرلری استرداد ایتدی . فرقه نك مرکزی طرفندن اشغال اولنان سپرلرده بارینمق قابل اوله میه رق بالآخره اشبو دشمن سپرلری ده طرفمزدن تخلیه ایدلدی . ساعت $١٠^{٠٠}$ اوله. قدر تکمیل جبهه امتدادنجه دوام ایدن قهرمانانه هجوملر نتیجه سنده پك فضله ضایعات

ویرلمش وایلرولملك امکانی‌ده‌اولمادیغی‌اکلاشیلمش اولدیغندن‌شمال غربی‌قوماندانلغنجه تعرض توقیف ایدلدی . زوالدن صکره ساعت ٣٫٣٠ ده دشمن شدید دونما آتشلری حمایه‌سنده مقابل تعرضه باشلادی ایسه‌ده‌طرد ایدلدی . عین‌صورتله کیجه‌لین واقع اولان دشمن مقابل تعرضلری‌ده آتشمزله توقیف ایدلدی . بو تعرضده‌کی عموم ضایعاتمز (١٠) بیك کیشیدر .

١١ مایسده طرفین سپرلری آراسنده‌کی یارالی و شهدایی طوپلامق ایچون دشمنله [.... قدرساعتلك] برمتارکه عقد اولندی .

اوچنجی « کیرته » محاربه‌سی:

٢٢ ، ٢٤ مایس

طرفینك‌قوتی : جبهه‌ده‌کی عثمانلی قوتی ٩ و ١٢ . فرقه‌لرله‌احتیاط ایکی آلای ودیکر بعض قطعاتدن عبارت‌اولوب دشمنك قوتی‌ایسه ٢ فرانسز [٢٢٠٠٠] و ٣ انکلیز [٣١٫٠٠٠] فرقه‌سندن مرکب‌در .

دشمن ، ٢٢ مایس صباحی ساعت ٨٫٠٠ ده ، دونما وقره‌طوپجیسیله جبهه‌یی بومبارد مانه باشلادی وزواله قدر سورن بو آتشیله سپرلریمزك چوغنی تخریب ایتدیکی کبی مدافعینه‌ده خیلی ضایعات ویردیردی .

دشمن پیاده‌سی مذکور ساعتده عموم جبهه‌دن سونکو هجومنه قالقدی . ایلك حمله‌ده قانلی دره‌نك برآز شرقندن (زیغین دره)یه قدراولان اوچ خط سپرلر و ٨٣ راقلی تپه دشمن النه کچدی .

١٢ . فرقه درحال احتیاطلریله مقابل تعرضه کچه‌رك صاغ‌جناحده‌کی سپرلرایله ٨٣ راقلی‌تپه‌یی استرداد ایتدی .

٩ . فرقه‌قوماندانی‌ده الده‌کی احتیاطلری ایلری سوره‌رك اوچنجی خط سپرلرینی استرداد ایتدی ایسه‌ده ایکنجی وبرنجی خط‌سپرلری دشمنك الده‌قالدی . فرقه، تقویه قطعاتیله کیجه‌لین‌ده مقابل‌تعرضلره دوام ایتدیسه‌ده برنتیجه الده ایده‌مدی .

٢٣ مایس : بوصباح دشمن « کیرته » دره‌سیله « قانلی‌دره »دن تعرض ایتدی ایسه‌ده ایلرولمکه موفق‌اولامادی. بوندن‌صکره‌تعرضدن‌صرف‌نظر ایدرك‌اقشامه‌قدر جبهه‌یی بومباردمان ایتدی .

٢٤ مایس : صباحی ساعت ٣٫٣٠ ده ٩ . فرقه اقشامدن کندیسنی‌تقویه‌یه کوندریلن اوچ آلایله « کیرته » شوسه‌سی و « زیغین‌دره » آراسنده‌کی منطقه‌یه تعرض ایتدی . قطعات

سكونتله وآتش ايتمه‌دن ايلروليه‌رك ايلك خط سپرلرمزى بالاسترداد دشمندن ١١ ماكنه‌لى‌تفنك آلديغى كبى معروض‌قالديغى شديد آتشلره‌رغماً تعرضه دوام ايدرك سپرلرك هپسنى استرداد ايتدى . يالكز فرقه‌نك مركزنده بولنان برقاچ سپر دشمن النده‌قالدى. محاربه اقشامه‌قدر دوام ايتدى. كيجه‌لين ١٢ . فرقه‌نك صاغ‌جناحيله ٩. فرقه‌نك‌مركزنده دشمن النده‌قالان برقاچ سپره‌ده تعرض ايدلدى ايسه‌ده ضبط اولنه‌مدى .

بواوچ‌كون ظرفنده‌كى ضايعاتمز ٩٠٠٠ كيشى‌يه بالغ اولمقده ايدى . دشمنك يالكز ايلك كونكى ضايعاتى‌ايسه ٨٠٠٠ كيشيدر .

بومحاربه‌دن صكره‌پك‌يورولمش‌اولان ٩ . فرقه‌براى استراحت «قيال‌تپه»يه كوندرلدى. شمدى‌يه‌قدر ايكى‌فرقه‌ايله محافظه‌اولنان بوجبهه اوچ فرقه‌يه تقسيم ايدلدى . صاغ‌جناح١١ . فرقه‌يه ، مركز ٧. فرقه‌يه ، صول‌جناح٢ . فرقه‌يه ويرلدى .

مايس‌نهايتلرنده‌فضله‌يورولمش‌اولان١٥. فرقه‌دخى‌ساروسده‌كى٦. فرقه‌ايله‌مبادله‌ايدلدى.

٨٣ راقلى تپه محاربه‌سى

٨ و ٩ حزيران

حزيران ابتداسندن اعتباراً فرانسزلر «كره‌وز دره» منطقه‌سنده بولنان ايكنجى فرقه جبهه‌سنى اوبوس وبومبا طوپلريله آتش آلتنه آله‌رق تدريجاً تخريبه باشلاديلر .

٦ حزيراندن اعتباراً بوآتش كسب شدت ايتدى . $\frac{7}{8}$ كيجه‌سى نصف‌الليلدن اعتباراً تكرار باشلادى وصباحه قدر دوام ايتدى . صباحلين بسبتون شدتلندى و ساعت ٦ يه قدر دوام ايتدى . آتش الك زياده فرقه‌نك مركزينه توجيه ايدلمش اولديغندن بوراده‌كى سپرلر خراب اولدى . تام ساعت ٦ اولده فرانسزلر هجومه‌باشلاديلر و ٨٣ راقلى‌تپه ايله بونك طرفينده‌كى سپرلرى‌ضبط ايتديلرسه‌ده متعاقباً اوغرادقلرى مقابل تعرض‌نتيجه‌سنده سپرلرى تركه مجبور اولديلر .

بونك اوزرينه دشمن تكرار شدتلى بومباردمانه باشليه‌رق زواله قدر درت دفعه‌دها تعرض و سپرلرى تكرار ضبط ايتدى . فقط طرفمزدن ايكنجى بر مقابل تعرض اجرا ايديله‌رك سپرلر ينه استرداد اولوندى ويالكز ٨٣ راقلى تپه دشمنده قالدى .

دشمن ينه بومباردمانه دوام ايدرك ٨٣ راقلى تپه‌نك صاغ و صولنده بولنان ايكى طابورلق‌سپرى آرتق‌باريتمق امكانى قالمايه‌جق‌صورتده تماميله تخريب ايتديكندن بوسپرلرده صاغلام قالان‌افراد اوكله‌دن صوكره استناد وارتباط خندكلرينه چكلديلر. دشمن ييقلمش

واجساده طولش اولان مذکور خندکی تکرار اشغال ایتدی . کیجه‌لین بر آلایله‌یاپیلان مقابل تعرضده ۱. آلایك‌صاغ جناح سپرلری استرداداولندی‌ایسه‌ده‌دشمنك‌مقابل تعرضی اوزرینه تکرار تخلیه‌سنه مجبوریت حاصل اولدی .

دشمن ، ۹ حزیران صباحی ٦ . آلای جبهه‌سنه شدید بر تعرض یاپدیسه‌ده طرد ایدلدی واوکله‌دن صکره محاربه کسب سکونت ایتدی .

۹/۱۰ کیجه‌سی‌یك فضله‌ضایعاته اوغرامش اولان ۲. فرقه، ۱۲. فرقه ایله‌مبادله‌ایدلدی.

بو محاربه‌ده‌کی ضایعاتمز تقریباً ٦۰۰۰ ؛ فرانسزلرك ضایعاتی ایسه ۲۵۰۰ کیشیدر .

«زیغیغ دره» محاربه‌سی:

۱۵ : ۲۲ حزیران

انکلیزلر ۱۵ حزیران صباحی ساعت ۱۰ ده قره و دکز طوپلریله بو جبهه‌یی شدتلی بر صورتده دوکدکه باشلادیلر وبو مؤثر بومباردمانله سپرلری همان کاملاً تخریب ایتدکدنصکره ساعت ۱۱ اولده اوچلوا ایله‌تعرضه قالقه‌رق مذکور سپرلری ضبط‌ایتدیلر. ساحلدن‌ایلرولیه‌ین هندلواسی‌ده صول جناحیله «تریاندافیل‌چفتلکی» جوارینه قدر صوقوله‌رق شرقه متوجه اولمق اوزره برجبهه آلدی .

رجعت ایدن قطعات برقاچ‌احتیاط‌طابوریله‌تقویه‌ایدیله‌رك «کچی‌دره‌سی»نك همان‌غربنده برجبهه تشکیل ودشمن توقیف ایدلدی .

بو محاربه‌ده‌کی ضایعاتمز ۲۰۰۰ ، انکلیزلرك ایسه ۱۷۵۰ کیشیدر .

کیجه‌لین بوجبهه بر آلایله تقویه ایدیله‌رك صباحه قدر دشمنه تعرض ایدلدیسه‌ده‌طردی ممکن اولامادی .

۱٦/۱۷ حزیران کیجه‌سی ، جبهه یکیدن ایکی آلایله تقویه ایدیله‌رك فائق پاشا تحت قوماندانسنده برهجوم دها اجرا ایدلدیسه‌ده نتیجه‌سز قالدی .

۱۷ حزیران صباحی ، بر آلای دها کله‌رك مقابل تعرض تکرار ایدلدی. فقط ینه ثمره‌سز قالدی . ۱۹ حزیران اقشامی برنجی فرقه طرفندن دشمنك صول جناحنه اوچ طابورله بردها تعرض ایدلدیسه‌ده بوتعرض دخی دیکرلری کبی عقیم قالدی .

اشبو محاربات جریان ایتمکده ایکن فرانسزلرده غروبك صول‌جناحنه‌متعدد تعرضلرده بولنیورلردی. جنوب غروبنك صاغ جناحنه اوق کبی کیرمش اولان بودشمنك بالآخره بوطرفدن غروبك صاغ جناحنی احاطه ایتمسی پك محتمل ایدی . اردو قوماندانی دشمنك بورادن بهمه‌حال طردینی ایسته‌یوردی. فقط بوایشلك‌الده موجود یورغون وفضله ضایعاته

اوغرامش قطعاتله يابيله‌ميه‌جنی اكلاشلديغندن شمال غروبندن ٥ . فرقه‌نی، آسياغروبندنده ٣ . فرقه‌يی جلب ايدرك برنجی قول اردو قوماندانی محمد علی پاشانك تحت قوماندانسنده اساسلی بر تعرض اجرا ايتمكه ودشمنی طرد ايتدكدن صكره بو فرقه‌لری تكرار اسكی يرلرينه اعاده ايتمكه قرار ويرلدی .

بو ايكی فرقه صاغ جناح كريسنه جلب اولندی . تعرضك ٢٢ حزيران صباحی ساعت ٣ ده اجراسی قرارلاشديرلدی . ٣ . فرقه «زيغين دره»نك غربندن، ٥ . فرقه شرقندن تعرض ايده‌جكدی . بوايكی فرقه‌نك عموم قوتی (١٣٠٠٠) بيك كيشی ايدی . تعرض، تعيين اولنان ساعتده باشلادی و متعدد قدمه‌لرله زواله قدر بر قاچ دفعه تكرار ايدلديسه‌ده مع‌الاسف عقيم قالدی . بوعدم موفقيتك اسبابی ايسه تعرضی احضار ايده‌جك طوپجينك جبخانه‌سز قالمش اولمسی ايدی ! ... ؟

٣ و ٥ . فرقه‌لرك بوكونكی ضايعاتی (٤٩٩١)، جنوب جبهه‌سنده بولنان ديكر فرقه‌لرك [١ ، ١١ ، ٧ ، ١٢، ٦ ، ٤ . فرقه‌لر] ١٥ حزيراندن ٢٢ حزيرانه قدر عموم ضايعاتلری ده (١٠٨٥٨) كيشی اولديغنه كوره جنوب غروبنك صوك برهفته‌لق ضايعاتی (١٦) بيكه قريب بريكونه بالغ اوليوردی و بونك (١٤) بيكی ده « زيغين دره » منطقه‌سنده ويرلمشدی . بناءً عليه « زيغين دره » محارباتی شمدی‌يه قدر شبه جزيره‌ده جريان ايدن محارباتك الك قانليسی ايدی دنيله‌بيلور .

بوندن صكره « زيغين دره » منطقه‌سنده تعرضدن صرفنظر ايديله‌رك الده‌كی خطك تحكيميله اشتغال ايدلدی . و ٥ ، ٣ . فرقه‌لرده اسكی يرلرينه اعاده ايدلدی .

طرفين سپرلری آراسنده قالمش اولان بيكلرجه شهدا و ياره‌ليلری طوپلامق ايچون ٢٦ حزيران صباحی انكليزلره درت‌بش ساعتلك برمتاركه تكليف ايدلدی ايسه‌ده جواب رد ويرديلر . اجسادده جبهه ايلروسنده قالدی .

عظيم ضايعاته اوغرايان جنوب غروبی فرقه‌لريی تبديل ايچون حزيران نهايتلرينه طوغری ايكنجی اردونك «چناق‌قلعه»يه كوندرلمسنه قرار ويرلدی . بواردو استانبولده‌كی ٥. قول اردوايله «ادرنه»ده‌كی ١٤. قول‌اردولردن عبارت [٨ ، ١٠ ، ١٣ ، ١٤. فرقه‌لر] ايدی . مذكور اردو قوماندانی وهيب‌پاشا ٢٦ حزيرانده جنوب غروبنه كله‌رك قوماندانلغی درعهده ايتدی . ايكنجی اردونك فرقه‌لری تموزك ايلك هفته‌سی نهايتنده كله‌بيله‌جكلردی، فقط بونلرك وصولندن اول دشمن تكرار تعرضه باشلادی .

«كره‌وز دره» محاربه‌سی

٢٩ ، ٣٠ حزیران

دشمن « زیغین‌دره » منطقه‌سنده‌كی صوك تعرضی ایله صول جناحی ایلرولتمكه موفق اولدیسه‌ده مركز وصاغ جناحی كیری‌یه قالمشدی. بونلری ایلرولتمك ایچون ٢٩ حزیرانده تعرضه قرار ویردی . بوتعرض « كره‌وز دره » منبعندن « كیرته » شوسه‌سنه قدر اولان جبهه‌یه توجیه ایدیله‌جك وبوحركت، ایكی فرانسز فرقه‌سیله ٥٢ .انكلیز فرقه‌سی طرفندن اجرا ایدیله‌جك دها صولده‌كی انكلیز قطعاتی ایله‌ده نمایش یاپیله‌جقدی .

بو جبهه‌ده غربدن اعتباراً ١ ، ١١ ، ٧ . و دها صولده ٤ . فرقه واردی .

٢٩ حزیران صباحی دشمن اولا ١١ . فرقه جبهه‌سنه برنمایش ایله ایشه باشلادی . ساعت 4^{30} اولدن اعتبارآده ٤ . فرقه جبهه‌سیله ٧ . فرقه‌نك صول جناحی قره ودكز طوپلریله بومباردمانه قویولدی . آتش ساعت 7^{30} اوله‌قدر دوام ایتدی . تخمیناً (٦٠) بیك مرمی ایله یاپیلان بوبومباردمان نتیجه‌سنده برنجی خط سپرلری ایله استناد و ارتباط خندقلری وتلفون خطلری همان كاملاً خراب اولدی .

دشمن پیاده‌سی بومباردمانی متعاقب ٤ . فرقه جبهه‌سیله ٧ . فرقه‌نك صول جناحنه تعرضه باشلادی . ٧ . فرقه‌نك صول جناحنده‌كی تعرض دفع ایدلدی ایسه‌ده ٤ . فرقه‌نك جبهه‌سی همان كاملاً سقوط ایتدی .

دشمن ایكی فرقه آراسندن ایلرولیه‌رك فرقه‌لرك ارتباطنی قطع وایلرولمكه دوام ایتدی ایسه‌ده كریدن كلن احتیاط قطعاتنك مقابل تعرضی ایله توقیف ایدلدی . ٧ . فرقه‌نك صول جناحنه متوجه تعرضلرینی برقاچ دفعه تكرار ایدن دشمن اوكله‌دن صكره بوراده‌كی سپرلری‌ده ضبط ایتدی .

اقشام اوزری فرانسزلر ٤ . فرقه جبهه‌سنه عمومی بر تعرض دها اجرا ایده‌رك برنجی و ایكنجی خط سپرلرینك المزده قالان بعض اقسامنی‌ده تماماً ضبط ایتدیلر. افرادمز ایسه برقاچ یوز متره كیروده‌كی استناد سپرلرینه چكیله‌رك مقاومت ایدییور ایدی.

٧. فرقه ، كیجه‌لین صول جناح سپرلرینه تعرض ایده‌رك قسماً استرداد ایتدی و ٤ . فرقه جبهه‌سی‌ده ٦ . فرقه ایله تقویه ایدیله‌رك ٣٠ حزیران صباحی دشمنه برمقابل تعرض یاپیلدی ایسه‌ده نتیجه‌سز قالدی .

٣٠ حزیران صباحی ساعت 7^{30} ده دشمن ٧ .فرقه‌نك صول جناحنده‌كی ایكنجی خط سپرلرینه تعرض ایتدیسه‌ده شدتلی آتشله قارشولنه‌رق رجعته اجبار ایدلدی واولجه ضبط ایتدیكی سپرلری‌ده تخلیه ایتدی. ٤ و ٦.فرقه‌لر زواله قدر مقابل تعرضلره دوام

ایتدیلرسه ده موفق اولامدیلر . دشمن شدید بر بومباردمانی متعاقب اوکله‌دن صکره ساعت ٤٫٣٠ ده ٤ . فرقه جبهه‌سیله ٧ . فرقه‌نك صول جناحنه چوق بر هجوم اجرا ایتدیسه‌ده بر ثمره الده ایده‌مدی [قروکی — نومرو ٤] .

ایکی کون دوام ایدن بو محاربه‌ده ، ٤ ، ٦ و ٧ . فرقه‌لرك ضایعاتی (٩٥٧٥) کیشی ١ و ١١ . فرقه‌لرك ایسه (٢٤٧) کیشیدر . فرانسزلرك ضایعاتی‌ده (٨٤٠) وانکلیزلرك ایسه (٣٠٠٠) ی متجاوزدر .

تموزك ایلك هفته‌سنده ایکنجی اردو قطعاتی «سدالبحر» منطقه‌سنه کلدیلر و ٨ تموز اقشامندن اعتباراً جبهه‌یی تسلیم آلمغه باشلادیلر . تبدیل ایدیلن بو بورغون فرقه‌لردن ٦ و ٧ . فرقه‌لر ، «ساروس»ه ، ١١ . فرقه « آسیا » غربینه کوندرلدی .

طرفینك بو دورۀ حرکات اثناسنده‌کی ضایعاتی شو وجهله ایدی :

٥٨٤٦١	عثمانلی اردوسی ضایعاتی
٣٠٠٦٩	مؤتلفین اردولری ضایعاتی

ایکنجی قسم حقنده مطالعات

<u>متعرضین مرالی :</u>

جنرال «هاملتون»ك قوای بحریه نك اشتراکیله بوغازی برآز وورلامق ایچون قوای اصلیه سنی، اس الحرکه تأسیسنه الك مساعد بر منطقه دن اخراجه قرار ویرمسی و بونك اسباب موفقیتنی تسهیل ایچون دیکر بر ایکی نقطه دن ده اخراجه تشبثله برابر دونماسیله دخی «ساروس» و «بشیکه» جهتلرندن نمایشده بولنمسی اصوانه اویغون بر حرکتدر. آنجق بو نمایشلرك دها جدی بر طرزده و اوفاق مفرزه لر اخراجی صورتیله اجراسی مدافعه قوماندانی شاشیرته بیلیر و بر قسم قوتی حقیقی اخراج نقطه سندن اوزاقلاشدیره بیلیردی .

آ) حرکات اصلیه نك «سدالبحر» جبهه سندن اجراسنی استلزام ایدن قرار ، اغلب احتمال مذکور جبهه نك اوچ طرفدن دونما آتشی آلتنه آلنه بیلمسی و بو صورتله اخراج ایدیله جك قوته صوك زمانه قدر دونما مظاهرتی تأمینه مساعد بر وضعیتده اولمسیدر . فی الحقیقه [یعنی تپه ـ آلچی تپه] خطندن « سدالبحر » ه قدر دکزه طوغری تدریجاً آلچالان بو ساحه نك همان هر طرفی دونما آتشنه معروض و بناءً علیه جدی بر اخراج حرکتنه قارشو مدافعه سی پك مشکلدر و بوتون بو فوائدینه مقابل یگانه محذوری بوغازك داخلی طابیه لرینه نسبةً اوزاق و بر قسمنك آناطولی جهتندن « این تپه » بطریه لرینك آرقه آتشنه معروض بولنمسیدر .

«قبا تپه» ویا «آری برونی» جبهه سنه، ولو ایکنجی درجه ده بر قوت اخراجیله شبه جزیره نصف جنوبیسنك اقسام شمالیه سیله اولان ارتباط و مواصله سنك قطعی کیفیتی ، «سدالبحر» جبهه سنه یاپیله جق اخراجی تأیید و اکمال ایده بیلیر . وقوعات حربیه نك ، حرکات اصلیه یی بالاخره « سدالبحر » جبهه سندن « آری برونی » منطقه سنه نقل و تحویل ایتمسی شایان تخطئه اولمامقله برابر جریان حادثاتك تولید ایتدیکی بو فرق اساسده دکل بلکه شکل تطبیقنده و برنجی ایکنجی درجه ده کی اخراج قوتلرینك تبدیل محل و هدف ایتمسنده درکه ، بو صورت حرکت دخی تصمیمات اولیه نك جریان حادثاته اویدیرلمش اولمسی نقطهٔ نظرندن شایان اعتبار عد اولنمق موافقدر .

« سدالبحر » جبهه سنده کی ایلك اخراج حرکاتنك دوچار عقامت اولمسی اسبابندن

بری‌ده، مذکور جبهه‌ایله کریلرینك دواملی و مؤثر دونما آتشیله صارصیلمسندن اول قطعاتك قره‌یه چیقارلمش وضعف مادیلرینه رغماً مدافعینك شایان تقدیر بر عزم و جرأتله بونلری قارشیلایوب صارصمش اولمسیدر . ١٢ نیسان صباحی لجزله باشلایوب همان اقشامه قدر مختلف فاصله‌لرله تکرار ایدیلن اخراج حرکتلرینك نسبةً پك آز انکشاف ایتمسی ایشته بوندن متولد ایدی . حالبوکه دها اساسلی و مؤثر بر حاضرلقدن صکره و آنی بر صورتله ایشه باشلانسه ایدی بالطبع بومتعدد و قانلی تجربه‌لره لزوم قالمیه‌جق و ایلك تشبثدن احتمال که دها ایی ثمره‌لر اقتطاف ایدیله بیله‌جك ایدی .

ب) «آری برونی» جبهه‌سنه کلنجه : ایلك چیقان قوت ، ضعیف بر مقاومت نتیجه‌سنده داخله طوغری ٢:٥ و ٢ کیلومتره قدر ایلریلیه‌بیلدی و آنجق ساعت ٨ اولدن اعتباراً شدتلی مقابل تعرضلره معروض قالدی . اساساً اخراج حرکتنك مشکل و چیقیلان اراضی احوالك غیر مساعد بولنمسی طولاییسیله ایلك چیقان قوتك کریدن وقت وزمانیله تقویه‌سی قابل اولامدی . حالبوکه بو قوت [بر لوالق تقریباً ٤٠٠٠ کشی] ، کریدن‌ده وقت وزمانیله تقویه ایدیله‌بیلمش اولسه‌یدی شبهه‌سزکه ، ایلك او کنه چیقان آلایمزی و حتی دها صکره کلن ایکنجی الایی‌ده ایته‌رك دها اخراجك ایلك کوننده بوغازه ناظر صرتلری الده ایتمك صورتیله بوغازك قدرت مقاومتنه مؤثر بر ضربه اورمش اوله‌جقدی .

بوندن باشقه بو اخراج جبهه‌سنی بر لوایه تخصیص ایدوب ایلك قدمه‌یی بورایه چیقارمقله برابر دیکر قدمه‌لری عینی سرعتله دها شمال ویا جنوبدن (١٩ . فرقه‌یی چویره‌جك طرزده) اخراج ایدلمش اولسه‌لردی مقصدك دها زیاده سرعت وسهولتله استحصالی امکانی حاصل اوله‌بیلیردی .

ج) «قوم قلعه» اخراج حرکتی‌ده ، دها جنوبدن اجراسی مقرر بحری نمایشله عینی زمانده یاپلمق و مدافعین نظر وقوتنك اغفالندن صکره اجرا ایدلمك اقتضا ایدر ایدی . «بشیکه» و «ینی کوی» جهتلرندن بویله بر تهدیده معروض قالمیان مدافعین سرعت وسهولتله «قوم قلعه» جبهه‌سنی تقویه وچیقان قوتلری بحرانلی وضعیتلره القا ایتدیلر .

د) «سدالبحر» منطقه‌سنده قوتلی بر نمایشله اکتفا اوله‌رق اساس اخراج حرکتنك «قبا تپه» ایله «سوولا» لیمانی آره‌سنده‌کی منطقه‌ده اجراسی دها موافق اوله‌رق مطالعه اولنه‌بیلیر . فی‌الحقیقه شبه‌جزیره‌نك اك دار قسمنه مصادف اولان مذکور نقاطه اجرا ایدیله‌جك موفقیتلی بر خروج بوغازك اك قوتلی واك مهم قسمنی سریعاً الده ایتمکه دها مساعددر .

ه) «ساروس» جهتنده اجرا ایدیلن نمایش موافق ایدیسه‌ده تأثیر اعتباریله غیر کافی ایدی . بو حرکت برساحته اخراجله باشلاسه ایدی مدافعه قوماندانی تدابیر متقابله‌یه‌وحتی دها فضله تلاش و اندیشه‌یه سوق ایدر واغلب احتمال «ساروس» منطقه‌سنده‌کی قوتلرمزی اوزون مدت جنوبه معاونتدن منع ایلیه‌بیلیر ایدی .

مواد مسروده‌دن ماعدا آتیده‌کی نقاطده نظر تأمله آلنمغه شایاندر :

۱ — مؤتلفین دونمامسی ، اخراج‌حرکاتی صره‌سنده الکزیاده اخراج نقطه‌لرینه اجرای تأثیر ایدییور و قره‌دن ایلریلیان قطعاتنه لزومی قدر یاردم ایده‌میور ایدی . اکثریا عالی فورانلی مرمیلر استعمال ایدن کمی افواه ناریه‌سنك قره‌ده‌کی تأثیراتی پك ضعیف وطبه‌لری قسماً اجرای فعلدن محروم ایدی . ساحله پك یقین صوقولان سفائن حربیه‌نك مرمی محرکلری پك یاتیق اولدیغی ایچون موضعی معلوم مدافعین طوپچیسنه بیله اجرای تأثیر ایده‌میور ایدی .

۲ — متعرضینك هرخصوصده‌کی تفوقنه رغماً هجوملرنده موفق اولامامسی بونلری احضار ایده‌جك قره آغیر طوپچیسنك حد کفایه‌ده اولمامسندن وبو مهم وظیفه‌نك دونمایه تودیع ایدلمش بولونمسندن متولد ایدی. یاتیق محرکلی اولان دونما طوپلرینك بو هجوملری حاضرلایه‌بیلمسی امکانی یوقدی . بوصورتله صرف ایدیلن مبذول مهمات، قره آغیر طوپلریله اجرا ایدلمش اولسه ایدی محدود اولان هجوم جبهه‌لرنده مدافعین ایچون بارینمق احتمالی قالمیه‌جقدی .

۳ — «سدالبحر» جبهه‌سنه توجیه ایدیلن صوك دشمن تعرضلری هپ پارچه پارچه یاپیلمش وتوحید مساعی جهته اهمیت ویرلمدیکی ایچون تماماً عقیم قالمش ایدی .

مدافعین :

<u>وضع الجیش</u>

۱ — ۵ . اردونك ، قوتنك قسم اعظمنی بوغازك حیات مدافعه‌سی ایچون الك تهلکه‌لی اخراج منطقه‌سی اولان شبه‌جزیره نصف جنوبیسنه ومتباقی قوتلرنی‌ده «ساروس» ایله «اناطولی» منطقه‌لرینه تخصیص ایتمیوب موجود آلتی پیاده فرقه‌سنی ایکیشر ایکیشر « ساروس » و «شبه‌جزیره» نك نصف جنوبیسی ایله «آناطولی» منطقه‌لرینه تقسیم ایتمش اولماسی جای تأملدر . بوغاز ساحه‌سی ایچون اهمیت اعتباریله شویله بر تصنیف یاپیله بیلیر : برنجی درجه‌ده «شبه جزیره» ، ایکنجی درجه‌ده «آناطولی» واوچنجی درجه‌ده‌ایسه «ساروس» منطقه‌لری. برنجی درجه‌ده حائز اهمیت اولان «شبه‌جزیره» نك؛ دشمنك قوت اخراج ایتمسنه مانع اولمق ایستدیکمز

نقطه‌لرینه ومثلا « سدالبحر » و « قباتپه » قسملرینه دها بدایتدن اعتباراً لزومی قدر قوت تخصیص ایتمك ودیكر اقسامنی ایسه ترصد ایلمك لازم و بو نقطه‌لره قارشو وقوعبوله‌جق هرهانكی براخراج تشبثنی عقیم براقق ایچون كریده ومناسب نقطه‌لرده قوتلی احتیاطلر بولندیرمق ووضع الجیشی اوكا كوره ترتیب ایتمك اقتضا ایدردی .

بومقصدله ، فرقه‌نك بری [قوجه‌دره ـ آنافارطه‌لر] ، ایكنجی فرقه‌یی [صرافیم ـ چفتلكی ـ صوغانلی‌دره] ، اوچنجی برفرقه‌یی‌ده « كیرته» شمال‌شرقیسنه وندودنجی فرقه‌یی‌ده احتیاط عمومی اوله‌رق « مایدوس » و «بیغالی» ده ، برفرقه‌ده« ارنكوی » جوارنده و دیگر برفرقه‌یی‌ده « كلیبولی » منطقه‌سنده ، سواری لواسنی دخی « ساروس » شمالنده بولندیرمق موافق كورولمكده‌در .

٢ — « آری برونی » و « سدالبحر »ه ایلك چیقان دشمن قوتلرینك بدایتده‌مقابل تعرضله طردی فكری پك موافق ایدی ، چونكه اساس مقصد دشمنك یرلشمسنه میدان ویرمامك وچیقان قوتلری یااعما ویاكمیلرینه عودته اجبار ایتمك ایدی . فقط یركره دشمن یرلشدكدن وقوتی تكثیف ایتدكدنصكره بومقصدك استحصالی آنجق انسان ، اسلحه وخاصةً مهماتجه محسوس برتفوقك وجودینه باغلی ایدی و بومهم شرطك تأمیندن اول اجرا ایدیله‌جك هرتشبثك عقامته اوغرایه‌جغی طبیعی ایدی .

١٩ . فرقه‌نك ١٤ نیسان تعرضی ایله هرایكی جبهه‌ده اجرا ایدیلن متعدد مقابل تعرضلرده بوشرط تأمین ایدیله‌مامش وحتی ١٩ . فرقه‌نك ١٤ نیسان تعرضنده طوپچی نقصانی عدم موفقیتك یكانه عاملی اولمشدی . « آری برونی » جبهه‌سنده اجرا ایدیلن ٦ مایس ٣٣١ تعرضنده‌ عینی وجهله آغیر طوپچی فقدانی و موجود طوپلره مقدار كافی جبخانه بولونه‌مامسندن طولایی عقیم قالدی .

٣ — مذكور تعرضك عدم موفقیت عواملی میاننده ، تعرضك وقتندن اول دشمنه احساس ودرینلكنه طوغری ترتیبات آلنمیه‌رق لزومندن پك قطعه افرادك برنجی‌خطه ییغیلمسی قصورلری‌ده ذكر اولنه‌بیلور . فی‌الحقیقه ٢ . فرقه ، ٩ مایسده كندیسنه مخصوص جبهه قسمنی اشغال ایدركن لزومسز كورولتولرله دشمنك نظردقتی جلب ایتمش وعلی‌الصباح هجومه قالقاركن‌ده بوری و موزیقه چالدیره‌رق بسبتون مقصدی افشا واخلالا یلمشدر .

جبهه‌ده‌كی انسان كثافتنه كلنجه ، هم قطعه‌ناك سربستی حركتنی ، آتش تفوق

استحصالی اشکال و هم‌ده ضایعاتی تزیید و طولاییسیله موفقیتسزلکی تولید ایلدی ، مذکور تعرضه اشتراك ایدن درت فرقه [١٩٬٥٬٢٬١٦ . فرقه‌لر] نك ٤٢٠٠٠ کشیلك موجودینه تقریباً اوچ کیلومتره‌لك برجبهه ویرلمش وتکمیل فرقه‌لر بودار جبهه‌یه [متره باشنه ١٤ انسان] ادخال ایدلمش‌ایدی . ایشته‌بو تکثیف طولاییسیله درکه نه ایلری‌یه طوغری جبخانه‌نك‌منتظماً وزمانده‌سوقی ونه‌مقداری پك‌چوغه‌واران مجروحینك‌گری‌یه نقلی قابل اوله‌بیلمشدر ، حالبوکه : جبهه‌نك بودرجه تکثیفی هم‌لزومسز وهم‌ده بالعکس مضرایدی ومثلا عینی جبهه‌یی ایکی فرقه‌ایله اشغال ایدوب دیگر ایکی‌فرقه‌یی تعرضه دوام ایچون الده احتیاط اوله‌رق صاقلامق دهاموافق اوله‌بیلیرایدی .

٤ — ینه ٦ مایس تعرضنده هجوم‌حقیقی‌یی اجرایه مأمورفرقه [٢ . فرقه]نك‌موضع وایلریسنی اوکرنمه‌دن هجومه سوق‌ایدیلیشی بالطبع طوغری‌دکل‌ایدی .

٥ — بوحرکاتك سوق‌واداره کیفیتی‌ده آیریجه شایان‌ملاحظه‌در :

اولا : بری مدافعاته‌مأمور ٥ . اردوایله مواقع مستحکمه قوماندانلغی آره‌سنده وحدت فکروحرکت پك‌ضعیف ایدی .

بوندن ماعدا قوای بریه‌یه معاونته مأمور دونانما اقسامی‌ده آمیرال (سوشون) ه مربوطایدی . قرارگاه‌عمومی طوغریدن طوغری‌یه کندیسنه مربوطاولان بو اوچ مقامی مقصدمشترکه کوره قوللانمق‌ایچون بالذات سوق‌واداره‌یی اله آلملی وبواوچ باشلی اداره‌یه خاتمه ویرملی‌ایدی .

ثانیاً : محاربه میداننده اوزاق اولان ٥ . اردو قوماندانلغی ، بالفعل ایشك‌باشنده بولنان غروپ قوماندانلرینك صلاحیتنه دهاآز مداخله ایتملی واونلره‌ده لزومی‌قدر سربستی فکروحرکت براقملی‌ایدی . اردونك ٦ مایس تعرضنده ، هردرت فرقه‌یی جبهه‌یه مأموروحتی هربرینك محلی‌ده تعیین‌ایتمسی ایشته بوقبیلدن ایدی . مذکور تعرضی صاغ‌جناحدن ومصطفی‌کمال بك فرقه‌سنی تقویه‌صورتیله سوق ایتمك ایستیان شمال‌غروبنه سربستی حرکت ویرملی وهیچ اولمازسه تعرضك زمان اجراسنی اولسون غروبه براقملی ایدی .

٦ — « زیغین دره » جبهه‌سنده ١٥ : ٢٢ حزیرانده اجرا ایدیلن شدتلی مقابل تعرضلرمزك طرز اجراسیله وقوعه‌کلن مهم‌ضایعات بوهجوملرك احضارینه مقتضی طوبجی جبخانه‌سنك فقداننده منبعثدر . نقصان حاضرلق وناکافی مهمات ایله‌گیریشیلن بوتعرضلر

بوزندن‌درکه جنوب غربی برهفته‌ظرفنده غائب ایتدیکی ١٦،٠٠٠ کشی‌یه‌مقابل براستفاده تأمین ایده‌مدی .

٧ - ابتدای حرکاتده «سدالبحر» جبهه‌سنده‌لزومی قدر تحکیمات یاپیلمامش اولمسی دخی شایان تنقیددر . بوغروپ قوماندانی قازمه کورکك قیمت واهمیتنی تقدیر ایتملی ومتمادی‌وا کثریا لزومسز تعرضلرله الك قیمتلی فرقه‌لرمزی أریتمه‌ملی‌ایدی .

٨ — غروپلرك الده احتیاط قوت بولوندیرمامسی مسأله‌سی‌ده شایان ملاحظه ایدی وا کثریا بومهم نقصان سببیله‌درکه ، دوچار تهلکه اولان نقطه‌لره وقت وزمانیله قوت یتیشدیرمك وتهلکه‌نك وقوعنه مانع‌اولمق ممکن اوله‌مامش ، بالعکس شورادن بورادن کچ‌یتیشدیریله‌بیلن قوتلرله بالضروره مقابل‌تعرضلر اجراایدیله‌رك شایان استکثار ضایعاتله تهلکه‌نك رفعنه چالیشلمشدر .

مع‌هذا بو قصورك اساس عاملی‌ده ، غروپلرك احتیاط قوتلرینه کیف‌مایشا تصرف ایدن اردونك لزوملی ولزومسز مداخلاتی ، واحتیاطلری غروپلرك ألندن آلوب باشقه یرلره کوندرمسی‌اندیشه‌سی ایدی .

اوچنجی قسم

آنافارطه اخراجی ، جونق بایری ، آری برونی وسدالبحر محارباتی

اوچنجی کیرته محاربه‌سندن صکره جنرال هامیلتون انکلتره‌دن تکرار قوای امدادیه ایستدی . بونك اوزرینه حکومت ۱۰ ، ۱۱ ، ۱۳. فرقه‌لردن مرکب طقوزنجی قول اردو ایله ۵۳ و ۵٤ نجی تەریتوریال فرقه‌لرینی کوندرمکه قرار ویردی. بوقطعاتك ایلك قدمه‌سی ۲۷ حزیران ۳۳۱ ده وقول نهایتی ۲۸ تموزده یتیشه‌جکدی .

جنرال هامیلتون بوندن صکره‌کی حرکات ایچون شویله بر پلان تنظیم ایتدی: بو قوتلرك بر قسمی ایله « آری برونی » جبهه‌سنی تقویه ایدرك ترکلرك صاغ جناحنه یعنی «صویتاغی» ، «جونق بایری وقوجه چمن» تپه‌سنه شدتلی بر تعرض یاپمق ومواقع مذکوره‌نك ضبطی متعاقب (قیاتپه-مایدوس) خطنه ایلرولیه‌رك ترك اردوسنك «استانبول» ایله مواصله‌سنی کسمك ومتباقی قوتلری ده «سوولا»یه اخراج ایدرك بوراسنی اس الحرکه یاپمق .

اصل ضربهٔ قطعیه آری بورنونده‌کی قوتلر واسطه‌سیله مدافعینك صاغ جناحنه اوروله‌جق و « سوولا » اخراجی ده متممی اولمق اوزره حرکاته ٢٤/٢٥ تموز کیجه‌سی باشلایاجقدی .

حرکاته باشلامازدن اول «سدالبحر» و« آری بورنی» جبهه‌لرنده تعرض نمایشلری یاپیله‌جق و « ساروس » کورفزینك شمال ساحلنده اوچیوز کشیلك بر مفرزه چیقاریلاجقدی.

دشمنك حاضرلقده اولدیغی اشبو تعرض حرکتی، دها تموز ابتداسنده عثمانلیلرجه خبر آلندی؛ بو استخباراتك الک مهمی ۹ تموز ۳۳۱ ده آلمان قرارکاه عمومیسنك کوندردیکی بر تلغراف ایدی که بونده اغستوس ابتدالرینه طوغری چناق‌قلعه‌یه یکیدن عمومی بر تعرض اجرا ایدیله‌جکی وبو حرکتك «ساروس کورفزی» نه ویا آسیا ساحلنه یاپیله‌جق بر اخراج ایله توحیدی محتمل اولدیغی بیلدیرلمکده ایدی . دیکر خبرلره نظراً دشمنك «لیمنی» اطه‌سنده ۵۰ : ٦۰ بیك کشیلك بر قوت طوپلامقده اولدیغی اکلاشیلیوردی .

بشنجی اردو قوماندانی الک زیاده «قوم تپه» منطقه‌سندن اندیشه ایتمکله برابر «سدالبحر»

جبهه‌سنی و «ساروس كورفزی» ايله آسيا غروپی‌ده نظردقتدن دور طوتميور ومع‌مافيه شمال غروپی قوماندانلغنك قناعتی خلافنه اولارق آنافارطه‌لر منطقه‌سنه اخراج وقوعنی پك ده مأمول ايتميوردی .

هراحتماله قارشو ساروس و آسيا غروپلرنده اوچر پياده فرقه‌سی«قوم‌تپه» منطقه‌سنده بر پياده فرقه‌سی ، «سدالبحر» جبهه‌سـنك كريسنده احتياط اوله‌رق ايكی پيـاده فرقه‌سی بولونديريليوردی [قروكی ـ ٥] .

٢٤ تموزدن اعتباراً [سدالبحر ، قانلی‌صرت ، جونق بايری‌و آنافارطه‌لر] منطقه‌لرنده اجرا ايديلن محاربات صره‌سيله آتيده ذكر ايدلمشدر :

« سدالبحر » محاربه‌سی

٢٤ و ٢٥ تموز ٣٣١

دشـمن ٢٤ تموز اوكله‌دن صـكره ٢ ـ ٢٠ ده « زيغين دره » ايله « كيرته » دره‌سی آره‌سنده‌كی اونجی فرقه جبهه‌سنی‌ساعت ٤ ـ ٠٠ قدر بومباردمان وسپرلری خراب ايتدی . بعده‌هجومه قالقارق بعض سپرلری‌ده ضبط ايلديسه‌ده اجرا ايديلن مقابل تعرض نتيجه‌سنده بونلری تكرار تخليه‌يه مجبور اولدی .

دشمنك يكی بر بومباردمانی متعاقب اقشام قرا كلغنده اجرا ايتديكی ديكر برتعرض ده عينی عاقبته اوغرادی .

٢٥ تموز صباحی دشمن « كيرته دره‌سی » ايله « قانلی دره » آره‌سـنده بولنان اون اوچنجی فرقه‌نك صاغ‌جناحنی شدتله‌بومباردمان‌وسپرلرينی تخريب‌ايتدكدن‌صكره‌اوكله‌دن‌اول ٩ ـ ٤٠ ده تعرض ايدرك مذكور سپرلری ضبط ايتدی . فقط متعاقباً اجرا ايديلن مقابل تعرضله سپرلرمز استرداد ايديله‌رك يالكز كوچوك برباغلق دشمنده قالدی .

دشمن‌عينی‌كونده صول‌جناحده‌كی اون‌دردنجی فرقه جبهه‌سنی‌ده عينی صورتله يوقلادی ايسه‌ده هيـچ برموفقيت الده ايده‌مدی .

٢٤ و ٢٥ تموزده دشمنك «سدالبحر» جبهه‌سنه توجيه‌ايتديكی تعرضلر بوصورتله تماميله قيرلدی. مع‌مافيه آيك‌نهايتنه قدر مصادمات خفيف برصورتده دوام ايتدی.

جنوب غروبنك ٢٤ : ٣١ تموز ضايعاتی [٧٥١٠] كشی‌يه بالغ اولدی .

«قانلی صرت» محاربه‌سی

۲۴ : ۲۸ تموز ۳۳۱

۲۴ تموز اوکله‌دن صکره ٤ ده دشمن [قانلی صرت ـ مرکز تپه] جبهه‌سنی غایت شدتلی بر طوپچی آتشنه طوتدی وخاصةً بو جبهه‌یه کتیرمش اولدیغی آغیر او بوس طوپلریله «قانلی صرت» تحکیماتنی خراب ایتدکدن صکره ساعت ٥ ده تعرضه قالقه‌رق « قانلی صرت » ی ضبط ایتدی ، مدافعینك متعاقباً اجرا ایتدکاری مقابل تعرض نتیجه‌سز قالدیغی کبی کیجه‌لین صباحه قدر متعدد دفعه‌لر اجرا ایدیلن تعرضلرده دها مثبت بر نتیجه ویره‌مدی .

«قانلی صرت » ، ۲۵ و ۲۶ تموزده‌ده قانلی محارباته صحنه اولدی وضایع ایدیلن سپرلرك یالکز بر قاچی دها استرداد ایدیله بیلدی .

۲۷ تموزدن ایرته‌سی صباحه قدر ینه «قانلی صرت» ده مدهش تعرض ومقابل تعرضلر وقوعه کله‌رك بالنتیجه برنجی خط سپرلرندن ماعدا دیکر سپرلر کاملاً استرداد ایدلدی .

اوچ کوندنبری دوام ایدن بو محاربات قطعاتی ، پك زیاده خیرپالامش و یورمش اولدیغی ایچون ۲۸ تموزده تعرضلره فاصله ویرلدی .

اون آلتنجی فرقه‌نك ۲۴ : ۲۸ تموز ضایعاتی (٦۹۳۰) کشی اولوب بونك قسم اعظمی «قانلی صرت» ده ایدی .

دشمنك بو تعرضدن بکله‌دیکی مقصد تماميله حاصل اولمشدی . هم «قانلی صرت» سپرلرینی ضبط ایتمش وهم‌ده شمال غربی احتیاطلرندن اوچ آلایی بویله اك نازك بر زمانده « قانلی صرت » ه جلب ایلیه‌بیلمشدی .

«جونق بایری» محارباتی

۲۴ : ۲۸ تموز ۳۲۱

انکلیزلر ۲۲ : ۲۴ تموز کیجه‌لری ، یکی قطعاتدن درت و «سد البحر» جبهه‌سندن بر که جمعاً بش لوایی « آری بورنی» منطقه‌سنه چیقاردیلر وبونلرله « آری بورنی » نده کی قوتی جمعاً ۳۷,۰۰۰ کیشی‌یه ابلاغ ایتدیلر . بوقوتك تقریباً ۲۰,۰۰۰ ی ، «جونق بایر» ی ایله « قوجه چمن» تپه‌سنه تعرضه مأمور اولمشدی .

٢٤/٢٥ تموز کیجه‌سی ساعت ١٠ دن اعتباراً تعرضه باشلایان انکلیزلر ، ایلری قره‌غول

قطعاتمزی «آصمه دره»نك غرب صرتلرینه‌قدر كیرولتدكدن صوكره اوچ قول‌ایله «جونق بایری» وشماله طوغری تعرضلرینه دوام‌ایتدكلری كبی عینی زمانده تكمیل اون طقوزنجی فرقه جبهه‌سنی‌ده شدتلی آتش آلتنه آله‌رق صول‌جناحنه تعرض ایلدیلر .

۲۵ تموز صباحی‌دشمن،اون‌طقوزنجی فرقه‌نك صاغ‌جناح ومركزینه برقاچ‌دفعه‌تعرض ایتدی ایسه‌ده موفق اوله‌مادی .

«جونق بایری» نه توجه ایدن دشمن قطعاتی ایسه صباحلین مذكور تپه غربنده‌كی «شاهین صرت» ی ضبط ایتمش و «آغیل دره» و «آصمه دره» نك غرب صرتلرینه قدر كلمش ایدی . بو اثناده (قوجه چمن ـ جونق بایری) خطی بوش ایدی .

صباحلین اون طقوزنجی فرقه قوماندانی،دشمنك «شاهین صرت» ی اشغال ایتدیكنی و برقسم قوتیله‌ده «جونق بایری»نه ایلرولمكده اولدیغنی خبر آلنجه جبهه‌سنك یكانه‌احتیاط طابورینی «جونق بایری» نه كوندردی و بو طابورده (بسیم تپه ـ جونق بایری) خطنی ضعیف بر آوجی خطی ایله اشغال ایده‌رك ایلرولمكده اولان دشمن ایله مصادمه‌یه باشلادی . ایشته «جونق بایری» نی ایلك دفعه اوله‌رق اشغال ایدن و طقوزنجی فرقه قطعاتی یتشنجه‌یه قدر مدافعه ایدن اون‌دردنجی آلایك برنجی طابوری ایله بونك‌صولنده احذ موقع ایدن یتمش ایكنجی الایك ایكنجی طابورندن ایكی بلوك ایدی .

دشمن اوكله‌دن اول ۹ ده «آصمه دره» نك غربنده‌كی اون دردنجی آلایه تعرض ایتدیسه‌ده سوكه‌مدی و مركز وصاغ‌جناحی ایله‌ده «جونق بایری» نه تعرضه باشلادی . فائق‌دشمن تعرضنه معروض قالان مذكور طابور بدایتده صارصلدی ایسه‌ده «بسیم‌تپه»ده بولنان بر بطریه‌نك آچیغه چیقاراق مؤثر آتشله معاونت‌ایتمسی و بواثناده‌یتیشن طقوزنجی فرقه‌تقویه قطعاتی یاردمیله تعرض توقیف ایدلدی و آرتق اقشامه قدر اوراده قالدی .

بو كون جنوب غروبندن كان دردنجی فرقه‌نك ایكی آلایندن بری «جونق بایری» نه كوندرلدی ودیكری‌ده شمال غروبی قرارگاهنده احتیاطده‌قالدی . عینی كونده كان اون‌ایكی ماكنه‌لی تفنك «جونق بایری» منطقه‌سنه و ۲۵/۲۶ ده كان بر آلای وبر بطریه‌ده « قوجه چمن » استقامتنه كوندرلدی .

۲۶ تموز صباحی ساعت ۳ دن اعتبارا انكلیزلر قره و دونغما طوپلریله (قوجه چمن ـ جونق بایری ـ دوز تپه) خطنی شدتلی بومباردمان ایتدكدنصكره ساعت ٤ ۱۵ ده تعرضه باشلادیلر . ایلك هجومده دشمنك صاغ‌جناحی « جونق بایری » نی ضبط ایتدی . (آغیل ـ جامجق بیكاری) خطندن تعرض‌ایدن دشمن قطعاتی طرد ایدلدی . «آصمه دره» نك غرب

صیرتلرنده بولنان مفرزه‌مزه تعرض ایدن دشمنك صول‌جناحی بدایتده بر آز ایلریلمکه موفق اولدیسه‌ده بالاخره یاپیلان برمقابل تعرضله اوده رجعته اجبار ایدلدی . «جونلق بایری»نی ضبط ایدن دشمنه اوکون و اوکیجه متعدد دفعه‌لر تعرض ایدلدیسه‌ده آتیلامادی .

٢٧ تموز صباحی دشمن ینه شدتلی بر بومباردمانی متعاقب ساعت ١٥ ٥ ده (جونلق بایری ـ بسیم تپه) خطنه تعرضه باشلادی ایسه‌ده نتیجه‌ده پوسکورتیله‌رك بر ثمره الده ایده‌مدی .

٢٦/٢٧ تموز کیجه‌سی آنافارطه‌لرغروپی قوماندانلغنه تعیین‌ایدلمش اولان‌اون طقوزنجی فرقه قوماندانی مصطفی کمال بك ، یوم مذکورده آنافارطه‌لرده طرفمزدن اجرا ایدیلن تعرضی اداره ایتدکدنصکره اقشام اوزری «جونلق بایری» نه‌کلدی و بورداده یرلشمش اولان دشمنی طرد ایچون یکی بر تعرض ترتیب ایتدی . بو تعرض اوچ پیاده آلاییله و٢٨ تموزده یاپیله‌جقدی .

٢٨ تموز صباحی ساعت ٣٠ ٥ ده ٢٣ و ٢٨ . آلایلر طرفندن « جونلق بایری » نه شدید برتعرض اجرا ایدیله‌رك اوراده‌کی دشمن قطعاتی پریشان برحالده کری‌یه طرد ومذکور بایرله غرب یماجی ضبط اولندی . صول جناحده‌کی قطعاتمز دخی بوتعرضه اشتراك ایده‌رك « شاهین تپه » یه قدر کلدیلرسه‌ده مذکور تپه‌یی تماميله الده ایده‌میه‌رك شرقنده‌کی تپه‌جکده توقفه مجبور اولدیلر . دشمن دونماسی‌تعرضلرینه دوام ایده‌رك(بسیم تپه ـ جونلق بایری) خطنك غرب یماجلرینه اینمش اولان افرادیمزی شدتلی آتش آلتنه آلدی ، «شاهین» صرتنده بولنان اون ماکنه‌لی تفنك‌ده افرادیمزی یان آتشنه طوته‌رق پك فضله ضایعاته دوچارایتدی وبوسببله تعرض قوللریمز ، خط بالانك ٤٠٠ : ٥٠٠ متره غربنده توقفه مجبور اولدیلر .

بوندن صوکره « جونلق بایری » ایله ١٩ و ١٦ . فرقه منطقه‌لرنده آیك نهایتنه قدر مهم بروقعه اولمادی . ٢٤ : ٢٨ تموزه قدر « قوجه‌چمن » و « جونلق بایری » منطقه‌سنده‌کی ضایعاتمز (٩٢٠٠) ودها صولده‌کی ١٩ . فرقه‌نك ضایعاتی ایسه تقریبی اوله‌رق (١٨٠٠ : ٢٠٠٠) کیشی اولوب (قوجه چمن ـ جونلق بایری ـ قیا تپه) منطقه‌سنده‌کی عموم ضایعاتمز ایسه تقریباً (١٨٠٠٠) انساندر . بوجبهه‌مزقارشوسنده‌کی انکلیز ضایعاتی ایسه (١٢٠٠٠) کیشی‌در .

«آنافارطه‌لر» اخراجی

٢٤ : ٢٦ تموز

انکلیزلر ، ٩. قول اردونك ١١ . فرقه‌سیله ١٠ . فرقه‌سنی [برلواسی اکسیك] « سوولا » یه تخصیص وبونکله (کیرج تپه ـ مستان تپه واسماعیل اوغلو تپه‌سی) ایله «سوولا» کورفزینك شرقنده‌کی حاکم تپه‌لری اشغال ایتمکه قرار ویره‌رك ٢٤/٢٥ تموز کیجه‌سی ساعت ١٠٫٣٠ ده ١١. فرقه‌نك اوچ لواسی «کوچك کیکلی رونی»نك طرفیننده و «قره‌غول طاغی» جنوبندن قره‌یه چیقارمغه باشلادی وصباحه قدر اخراجی اکمال ایتدی. قره‌یه چیقان دشمن « لاله‌بابا » و « قره‌غول طاغی » نی ومتعاقباً « صوفته‌تپه » یی اشغال ایتدی. بو اخراج نقطه‌لری قارشوسنده‌کی قوتمز ، بربچوق ژاندارمه وبر نظامیه طابوروندن عبارت ایدی . قارشوسنده ضعیف بر مدافعه قوتی بولنمسنه رغماً ٢٥ تموزده دشمن هیچ بر اثر ترقی کوستره‌مدی وآنجق اقشام اوستی «مستان تپه» یی ضبط ایده‌بیلدی. بو نتیجه قارشوسنده «مستان تپه» مدافعلری [٢ طابور] «اسماعیل اوغلو تپه‌سی» نه و «قره‌غول طاغی» قارشوسنده‌کی ایکی ژاندارمه بلوکی‌ده « کیرج تپه » یه چکلدی . اوکله‌دن اول ساعت ١٠٫٠٠ دن اعتباراً انکلیزلر اونجی فرقه‌نك ایکی لواسی‌ده قره‌یه چیقاردیلر . شمال غروپی قوماندانی «آنافارطه‌لر» مفرزه‌سنی تقویه ایده‌مدی. چونکه النده هیچ بر احتیاطی یوق ایدی .

یوم مذکور صباحی ساروس غروپنده‌کی ٧ و ١٢ . فرقه‌لر غروب قوماندانی میرآلای فیضی بك قوماندا سیله « آنافارطه‌لر» استقامتنه تحریك ایدلدی . کیجه ساعت ١٠٫٠٠ ه قدر ٧ . فرقه قطعاتیله ١٢ . فرقه‌نك یالکز برآلایی « سیدلی » یه کله‌بیلدیلر . بو سببله ٢٦ تموزده اجراسی طلب ایدیلن تعرض اقشامه تعلیق ایدلدی .

غروپ قوماندانی ، ١٢. فرقه‌یه « طورشون » ك غرب و ٧. فرقه‌یه‌ده کوچوك «آنافارطه»نك شرق صیرتلرنده حاضرلق ترتیباتی آلدیردی و بر نجیسنه کوچوك « آنافارطه»لر آزماغنك شمالندن (سوله‌جك ـ مستان تپه)خطنه دیکرینی‌ده ازماغك جنوبندن «داماجیلق بایری»نه تعرض امرینی ویردی . غروپ قرارکاهنه جلب ایدلمش اولان فرقه قوماندانلری ، عسکرك پك یورغون اولدیغنی واجرا ایدیلن اوزون یورویشلردن طولایی پك چوق دوکونتی ویرلدیکنی وطابورلرك آنجق نصف موجودله کله‌بیلمش اولدقلرینی ، بو کون یاپیله‌جق تعرضك برفلاکته منجر اولمسی پك محتمل اولدیغنی بیان ایتدیلر .

فی‌الحقیقه ۷ . فرقه قطعاتی، غایت صیجاق اولان بوموسمده دفعةً ۳۰ : ٤۰ کیلومتره ، ۱۲ . فرقه ایسه ٤٥ : ٥٥ کیلومتره مسافه قطع ایتمشلردی . اساساً بدایت محاربادن بری پك خیربالانمش وهنوز کندیسنه چکی دوزن ویرمکه باشلامش اولان بویورغون قطعاتله او اقشام تعرض اجراسی ، قطعاتك الدن چیقابیلمه‌سی طرلابیسینه، عدم موفقیته اوغرامسی پك‌زیاده محتمل‌ایدی . فیضی بك بوملاحظه‌یه‌مبنی تعرضك ایرتسی صباحه تأخیرینی وقطعاته کیجه قراکلغندن بالاستفاده دشمنه صوقوله‌رق فجرله برابر تعرض ایتملرینی امر ایتدی . ولیمان‌پاشایه‌ده معلومات ویردی .

اردو قوماندانی لیمان‌پاشا ، بو اقشام اجراسی امر اولنان تعرضی ایرتسی صباحه تأخیر ایتدیکندن طولایی میرآلای فیضی بکی تبدیل ایده‌رك یرینه ۱۹ . فرقه قوماندانی مصطفی کمال بکی تعیین ایتدی وتعرضك ۲۷ صباحی اجراسنی امرایتدی . مصطفی کمال بك ۲٦ تموز کیجه‌سی نصف‌اللیلدن برساعت صکره «چاملی تکیه» یه‌کله‌ك قوماندانی درعهده ایتدی . قطعات اولجه فیضی بك طرفندن ویریلان امر موجبنجه حرکت ایتمش وتعرض زماننده تقرب ایله‌مش بولندیغندن مصطفی کمال بك بوتعرض ترتیباتنده بکیدن تعدیلات اجرا ایتمدی .

تموزك یکرمی آلتنجی کونی‌انکلیزلرده جدی برحرکتده بولونامایاراق عین اسباب وعوامل طولاییسیله‌یالکز (سوله‌جك ـ کوکورتلی پیکار) خطنه قدر ایلروله‌دی وایکی طابورلق برقوتله‌ده « یوسفجق تپه‌سی » و « ابریقجه » صیرتلرینی اشغال ایده‌رك اوراده قالدی وقول اردوجه تعرض ایرتسی کونی صباحنه تعلیق ایدلدی . بالاخره جنرال هامیلتون دخی کاوب ایشه مداخله ایتدی ایسه‌ده ارزو ایلدیکی تعرضی یاپدیره‌مادی ؛ وآنجق ۲۷ صباحی ساعت ۳۳۰ ده برطابوری « تکه تپه » استقامتنه سوردیره‌بیلدی .

برنجی «آنافارطه» محاربه‌سی

۲۷ و ۲۸ تموز

بالاده‌بیان اولندیغی‌اوزره‌بوصباح هرایکی‌طرف تعرضه حاضرلانمش ایدی ، وبوحرکات بروجه‌آتی جریان‌ایتدی :

۱۲ . فرقه‌جبهه‌سنده : «چاقال‌چایری» شرقیله« اسماعیل‌تپه» خطندن غربه‌طوغرو تعرضه باشلادی وجبهه‌سنه مصادف ایکی‌دشمن طابورینی طردایدمرك وبرقاچ ماکنه‌لی تفنك

واسیردخی آلدقدنصکره «یوسفجق تپه‌سنی» اشغال ایتدی . دشمن صباح ساعت ٥ دن اعتباراً زواله‌قدر فرقه‌نك صول جناحنه درت بش دفعه تعرض ایتدی ایسه‌ده هپسنده طرداولندی .

[فرقه‌نك ضایعاتی (١٠٨٥) کیشیدر .]

یوم مذکورده دشمن «کیرج تپه»یه‌ده تعرض ایده‌رك «سیوری تپه»یی ضبط ایتدی وفقط داها فضله ایلرولیه‌مدی .

٧ . فرقه جبهه‌سنده : بو فرقه‌دخی علی الصباح «آصمه‌دره»دن تعرضه باشلادی وجبهه‌سنده‌کی دشمنی طرد ایله «داماجیلق صیرتلرینی» قسماً الده ایتدی ایسه‌ده دشمنك مقابل تعرضیله صول جناحی «قیاجق دره‌سی» کریسنه آتیلدی واوراده دشمنی توقیف ایتدی .

[فرقه‌نك ضایعاتی (٩٧٨) کیشیدر]

٤ . فرقه جبهه‌سنده : فرقه‌نك صاغ جناحی تعرضه اشتراك ایتدی ایسه‌ده اوده ایلرولیه‌مدی .

دشمن ، ٢٨ تموز صباحی ، ١٢ . فرقه جبهه‌سنه ایکی فرقه ایله تکرار تعرض وبونی برقاچ دفعه‌ده تکرار ایتدی ایسه‌ده موفق اولامادی واقشام ساعت بشده دونما آتشیله احضار ایتدیکی صوك تعرضی‌ده عین عاقبته اوغرادی [فرقه‌نك ضایعاتی (٤١٣) کیشیدر] .

٩ . انکلیز قول اوردوسنك ٢٥ : ٢٨ تموزده عموم ضایعاتی (٤٠٠) ضابط (٨٠٠٠) نفردر .

---

٣٠ تموزده دشمن کوچك «آنافارطه اووه‌سی»نده‌کی طابوریمزه برلوا ایله برقاچ دفعه تعرض ایتدی ایسه‌ده کیری‌یه آتامادی .

٢٧ : ٣١ تموزده ٧ و ١٢ . فرقه‌لرك عموم ضایعاتی (٣٥٣٦) کیشیدر .

«کیرج تپه» محاربه‌سی

٢ و ٣ اغستوس

انکلیزلر پك کری قالمش اولان شمال جناحلرینی ایلرولتمك ایچون ٢ اغستوس اوکله‌دن صوکره ساعت ٣٠ ٣ ده شدتلی بربومباردمانی متعاقب «کیرج تپه»یه ایکی لوا ایله تعرض ایده‌رك ضبط ایتدیلر .

کیجه‌لین طرفمزدن اجرا ایدیلن مقابل تعرض ایله برآرالق «آرسلان تپه» استرداد اولندی . ایسه‌ده دشمنك مکرر عودت تعرضیه‌لری نتیجه‌سنده محافظه‌سی قابل اولامادی .

٣ اغستوس صباحی دشمن تعرضه دوام ایده‌رك «قانلی تپه» یه صوقولدی. ایسه‌ده اوكله‌دن صكره طرفمزدن اجرا ایدیلن بر مقابل تعرض ایله ساعت اوچده «آرسلان تپه» استرداد ایدلدی.

بو محاربه‌یه اشتراك ایدن تقریباً اوچ آلایك ضایعاتی (١٦٩٦) كیشیدر.

«سوولا» حركاتنده‌كی عدم موفقیت طولاییسیله ٩. قول اردوبه یكی قوماندان تعیین ایدیلن جنرال دولیل، «سوولا» منطقه‌سنده بولنان ١٠، ١١، ٥٣، ٥٤. نجی فرقه‌لری (٣٠٠٠٠ كشی) سریعاً تنظیم و تنسیق ایده‌رك «اسماعیل اوغلو تپه‌سی» ایله «كوچك آنافارطه» یه یكی بر تعرض اجراسنه مأمور اولدی.

٥ اغستوس‌ده مصردن كلن ایكنجی سواری فرقه‌سی‌ده «سوولا» یه چیقارلدیغی كبی «سدالبحر» جبهه‌سندن ٢٩. فرقه‌ده ٧ اغستوسده بورایه جاب اولندی و بو قوتلرله انكلیزلر طرفندن ٨ اغستوسده شو طرزده بر تعرض اجراسنه قرار ویرلدی:

«سوله‌جك» دن «كیرج تپه» یه قدر اولان مدافعین قوتی ٥٣ و ٥٤. فرقه‌لر طرفندن اشغال ایدیله‌جك، ١١ و ٢٩. فرقه‌لر (اسماعیل اوغلو تپه‌سی ـ یوسفجق تپه‌سی) خطنه تعرض ایده‌جكلر و اوندن صكره «كوچك آنافارطه» یه ایلرولیه‌جكلردر. ایكنجی سواری فرقه‌سیله ١٠. فرقه‌نك ایكی لواسی «لاله بابا» جوارنده احتیاطده قاله‌جق و «دامانجیلق بایری» ندن‌ده ٩ طابورلق بر قوت (قیاجق آغیل ـ صوصاق قویوسی) خطنه تعرض ایده‌جكدر.

بو جبهه‌ده‌كی عثمانلی قطعاتی ایسه ٥، ١٢. و ٧. فرقه‌لردن عبارت ایدی.

ایكنجی «آنافارطه» محاربه‌سی

«٨ و ٩ اغستوس» [كروكی نومرو ٦]

تعرض بو وجهه آتی جریان ایتدی:

١٢. فرقه جبهه‌سنده: اوكله‌دن صكره ساعت 2^{30} ده دشمن دونماسیله قره‌ده‌كی طوپجیسی ١٢. فرقه جبهه‌سنی خاصةً «یوسفجق تپه» سیله «اسماعیل اوغلی تپه» سنی شدتلی بر آتش آلتنه آلدی و بوراده‌كی سپرلری قسماً خراب ایتدكدن صكره ساعت 3^{30} ده پیاده‌سیله تعرضه باشلایه‌رق ایلك حمله‌ده «یوسفجق تپه‌سی» نده‌كی بعضی سپرلری ضبط ایتدی ایسه‌ده درحال مقابل تعرضله طرد اولندی. عینی زمانده فرقه‌نك صول جناحنده‌كی برقاچ سپرلرمزی دها ضبط ایتدی و اورایه یرلشمكه موفق اولدی. دشمن بالآخره «لاله بابا» جوارنده‌كی احتیاط قطعاتی ایلری یه سوره‌رك هجوملرینی تجدید ایتدی و «یوسفجق تپه» سنده‌كی سپرلری تكرار ضبط ایله‌دی ایسه‌ده ینه محافظه ایده‌مدی.

٩. نجی فرقه ایله تقویه ایدیلن ١٣ . فرقه کیجه‌لین صول جناحده‌کی دشمنله صباحه قدر متعدد دفعه‌لر چارپیشه‌رق بالنتیجه مذکور دشمنی طرد وسپرلرینی اشغال ایتدی .

٧ . فرقه جبهه‌سنده: دشمن، آزماغك جنوبنده‌کی مذکور فرقه جبهه‌سنه عین استحضاراتله اوکله‌دن صکره ساعت ٣:٠٠ ده تعرضه باشلادی . صاغ جناحه توجه ایدن دشمن طرد ایدلدی ایسه‌ده مرکزه طوغرو یوروین دشمن «قباجق آغیلی» جوارنده‌کی سپرلریمزی ضبط ایتدی وبونك استردادی ایچون اجرا ایدیلن مقابل تعرض نتیجه‌سز قالدی .

بو محاربه‌ده‌کی ضایعاتمز (٢٦٠٠) و دشمنکی ایسه (٦٥٥٨) کیلشیدر .

دشمن «قباجق آغیلی» جوارنده قازاندیغی موفقیتی توسیع ایچون ١٤ اغستوس اوکله‌دن صکره ساعت بشده شدتلی بر بومباردمانی متعاقب بر تعرض دها اجرا ایتدی وبر قاچ سپریمزی دها ضبط ایتدی . کیجه‌لین صباحه قدر اجرا ایتدیکمز مقابل تعرضلر نتیجه‌سنده سپرلرك بر قسمی استرداد ایدلدی ایسه‌ده محافظه‌سی قابل اولامادی .

بو محاربه‌ده‌کی ضایعاتمز (٦٧٩) وانکلیزلرککی ایسه (١٠٠٠) کیشیدر . بو محاربه «آنافارطه‌لر» منطقه‌سنده جریان ایدن مهم محاربه‌لرك صوکنجیسی اولوب بوندن صکره ینه سپر محارباتی باشلادی وتخلیه‌یه قدر دوام ایتدی .

«چناق قلعه» نك تخلیه‌سی

«آنافارطه‌لر» حرکاتنك عدم موفقیتی اوزرینه فرانسه حکومتی جنرال «سارای» تحت قوماندانسنده اولارق «چناق‌قلعه»یه درت وانکلیزلرده ایکی فرقه کوندرمکه قرار ویردیلر. فقط بو قطعاتك کوندرلمسی ایچون افرنجی ایلول نهایتلرنده فرانسه دارالحربنده یاپیلمسی مقرر اولان تعرضك نتیجه‌سنه انتظار ایدیله‌جکدی . بو صره‌لرده بلغارستان سفربرلکنی اعلان ایتدیکی کبی آلمان و اوستریالیلرده صربلره قارشی تدارکاته باشلامشلردی . بونك اوزرینه فرانسزلرله انکلیزلر صربستانه معاونت ایچون «سلانیك»ه بر قوه سفریه کوندرمکه قرار ویردیلر . «چناق‌قلعه»ده‌ده آرتق موفقیت امیدی قالمادیغندن تخلیه‌سی موضوع بحث اولمغه باشلادی . تشرین اول ایچنده «چناق قلعه»نك وضعیتنی تدقیق ایتمك و مطالعاتنی بیلدیرمك اوزره جنرال «سیر چارلس مونرو» کوندرلدی . مشارالیه وضعیتی تدقیق ایتدکدن صکره ویردیکی راپورده تخلیه‌نك لزومنی بیلدیردی . انکلتره حکومتی صوك قرارینی ویرمك

ایچون « چناق قلعه » یه لورد کیچنری‌ده کوندردی . لورد کیچنرده وضعیتی کوردکدن صکره عین فکرده بولوندی . بناءً علیه « چناق قلعه » نك تخلیه‌سنه قرار قطعی ویرلدی . فقط یالکز « آنافارطه‌لر » و « آری برونی » منطقه‌لری تخلیه ایدیله‌جك ، « سدالبحر » منطقه‌سی ایسه حرکات بحریه‌یه نقطهٔ استناد اولمق اوزره محافظه اولوناجقدی . بوکا کوره ایجاب ایدن استحضارات یاپیلدی و ٦ کانون اول ۳۳۱ ده « سدالبحر » جبهه‌سنده برستر تعرضی اجرا ایدیله‌رك ۶ کیجه‌سی « آنافارطه‌لر » و « آری برونی » منطقه‌لری تخلیه اولوندی .

بالاخره « سدالبحر » ده قالان انکلیز قطعاتنه تعرض ایتمك ایچون « آنافارطه‌لر » و « آری برونی » نده‌کی عثمانلی قوتلرینك « سدالبحر » جبهه‌سنده طوپلانمقده اولدقلری و آلمانیادن پك چوق مهمات و مالزمهٔ حربیه کلدیکی خبر آلنمسی اوزرینه « سدالبحر » كده تخلیه‌سنه قرار ویرلدی و بو جبهه دخی ۲۶/۲۷ کانون اول ۳۳۱ کیجه‌سی تخلیه ایدلدی .

« چناق قلعه » موفقیتی نه‌یه مال اولدی ؟

ایلك بومبارد ماندن [٦ شباط ۳۳۰ دن] اعتباراً تام ۳۲٤ کون ویوم اخراجه کوره‌ده تام ۲٥۹ کون دوام ایدرك بالنتیجه اردوی عثمانینك نامسبوق بر ظفریله قپانان حرب عمومینك بو اك قانلی صحنه‌سنه ، اردومزك اك قیمتدار و اك بیوك قسمی اشتراك ایتمش واجداددن موروث قابلیت حربیه‌مزك اك بلیغ واك شمـوللی آثار واثماری بورادە انکشاف ایلمشـدر . ایلك اخراج حرکتندن اعتباراً تدریجی بر صـورتده تقویه ایدیلن بو جبهه‌نك ایلول نصف اخیرنده‌کی قوتی ، ۲۱ پیـاده فرقه‌سنه یعنی ۳۱۰,۰۰۰ کشی‌یی متجاوز بر مقداره بالغ اولمش ایدی .

عثمانلی اردوسنك بو جبهه‌ده‌کی ضایعات عمومیه‌سی ، هنوز ، تماميله تثبیت ایدیله‌مه مشدر . مع مافیه منابع و وثائق موجوده‌دن حقیقته بر درجه‌یه قریب اولارق استخراج ایدیلن ارقام شودر :

٥٥,۱۲۷	شهید
۱۰۰,۱۷۷	مجروح
۱۰,۰٦۷	غائب
۲۱,٤۹۸	چناق قلعه‌ده امراض مختلفه‌دن وفیات
۱۸٦,۸٦۹	یکون

اثنای حربده بو جبهه‌دن کیری‌یه سـوق اولونان خسته وتبدیلهوالیلرك ٦٤,٤٤٠

راده‌سنده‌کی مقدارینی‌ده علاوه‌ایدرسه‌ك حاصل اوله‌جق ۲٥١,٣٠٩ یکونی ایله «چناق‌قلعه» جبهه‌سنده وبردیکمز ضایعات عمومیه‌یی حقیقته قریب بر درجه‌ده کوسترمش اولاجغز .

دول ائتلافیه‌نك بو جبهه‌ده‌کی ضایعاتنه‌کلنجه؛ مقتول ، مجروح ، اسیر وغائب اولارق انکلیزلرك (٢١٦,٠٠٠) وفرانسزلرك (١١٥,٠٠٠) که جمعاً (٣٣١,٠٠٠) کشی‌در [*].

---

[*] فرانسه اردوسی بیکباشیلرندن De civieux نك [١٩١٤ ـ ١٨ بویوك حربی] عنوانلی اثری [صحیفه ـ ٥٠]

اوچنجی قسم حقنده مطالعات

۱ — دشمنك «آنافارطه»لر اخراجیله اوكا تقدم ایدن حركات ایچون ترتیب ایتدیكی پلان اساس اعتباریله ایجاب وضعیته موافق ایدی. اولا «آری برونی» جبهه‌سنك صاغ جناحی قارشیسنه برمقدار قوت چیقاروب اوراده‌كی قطعاتله برابر تعرض ایتمسی مدافعینی اشغال وتثبیت واحتیاطلرینی صرف ایتدیرمك مقصدینه مستند وبناءً علیه اصولنده ایدی .

بو حركتله هم «سوولا»دن اجراسی مصمم اخراج تسهیل اولوناجق وهم‌ده «انافارطه»لر اوزرندن شمال غربی صاغ جناح و كیریسنه توجیه ایدیله‌جك احاطه حركتی ستر ایدلمش اولاجق ایدی .

بو موافق قرار عزم وشدتله تطبیق ایدلسه ایدی هرحالده پك شمولی برنتیجه‌یه اقتران ایده‌بیلیر واساساً آچیق وپك ضعیف [برنجی ژاندارمه اولمق اوزره ۲,۵ طابور پیاده] برمفرزه‌نك تحت ترصدنده بولنان « آنافارطه» لر منطقه‌سندن « بویوك انافارطه» اوزرندن « بیغالی» ہی الده ایلیه‌بیلیر ایدی. بركره بوغایه‌یه وارلدیمی آرتق بوغازه حاكمیت قازانیله‌جق وبوغازك بری مدافعه قوتنك شمال وجنوب غربیلرنده‌كی قسم كلیسنك داخل مملكتله اولان بری مواصله‌سی قطع ایدلمش بولوناجق ایدی .

متعرضینك بوغایه‌یه وارەمامسی اسبابی آتیده‌كی ایكی ماده ایله قابل اجمالدر :

۱ — متحداً وعینی زمانده تعرض ایدلمه‌مسی ،

۲ — «انافارطه»لره قارشی ایلرولەین دشمن اخراج قوتنك جبهه‌سنده‌كی ضعیف مدافعینی سرعت وشدتله آتامامسیدر .

۲ — مدافعه قوماندانی ، دشمنك مصمم اخراج حركتنی نه یولده مطالعه ایتملی وضع الجیشنی نصل ترتیب ایتملی ایدی ؟

۵ . اردونك یكی دشمن اخراجنه متعلق افكار ومطالعاتنه باقیلیر ایسه منتظر دشمن حركتنك اك زیاده :

۱ — شبه جزیره‌نك استانبولله مواصله‌سنی قطع ایتمك اوزره «ساروس» كورفزنده «بولایر» برزخنه ،

٢ — شمال وجنوب غروپلرینی بربرندن آییرمق وخاصةً جنوب غروپنی نا قابل تمدید بروضعیته صوقمق مقصدیله ایکی غروپ آره‌سنده «چام تپه» ، «قوم تپه» منطقه‌لرینه ،

٣ — «سدالبحر» جبهه‌سنی تقویه صورتیله اورادن جنوب غروپی جبهه‌سنه توجیه ایدیله‌جکنه احتمال ویریبور ؛ و «انافارطه‌لر» منطقه‌سیله آسیا ساحلنده دشمنك بویله برتشبثده بولونابیله‌جکنی بك آز محتمل کوریبور ایدی. مذکور اردو ، ایشته ماراالذکر احتمالاتی نظر دقته آلارق موجود قوتی [قروکی - ٥] ده ارائه ایدلدیکی وجهله توزیع ایتمش ایدی.

فی‌الحقیقه دشمنك مصمم اخراجی آتی‌الذکر منطقه‌لردن وقوعه کله‌بیله‌جکدی :

١ — آناطولی ساحلی [بشیکه‌لردن قوم قلعه‌یه قدر] ،

٢ — جبهه‌لرینی تقویه صورتیله «سدالبحر» و«آری برونی» جبهه‌لرینه ،

٣ — سدالبحر وآری برونی جبهه‌لری آراسنه ،

٤ — «آری برونی» جبهه‌سی شمالنه [انافارطه‌لر منطقه‌سنه] ،

٥ — «ساروس کورفزی» ساحلنه .

برنجیسی — آناطولی ساحلنه چیقاجق یکی دشمن قوتلری هیچ برمقاومته معروض قالمدیغی تقدیرده «بویوك وکوچوك بشیکه»لردن آنجق اخراجك ایرتسی کونی ، و«قوم قلعه»دن‌ده بلکه اخراج کونی آقشامی «ارن کوی» حذالرینه یتشه‌بیلیر . مع‌هذا ایلری قطعاتمزك «مندرس»خطیله شرقنده کوستره‌جکلری مقاومت بلکه بومدتی برمثلی تزیید ایده‌بیلیر .

بناءً علیه بدایتده بو جبهه‌یه قارشی «ارن کوی» جوارنده یالکز بر فرقه براقمق وبرفرقه‌یی‌ده «چناق قلعه»ده واوچنجی برفرقه‌یی‌ده «چناق قلعه» قارشیسنه‌وروم ایلی ساحلنده «کلیدالبحر»ده اردواحتیاطی اولمق اوزره بولوندیرمق موافق اولور. اردو، بوایکی احتیاط فرقه ایله ایجابنده «ارن کوی» ویا کیریسنده مناسب برموضع آلارق آناطولی ساحلنه چیقوب ایلروله‌بن دشمن قوتلرینی توقیف وتثبیت ایده‌بیلیر .

ایکنجیسی — دشمن «سدالبحر» و «آری برونی» جبهه‌لرینی تقویه‌صورتیله یکی قوتلر اخراج ایدرسه شایان اهمیت برنتیجه‌الده ایده‌بیلمسی احتمالی پك ضعیفدر. چونکه شمال وجنوب غروپلرینك موجود اوچ احتیاط فرقه‌سی سریعاً وآناطولی ایله «ساروس» منطقه‌لرنده‌کی ٦ فرقه دخی بیدرپی مذکور مدافعه جبهه‌لرینی تقویه ودشمن ایلری حرکتنی کمافی‌السابق منع وتوقیف ایده‌بیلیرلر .

اوچنجیسی — شمال وجنوب غروپلری آراسنه قوت اخراجی ایسه اك قوی براحتمال

ایله نتیجه‌سز قالمغه محکومدر . چونکه اولا : مذکور جبهه بویله براحتماله قارشی وضعیتك مساعده‌سی نسبتنده مکملاً تحکیم ایدلمش ، ثانیاً : مذکور غروپلرك احتیاط فرقه‌لری‌ده پك یقین اولدیغندن وقت وزمانیله دشمنی قارشیلایه‌رق هنوز اخراج حالنده ایکن صیقشدیره‌بیلیرلر ، ثالثاً : بورایه چیقاجق دشمن قوتی جبهه‌دن احتیاط فرقه‌لریله وجناحلرندن‌ده غروپلرك اساس قوتلریله بایاغی قوشاتلمش وتهلکه‌لی بروضعیته دوشمش اولور .

دردنجیسی — «آری برونی» منطقه‌سنك شمال طرفی ایسه مدافعین ایچون الضعیف واك تهلکه‌لی برقسمدر . چونکه اولا : بوجبهه‌ده شایان قید هیچ بر تحکیمات یوقدر ، ثانیاً : مدافعه قوتی پك ضعیف ، کرك غرب پلرك احتیاط فرقه‌لرندن و کرکسه اردو احتیاطندن پك اوزاقدر ،

ثالثاً : بورایه چیقاجق دشمن قوتی «ساروس» منطقه‌سنده‌کی فرقه‌لرمزه قارشی صول یانی مثلا بر فرقه‌لق قوتله تأمین ایتدکدنصکره شمال غروپی صاغ جناحنی احاطه ایتمسی سریع و جسورانه برضربه ایله «قوجه چمن» اوزرندن «بیغالی» یه‌قدر صارقوب هم بوغازك داخلی استحکاماتنی اسقاط و هم‌ده جنوب و شمال غرب پلرینك خطوط مواصله ورجعتلرینی قطع ایلمسی احتمالی غالبدر .

بشنجیسی — «ساروس کورفزی» نك هرهانکی بر نقطه‌سنه ومثلا « بولایر » برزخنه وقوعبولاجق براخراج حرکتی‌دخی‌اودرجه مؤثر اولاماز . چونکه اوراده‌کی‌اردواحتیاطی طرفندن سرعت وسهولتله قارشولانیر وبوغازك مهم‌اقسامندن پك اوزاق اولمسی طولاییسیله پك‌ده مؤثر اولاماز .

اسباب مسروده طولاییسیله وضع‌الجیشك وجه آتی اوزره اولمسی شایان آرزواولابیلیر :

آناطولی ساحلی ایچون برفرقه ، « ارن کون » وایلریسنده ، جنوب غروپنك احتیاط فرقه‌لرندن بری «قوم تپه » جوارنده ، وآناطولی‌ده‌کی‌فرقه‌لردن بری «چناق‌قلعه» ودیکری‌ده «کلیدالبحر» ده بولونملی ، «ساروس منطقه‌سی» ایچون ایکی فرقه کافی کله‌بیله‌جکندن مذکور منطقه‌ده‌کی اوچ فرقه‌دن بری‌ده «طورشون کوی » جوارینه آلدیرلملی وبودرت فرقه[چناق قلعه ، کلیدالبحر ، قوم تپه وطورشون کوینده‌کی فرقه‌لر] اردو النده احتیاط قوتی اولملی .

اردو ، بو قوتلی احتیاطی ، ایجاب حاله کوره هم آناطولی منطقه‌سنده وهم‌ده جنوب وشمال غروپلرنده بونلرك آره‌سنده‌کی منطقه ایله « انافارطه‌لر » جبهه‌سنده ایجاب حاله کوره قوللانه‌بیلیر .

۳ — دشمنك «انافارطه‌لر » جبهه‌سنه قوت اخراجندن اول «قانلی صرت » استقامتنده

تعرضه قالقشمسی اساس اعتباریله موافق وبوحرکتدن چیقارمق ایستدیکی نتیجه اغلب احتمال شو ایدی :

١ — دشمن ، «قانلی صرت»ه تعرضله هم شمال غروپنك جنوب غروپیله اولان ارتباطنی قطع وهم ده مذکور غروپك کیری خدماتی اخلال ایده بیلیر وبو سبیله شمال غروپنك احتیاط قوتی صرف وتثبیت ایتدیره بیلیر ایدی .

٢ — دشمنك اخراج صره سنده «جونق بایری» نه تعرضی، شمال غروپنك صول جناحنی خیرپالامق، احتیاطلرینی صرف ایتدیرمك و «آنافارطه لر» جبهه سنه چیقاریله جق قوتلرك سرعت وسهولتله احاطه حرکتنی باشارمسنی تأمین ایتمك ایدی . شمال غروپی ، بدایتده موجب اندیشه بر حالده ترقی ایدن دشمن تعرضنی ، بویوك بر غیرت و فعالیتله قارشیلادی وجنوب غروپنك تام زمانده یتشدیردیکی تقویه قطعاتی یاردمیله دشمنی کیری یه آتدی. کرك غروپك بومثمر عزم وفعالیتی و کرکسه دیکر غروپك معاونتی جداً شایان قید وقطعاتك بو مقابل تعرضلرده ابراز ایتدیکی عزم وفداکاری شایستهٔ تقدیر ایدی .

چناق‌قلعه هجوم ومدافعه‌سی حقنده عمومی مطالعات

بو هجوم ومدافعه‌ده اولکی وضعیت عمومیه

چناق‌قلعه بوغازینك ایلك تضییق بحری‌یه دوچار اولدیغی صره‌لرده‌کی جهان حربی وضعیت عمومیه‌سی شو ایدی :

آلمانلرك غرب جبهه‌سنده‌کی تعرضی حرکاتی ، مؤتلفین اردوسی طرفندن طوردیرلمش ایدی . بو جبهه بوینجه ، حدودده ، «مارن» ، «پیقاردی» ، «آرتواز» و «فلاندر» ده وضعیت عمومیه‌یی اخلال ایتمه‌ین محاربات دوام ایدیبوردی .

بر اوجی شمال دکزی ساحلنه ، دیکر بر اوجی‌ده بیطرف اسویچره حدودینه طیانان غرب جبهه‌ٔ حربنده واسع مقیاسده حرکات حربی اجراسی اوزون مدت هیچ بر طرف ایچون موضوع بحث اولامازدی .

شرق جبهه‌سنده ایسه ، بوده [آلمانیا ـ روسیه] حدودی جوارنده دورت نهر بوینجه «قارپات» لره قدر ظاهراً تثبیت ایدلمش ایسه‌ده خطوط حدیدیه و مهمات خصوصلرنده پك دها یی بر وضعیتده بولنمیان روسلرك بو وضعیتی ادامه ایده بیلمسی مشکوك ایدی .

جنوب یعنی صربستان جبهه‌سی آوستریالیلر علیهنه بیوك تحولاته صحنه ٔ وجود اولمش وصربلیلرك بر ضربه‌سی نتیجه‌سنده آوستریا اردوسی «طونه» نهرینك شمالنه آتیلمش ایدی .

بناءً علیه هیئت عمومیه‌سی اعتباریله وضعیت حربیه او صره‌لرده دول مرکزیه‌دن زیاده منظومهٔ ائتلافیه لهنه دونمش ایدی دینیله‌بیلیر .

عثمانلی جبهه‌لرینك وضعیتی

قفقاس جبهه‌سی : «صاری قامش» تعرضندن کلی ضایعاتله چیقمش اولان ۳. اردو ، حدود عثمانی کریسنه «آزاب» شرق صیرتلرینه چکلمش وحال مدافعه‌یه کچمش ایدی . مذکور اردو اوزون بر زمان ایچون تعرض قابلیتی غائب ایتمش و بونك تضمین وتلافیسی ایچون

٥ . قوه‌سفریه‌ایله تقویه ایدلدیکی کبی انسان ومالزمه نقصانیده پیدرپی اکمال‌ایدیلیوردی. روسلره‌گلنجه ؛ متمادی تعجیزاتلرینه رغماً ۳ . اردوبی دها کری‌یه سوره‌جك قوت وقابلیت کوستره‌میورلردی .

عراق‌جبهه‌سی : انکلیز قوه‌سفریه‌سی ، « بصره » و « قورنه » یی ضبط ایتدکدن‌صکره حرکاتی موقتاً تعطیل ایتمش ایدی . عثمانلی قوتی‌ایسه ، واسع برسوق‌الجیش پلاننك تطبیقی مقصدیله قسم‌کلیسنی، کوکللی عشایری « ناصریه» حوالیسنده طوپلامق ، ایکنجی‌درجه‌ده‌کی قوتلرله‌ده انکلیزلری دجله وقارون وادیلرنده تثبیت واشغال‌ایتمکه چالیشیوردی.

سیناجبهه‌سی : برنجی قنال‌سفرینك‌عقامتندن‌صوکره قنال‌قارشیسنده‌کی ضعیف قطعاتمز کری‌یه چکلمش وطرفین آراسنده همان هیچ تماس قالمامش ایدی .

پایتخت قپولرنده‌ایسه بشقه‌بروضعیت تحصل‌ایتمش‌ایدی : چناق‌قلعه بوغازینك برتعرض بحری‌یه اوغرامسنه هرآن انتظارایدن قرارکاه‌عمومی ؛ ۱ ، ۵ و ٦ . قول‌اردولری محتمل تعرضك منتج‌موفقیت‌اولمسی‌احتماله‌ویا روسلرك‌بحرأو فره‌دکز بوغازی‌طرفینه وقوعبولاجق هرهانکی برتعرض‌ویااخراج تشبثنه‌قارشی پایتخت‌واطرافنده بولندیرمقده و ۳ .قول‌اردونك ایکی پیاده فرقه‌سنی کذا براخراج تهلکه‌سنه قارشی «چناق قلعه» بوغازی منطقه‌سنده طوتمقده‌ایدی .

۲ . قول‌اردوایسه هراحتماله قارشی« ادرنه » ولایتنده براقیلمش و ٤ . قول اردوده (باندیرمه ــ بالیکسر) خطنده وایجابنده «چناق‌قلعه» مدافعه‌سنه معاونت ایتمك‌اوزره طوپلانمش ایدی .

مخاصم‌دولتلرك حرب‌وحرکات‌عسکریه غایه‌لرندن بری‌ده ، دولت‌عثمانیه‌نك پایتختی‌وهمان تکمیل منابع حربیه‌سنك مرکزی‌اولان استانبولك ضبطی‌اولدیغنه شبهه یوق‌ایدی . بوغایه‌یه وصوللری حالنده‌یا دولت‌علیه‌یی بسبتون‌حربدن‌چیقارير ویا قسماً اولسون اوروپا حربندن تجرید ایده‌بیلیرلردی .

دول مخاصمه‌یی‌بوغایه‌یه‌سوق وتحریص‌ایدن‌عوامل‌پك‌چوق‌ایدی؛ روسلرك میلیونلردن عبارت منابع عسکریه‌سندن وپك‌مبذول وسائط اعاشه‌سندن مقصد مشترکنامنه اعظمی درجه‌ده‌استفاده‌ایتمك ، محتاج‌اولدیغی‌اسلحه ، مهمات وتجهیزات‌وسائره‌یی کندیسنه‌ایصال‌وحربه

دوام قدرت و قابلیتی ادامه ایتمك بالطبع استانبولك ضبطنه و بوغازلرك دول ائتلافیه‌یه آچیق بولنمسنه متوقف ایدی .

چونكه بالطبع دكزی آلمان دوننماسی طرفندن ذاتاً قپادلمش و « ارقانجل » یولی ایسه سنه‌نك قسم اعظمی منجمد، سیبریا خطی ده آنجق اقصای شرق احتیاجاتی تأمینه مساعد بر حالده بولونمش اولدیغندن روسلره یكانه طریق معاونت استانبول یولی یعنی بوغازلر اولابیلیردی.

بو مهم مقصدك استحصالی ایچون ایكی طرز حركت واردی :

١ — بوغازی صرف بحری قوتله ،

٢ — هم بری وهم ده بحری قوتله وعینی زمانده زورلامق .

برنجی شقك قبولی حالنده اونی همان اعلان حرب عقبنده و باصقین طرزنده اوله‌رق یاپمق و بو حركتده ، حقیقتده تخصیص ایدیلن وسائطدن ، دها فضله ودها مكمل بر قوۀ بحریه تخصیص ایده‌رك سرعت وشدتله تطبیق ایتمك ایجاب ایدردی .

چناق قلعه تضییق بحریسنه تخصیص ایدیلن قوتك آزلغی ده كوستریپوركه متعرضین ، مدافعینك قدرت تدافعیه‌سنی بلا سبب استصغار ایتمش و نا كافی بر قوت وحمله بوغازی اسقاط ایده‌بیله‌جكنی ظن وتخمین ایده‌رك آلدانمشدر .

مع هذا تضییق بحرینك یالكز بر دفعه‌یه ، بش مارته حصری ده آریجه شایان ملاحظه‌در . بیوك بر مقصدك استحصالی اوغورنده ویریلن جزئی ضایعاتدن اوركمه‌مك و بو لشبثی دها زیاده شدتله و برقاچ دفعه تكرارلامق ایجاب ایدر و بو صورتله اغلب احتمال یالكز بحری تضییقلرله ده غایه‌یه واریله‌بیلیر ایدی .

بیوك مقصدلرك تأمینی ایچون بیوك تهلكه‌لرك متبصرانه اقتحامندن وحتی بحرانی كوزه آلدیرمق ضرورتندن بیله قاچنمامق لازمكلیر .

ایكنجی طرز تضییق ایسه بالطبع دها مرجح ودها امین ایدی . فقط هر حالده حقیقتده یاپلدیغی كبی بوكاده جزئی بر قوتله باشلایوب تدریجاً تقویه ایتمك صورتیله دكل ، بلكه لزوم واحتیاجی انجه‌دن انجه‌یه نظر اعتباره آلارق اوكا كوره قوت تخصیص ایتمك ودها بدایتده بویوك قوتله ایشه باشلامق اقتضا ایدر ایدی .

دول ائتلافیه چناق قلعه محاربات بریه‌سنه دها زیاده قوت تخصیص ایده‌مزلرمی ایدی؟

آوروپا جبهه‌لرینك بالایه مندرج اجمالندن اكلاشلدیغنه كوره ، طوغریدن طوغری‌یه

انكليز وفرانسز دولتلرینی شدتله علاقه‌دار ایدن غرب جبهه‌سی ، کندیلری ایچون مساعد بر وضعیت ارائه ایدییوردی ، انکلیزلرك فرانسزلرله برابر نتیجهٔ قطعیه‌یی غرب جبهه‌سنده آراملری پك طبیعی ایدی . فقط بوجبهه‌ده‌کی حرب ، حرکات حربندن موضع حربنه انتقال ایتمش وغایهٔ ظفره وصول خیلی زمانه محتاج ایدی . آلمانلرك حرکات حربنه تجمه‌لرینه دلالت ایده‌بیله‌جك بر حاضرلقلری وطوپلانمش قوتلری یوق ایدی ؛ واونلرك بو صره‌لرده‌کی مقصدی ، شرق جبهه‌سنده روسلرك ایشنی بیترمك ایدی . بناءً علیه غرب جبهه‌سنده دول ائتلافیه ایچون قریب بر تهلکه موجود دکل ایدی .

سویش قناله متوجه عثمانلی تعرضنی سهولتله عقیم براقه‌بیلمش اولان انکلیزلر ، مصر جبهه‌سنده قریب بر تهلکه‌یه معروض اولمادقلری کبی عراق جبهه‌سنده‌ده بالعکس غالب موقعنده بولونیورلر ایدی .

بناءً علیه بو مساعد احوال و شرائطه کوره دول ائتلافیه‌نك «چناق قلعه»یی براً زورلامغه تخصیص ایتدیکی قوتی [٩٠,٠٠٠] دها زیاده تزیید ایده‌بیله‌جك بر وضعیتده اولدیغنه حکم ایتمك لازمکلیر . ایلك اخراجه تخصیص ایدیلن بو قوت ، او صره‌ده بوغازك طرفیننده موجود اولان آتی پیاده فرقه‌سیله برسواری لواسندن [٨٤,٠٠٠] عبارت عثمانلی قوهٔ مدافعه‌سیله همان حال توازنده ودوتما آتشنك حمایه‌سنه رغماً پك مشکل احوال و شرائط داخلنده جریان ایتمسی طبیعی اولان مصمم تعرضه غیر کافی ایدی . حال بوکه وضعیت عمومیهٔ حربیه‌سی مساعد اولان ائتلاف حکومانتك بوایلك تشبثه هیچ اولمازسه بر ایجق مثلی قوت تخصیص واستعمال ایملری حالنده دها ایشك ابتدالرنده ایکن قطعی بر موفقیت قازانملری ومدافعینك اوزاق مناطقدن تقویه قطعاتی جلب ایتمسنه امکان براقادن بوغازی اسقاط ایده‌بیلملری و بلغارلرله رومنلرك وضعیت سیاسیه‌سنده‌ده مهم بر صورتده اجرای تأثیر ایملری احتمالی غالب ایدی .

متعرضینك بری وبحری تشبثلرینی عقیم براقان اسباب وعوامل میاننده اتیده‌کی نقاطده مهم بر موقع اشغال ایدر :

١ — مرمره‌یه ادخال ایدیلن تحت‌البحرلرك نه عددی و نه‌ده فعالیتلری مطلوب درجه‌ده دکل ایدی . دول مخاصمه ، بومهم واسطه‌دن اعظمی درجه‌ده استفاده ایده‌رك بشنجی اردونك پایتختله اولان بحری ارتباط و مواصله‌سنی قطع ایده‌بیلیرلر ایدی ؛ وبویله برحال ، مذکور اردویی قره‌منزل خطلری تأسیسنه وتقویه واکمال منابعنی پك کچ وکمال مشکلاتله جلب ایلمسنه سبب اولاجق ایدی .

فضله اوله‌رق مؤتلفین دونماسی، بشنجی اردونك «بولایر» برزخندن کچیرمك مجبوریت قطعیه‌سنده بولوندیغی بوقره منزل خطلرینی‌ده قطع ویا اخلال ایده‌بیله‌جك وضعیتده بولونیور ایدی .

۲ — حرکات بریه‌ده ، مدافعین ومواضعنه قارشی قره‌آغیر طوپلرینی خاصة «سدالبحر» جبهه‌سنده تا بدایتدن اعتباراً قوللانمق لازم ایدی . متعرضینك معندانه وفداکارانه برصورتده اجرا ایتدکلری متعدد قانلی تعرضلری عقیم براقان عوامل میاننده قره آغیر طوپلرینك بدایتده فقدانیله صوك زمانلرده‌کی نقصانی مهم برموقع طوتار .

متعرضین، بومهم نقصانی سفائن حربیه طوپلریله تلافی‌یه چالشمشلر وهرتعرضدن اول سورکلی بومباردمانلر یاپمشلر ایسه‌ده مطلوب اولان تأثیری حقیقتده کوستره‌مه‌مشلردر . اساساً دوز محرکلی اولان سفائن طوپلری مستور پیاده مواضعنه قارشی یالکز دانه ایله شایان قید برتأثیر یاپامامش وبناءً علیه متعرضینك هرصولتی صارصیلمه‌مش اولان مدافعین طرفندن پك جانلی وعزمکارانه برطرزده قارشیلانمشدر .

۳ — وسائط تدافعیه‌سی ضعیف وغیرمتکامل مدافعینه قارشی لزومندن فضله احتیاطلی طاورانیلمسی وتلفات وېرمکدن صاقینلماسی‌ده شایان ملاحظه‌در ؛ دینیله‌بیلیرکه ، متعرضینك بوفرط احتیاط و اجتنابی طولاییسیله‌درکه هیچ برتعرضلری غایه‌یه خادم اولامامش بالعکس مدافعینك قدرت مقاومت وحتی مقابل تعرض عزمنی تسهیل و اثمار ایلمشدر .

٤ — متعرضینك بدایتده‌کی جانلی صولتلری صوکنه قدر دوام ایده‌مدی و تدریجا کوشه‌دی . ۲٤ : ۲۸ تموز «آری برونی» ، «قانلی صرت» و «آنافارطه‌لر» هجوملری، بدایتده‌کی معندانه تعرضلرینه نسبتله پك ضعیف وسونوك ایدی . اودرجه‌لرده‌که، «آنافارطه» جبهه‌سنه چیقان قوتلر ، همان ایکی کون ۲,٥ طابورمز [۱,٥ ی سیار ژندارامه] قارشیسنده بوچالادی طوردی و «ساروس» منطقه‌سندن سوق ایدیلن فرقه‌لرك یتشمه‌سنه میدان ویردی ؛ بوحال ایسه اغلب احتمال یکیدن بوجبهه‌یه کتیریلن قطعاتك تعلیم وتربیه‌جه کیری اولمسندن منبعث ایدی .

٥ — دول مخاصمه‌نك «چناق‌قلعه» محاربانده بدایتدن نهایته قدر کوستردکلری عزم وشدت صورت عمومیه‌ده تقدیره سزابردرجه‌ده وخاصة خدمات صحیه‌لری پك مکمل برحالده ایدی . مع‌هذا کرك شبه‌جزیره‌نك اقلیمی و بتخصیص صوك اخراج جبهه‌سنك غیر مساعد ومرزغی شرائط طبیعیه‌سی ایله بونی تشدید ایدن مبذول یاغمورلرك نزولی، متعرضینی پك

مشکل برحاله صوقمش ودیزانتری مرضنك دائرهٔ سرایتیده توسیعه سببیت ویرمشدر ، وضعیت صحیه‌یی اشکال ایدن بوحادثه‌نك اسباب تخلیه میاننده مهم بریرطوتمش اولمسی اغلب احتمالدر .

عثمانلی قرارگاه عمومیسی ، بحری تشبثاتی عقیم قالوب بوسفر بری و بحری تعرض استحضاراتنه باشلایان ائتلافیونك مقصد و درجهٔ فعالیتنه واقف اولدقدن صوکره بوغازك قوهٔ بریه‌سنی نه‌دن تزیید ایتمدی ؟

بشنجی اردونك حین تشکلنده ، درسعادت وجوارنده یالکز ٥ . قول اردودن عبارت ایکنجی اردو [قره‌دکز بوغازیله ساحلنك محافظه‌سنده] ایله ١ . ٦٠٠ . قول اردولردن مرکب ١ . اردو بولنیور و ٢ . قول اردونك ٤ . فرقه‌سی « ادرنه » ده ، ٦٠ فرقه‌سی‌ده « قرق کلیسا » ده ، ٤ . قول اردوده (باندیرمه ـ بالیکسر) خطنده طاغینق برحالده طوریور ایدی .

بوقول اردولره منسوب ٥ و ١١ . فرقه‌لرله ٣ . قول اردوایسه « چناق قلعه » منطقه‌سنده اولوب بالآخره یعنی لیمان پاشانك « کلیبولی » یه مواصلات وامر وقوماندایی درعهده ایتمسندن صوکره ٣ . فرقه ، برسواری لواسیده « چناق قلعه » منطقه‌سنه اعزام ایدلمشیدی .

بوحسابه کوره « چناق قلعه » یه مخصص قوتدن ماعدا [٦ . قول اردوایله برابر] « استانبول » جوارنده ٨ و مرمره‌نك شرقنده ٢ ، که جمعاً ١٠ پیاده فرقه‌سی موجود ایدی .

قرارگاه عمومی « استانبول » جوارنده‌کی بوقوتی ، روسلرك محتمل برتعرضنه و « چناق قلعه » نك سقوطی حالنده مرمره سواحل شرقیه وشمالیه‌سنی دشمن دونتماسنه قارشی مدافعه مقصدیله الده بولوندیریور وهنوز وضعیتی اکلاشیلامیان بلغارلر طولاییسیله‌ده « ادرنه » ، و « قرق ـ کلیسا » یی بوش براقق ایسته‌میوز ایدی . بوندن بشقه موجود قوتی ایلك دشمن تشبثاتنه قارشی مدافعه‌یه کافی کورمش اولمسی‌ده ملحوظدر [قطعی برفکر بیاننه مساعد وثائق هنوز بولونامامشدر] .

مع مافیه ، مادامکه مقصد دشمنی قره‌یه چیقارماموق ویا چیقدقدن صوکره یرلشمسنه میدان ویرمه‌دن کیلرینه پوسکورتملك ایدی ، بالآخره ووقوعات واحتیاج اجباریله پیدرپی وقسماً پراکنده برحالده مذکور جبهه‌یه قوشدیریلان فرقه‌لردن بر قاچی وقت وزمانیله شبه جزیره‌یه کوندریله بیلیر و ایلك دشمن اخراجلرینه ذها مؤثر و دها نتیجه‌لی بر مقابله امکانی تأمین اولونا بیلیر ایدی .

قرارگاه عمومینك شو وضع‌الجیشندن استخراج ایدیله بیلن حقیقت شودرکه «چناق ـ قلعه»نك حائز اولدیغی سیاسی و عسکری اهمیت فوق‌العاده تماماً تقدیر ایدیلمه‌مش و ظهوری محتمل برشمال تهلکه‌سی، وقوعی محقق برجنوب تعرضندن اوستون‌طوتلمش ایدی . حالبوکه انتساب ایتدیکمز منظومهٔ اتفاقیه‌ایله آرادیغمز واستحصال ایتمك ایستدیکمز ظفرنهائینك اك مؤثر واسطه‌سی بوغازلرك موفقیتلی مدافعه‌سی ایدی .

«چناق‌قلعه بوغازی» بوعمومی قیمت و ماهیتی خارجنده صرف بزم ایچون برده حیاتی قیمتی حائز ایدی ؛ هرشیئمزی احتوا ایدن پایتختمزك حیات و موجودیتی ، اوروپاده‌کی اقسام ملکمزك آناوطنله اولان روابطی‌هپ بوغازلرك‌الزده‌بولنمسی والزده قالمسیله‌قائم‌ایدی .

بناءً علیه «نتیجهٔ قطعیه محلنه نه‌قدر قوت تخصیص‌ایدلسه آزدر » قاعده‌سنه اتباعاً ایکی معظم دولتك بری وبحری تجاوزینه اوغرایاجغی شبهه‌سزاولان«چناق‌قلعه»یه دهافضله‌اهمیت ویرمك‌واوکانسبتله‌بلکه‌اوچنجی درجه‌ده‌کی شمال تهلکه‌سنك پایتخت جوارنده آلیقویدیرتدیغی سکز فرقه‌دن‌هیچ‌اولمازسه دها دردینی‌اورایه تخصیص‌ایتمك هم الزم و هم‌ده قابل ایدی .

مؤتلفین ، استخبارات واقعه خلافنه اوله‌رق ۹۰ بیك یرینه دها فائق‌برقوتله «چناق ـ قلعه»یه تعرض ایدوب اوراده‌کی آلتی فرقه‌مزی ـ معاذالله ـ مضمحل ایتدکدن صوکره بوغازی اسقاط و دونمالری ایله پایتخت اوکنده کورونسه ایدیلر کیریده آلیقونلمش اولان سکزفرقه‌مز بومعظم فلاکته قارشی نه یاپابیلیردی ؟!

بناءً علیه ایلك اخراجدن‌اول پایتخت و«ادرنه»جوارنده وبالخاصه «چناق‌قلعه»یه قارشی قوتلی بولونمق مقصدیله ٦ . قول اردونك وضع‌الجیشی شوطرزده اولابیلیرایدی :

۳ . قول‌اردو ؛ کلیبولی شبه‌جزیره‌سنده ،

٤ . « « ؛ برفرقه‌سی ازمیرجوارنده ومتباقی ایکی‌فرقه‌سی‌ده (باندیرمه ـ بالیکسر) خطنده [ایجابنده چناق‌قلعه مدافعهٔ بریه‌سنه ویا استانبول مدافعه‌سنه اشتراك‌ایتمك‌اوزره]

۵ . « « ؛ کشان جوارنده وساروس سواحلنده .

٦ . « « ؛ بوغازك آناطولی جهتنده .

۱ . « « ؛ استانبولده [شمدیلك قره‌دکزبوغازیله سواحل محافظه‌سنده]

۲ . « « ؛ ادرنه‌ولایتنده [بلغارلره‌قارشی وایجابنده‌چناق‌قلعه ویااستانبوله یاردم ایتمك‌اوزره]

ایلك‌درت قول‌اردو ایله متباق ایکیسی برراردو تشکیل ایتملی و برنجیسنه «چناق قلعه» بوغازیله « ازمیر » موقع‌مستحکمی وایکنجیسنه‌ده قره‌دکز بوغازینك محافظه‌سی و«ادرنه» ولایتی غرب و شمال جبهه‌لرینك وظیفهٔ ترصدی تودیع ایدلملی ایدی .

مواد مسروده‌دن ماعدا آتیده‌کی نقاط دخی نظردقتی جالب‌در :

آ) حین‌مدافعه‌ده جهت‌بحریه وبریه‌نك برقوماندا آلتنده توحیدمساعی ایتمسی الزمدی وبونقطه‌نك لظردقته آلنمامسندن طولاییدرکه بدایتدن نهایته‌قدر جهت‌بحریه کندیسندن بکله‌نیلن اعظمی‌معاونتی جهت‌بریه‌یه کوستره‌مدی .

ب) مادامکه چناق‌قلعه شبه‌جزیره‌سی ، پك‌مهم موضع‌محاربانه صحنه‌اولاجق ایدی ، عثمانلی باش‌قوماندانلغی وقت‌وزمانیله اسکی‌ویکی دیك‌محرکلی آغیر طوپلری ، سفائن‌عتیقه افواه‌ناریه‌سنی و«ادرنه»ده موجودتکمیل قابل‌استفاده طوپلری‌اورایه‌جلب‌وتعبیه‌ایتملی ایدی . بالاخره «ادرنه»دن ۱۲ سانتیمتره چاپنده اوبوس طوپلری جلب ایدلمش ایسه‌ده پك کیچ قالمش‌ایدی .

استطراد :

بو محاربات صره‌سنده « . اردو صحیه‌سنك کوردیکی‌خدمت وکوستردیکی فعالیتی‌دخی تذکار وتقدیر ایتمك وجیبهٔ‌قدرشناسیدر . الك‌غیرمساعد شرائط‌آلتنده وهردرلو محرومیت ویوقسوللغه رغماً بوخصوصده ابراز ایدیلن آهنك وانتظام مساعی،عثمانلی اردوسی کبی صحیه‌سنك‌ده شهراه‌تکاملده خیلیجه ایلرولمه‌دیکنی فعلاً اثبات ایتمشدر .

